ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ-ΛΕΝΙΝΙΣΜΟΣ
ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ

ΕΜΒΕΡ ΧΟΤΖΑ

ΟΙ ΜΑΖΕΣ
οἰκοδομοῦν
τὸ σοσιαλισμό

ΤΟ ΚΟΜΜΑ
βοηθάει τὶς μάζες
νὰ ἀνεβάσουν
τὴν πολιτική τους
συνείδηση

ΛΟΓΟΣ ΠΟΥ ΕΚΦΩΝΗΘΗΚΕ
ΣΤΙΣ 26 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1972

ΕΜΒΕΡ ΧΟΤΖΑ

Οἱ ΜΑΖΕΣ οἰκοδομοῦν τὸ σοσιαλισμὸ

Τὸ ΚΟΜΜΑ βοηθάει τὶς μάζες νὰ ἀνεβάσουν τὴν πολιτική τους συνείδηση

Λόγος πού ἐκφωνήθηκε στήν ὁλομέλεια τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς τῆς περιοχῆς τοῦ Ματ, στίς 26 τοῦ Φλεβάρη 1972.

Παρουσίαση ἀπὸ τὸν Πάτρικ Κέσσελ

Ἡ μετάφραση ἔγινε ἀπὸ τὰ γαλλικὰ ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις **NBE**, Παρίσι 1973, σειρὰ 'Αλβανία **No** 1.

Μεταφράστηκε ἀπὸ ὁμάδα ἐργασίας χωρὶς ἀμοιβὴ μὲ στόχο τὴ μείωση τῆς τιμῆς τῆς μπροσούρας.

ΝΑ ΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΟ

Πανεπιστημίου 44, 6ος ὄροφος, γρ. 4, τηλ. 602-818

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Ἡ ἔκδοση αὐτὴ μὲ τὸ λόγο-ντοκουμέντο τοῦ ἀλβανοῦ ἡγέτη Ἐμβὲρ Χότζα γιὰ τὸ ρόλο τοῦ κόμματος στὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ποὺ παρουσιάζουν οἱ ἐκδόσεις ΝΑ ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΟ, εἶναι μιὰ ἐλάχιστη τιμὴ στὴν 31η ἐπέτειο ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τὸ φασισμό (29.11.44).

Ἡ πορεία τῆς σοσιαλιστικῆς Ἀλβανίας δείχνει περίτρανα πῶς ἕνα μικρὸς λαός, ὅταν ἀποφασίσει νὰ στηριχτεῖ στὶς δικές του δυνάμεις μπορεῖ νὰ τραβήξει μπροστὰ στὸ σοσιαλιστικὸ δρόμο. Μπορεῖ ν' ἀντισταθεῖ καὶ νὰ ξεπεράσει ὅλες τὶς δυσκολίες, νὰ σταθεροποιεῖ μέρα μὲ τὴ μέρα τὶς κατακτήσεις του, ν' ἀκολουθεῖ σταθερὰ τὴν ἐπαναστατικὴ γραμμὴ καὶ ν' ἀναπτύσσει τὴν παραγωγὴ σ' ὄφελος ὁλόκληρου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

Σήμερα, κάτω ἀπὸ συνθῆκες ὁλόπλευρης ἀνάπτυξης τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴν Λ.Δ. τῆς Ἀλβανίας καὶ πρὶν ἀκόμα κλείσει ἡ προθεσμία γιὰ τὸ 5ο πεντόχρονο πλάνο σημειώνονται σ' ὅλη τὴ χώρα μεγάλες ἐπιτυχίες στὴν παραγωγή:

—Ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἀνέβηκε, σὲ σύγκριση μὲ τὸ προηγούμενο πενταετὲς κατὰ 69%.

—Ἐφαρμόζοντας τὴν ἀρχὴ «Νὰ στηριζόμαστε στὶς δικές μας δυνάμεις» τέλειωσε τὸ μεγαλύτερο βιομηχανικὸ συγκρότημα στὰ Σκόδρα.

—Ἡ παραγωγὴ γιὰ τὸ ἐξαγωγικὸ ἐμπόριο ἀνέβηκε κατὰ 64,5%.

—Ἡ παραγωγὴ χαλκοῦ στὴν περιοχὴ Μιδρίτα, ποὺ ἤδη τὸν περασμένο χρόνο εἶχε ξεπεράσει τὸ πλάνο 10%, σήμερα τὸχει ξεπεράσει κατὰ 160 τόννους καὶ μέχρι τὴν ἐπέτειο τῶν 31 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἀπελευθέρωση θὰ τὸχει ξεπεράσει κατὰ 200 τόννους.

—Οἱ ἀνθρακωρύχοι στὴ Μπουλγκέτσα θὰ ξεπεράσουν τὸ πλάνο γιὰ τὸ μετάλλευμα χρωμίου κατὰ 10.000 τόννους.

Τόσο μέσα στὶς ἡρωϊκὲς περιόδους πρὶν τὴν Ἀπελευθέρωση, ὅσο καὶ στὴν περίοδο τῆς σοσιαλιστικῆς πορείας τὸ Κόμμα Ἐργασίας Ἀλβανίας, ἡ ὀργανωμένη πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης ἦταν καὶ παραμένει ὁ φωτεινὸς καθοδηγητὴς καὶ μπροστάρης στοὺς ἀγῶνες ὁλόκληρου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

Ἡ κατάκτηση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἡ εἴσοδος τῆς χώρας στὸ σοσιαλισμὸ μὲ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας εἶναι κατακτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ ὅλου τοῦ

ἐργαζόμενου ἀλβανικοῦ λαοῦ, κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ ΚΕΑ.

Τὸ κόμμα αὐτὸ κράτησε πάντα σταθερὰ τὴν ἐπαναστατικὴ γραμμή, ξεπέρασε ὅλες τὶς δυσκολίες στὸ ἐσωτερικὸ καὶ μπόρεσε ν' ἀποκρούσει ὅλες τὶς προσπάθειες ἀποπροσανατολισμοῦ, ἀκόμα καὶ ἀνατροπῆς τῆς ἡγεσίας, ποὺ ἐπιχείρησαν κατὰ καιροὺς οἱ σοβιετικοὶ ρεβιζιονιστές.

Ἡ διατήρηση τῆς μαρξιστικῆς - λενινιστικῆς γραμμῆς μέσα στὸ ΚΕΑ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ ἐκφράζεται συγκεκριμένα τόσο στὶς σχέσεις τῆς ἡγεσίας μὲ τὴ βάση τοῦ κόμματος, ὅσο καὶ στὶς σχέσεις τοῦ κόμματος μὲ τὶς λαϊκὲς μᾶζες.

Στὸ λόγο του αὐτὸ ὁ Ἐμβὲρ Χότζα ἔχει σὰν θέμα τὴ διπλὴ αὐτὴ σχέση καὶ ἀλληλοεπίδραση ποὺ ἐξασκεῖ ἡ ἡγεσία πάνω στὸ κόμμα καὶ τὸ λαὸ κι' ἀντίστροφα. Ἀναλύοντας τὶς σχέσεις αὐτὲς μὲ κριτικὸ - αὐτοκριτικὸ πνεῦμα πάνω στὴ βάση τῆς συγκεκριμένης πραγματικότητας, βγάζει ὁ Ἐμβὲρ Χότζα γενικότερα συμπεράσματα γιὰ τὶς σωστὲς μέθοδες τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς τῶν στελεχῶν καὶ μελῶν τοῦ κόμματος.

.Ο ἡγετικὸς ρόλος τοῦ Ἐμβὲρ Χότζα γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ΚΕΑ καὶ τὴν προώθηση τῆς ἐπανάστασης στὴν Λ.Δ. Ἀλβανίας εἶναι μεγάλης σημασίας. Παραπέρα, ὁ Ἐμβὲρ Χότζα ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους ἐπαναστάτες ποὺ ἔδωσε πάντα μὲ συνέπεια τὴν ἰδεολογικὴ πάλη στὸ ἐπίπεδο τοῦ διεθνοῦς ἐργατικοῦ κινήματος, ὑπερασπίζοντας τὴ σωστὴ γραμμὴ ἐνάντια στὴ ρεβιζιονιστικὴ ἰδεολογία μ' ἐπίκεντρο τὴ νέα ἀστικὴ τάξη τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, σφυρηλατώντας ἔτσι καὶ τὴ στενὴ φιλία μὲ ὅλα τὰ μαρξιστικὰ λενινιστικὰ κόμματα, τὶς πραγματικὰ σοσιαλιστικὲς χῶρες καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴ Λ.Δ. καὶ τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα τῆς Κίνας.

Μέσα στὶς σημερινὲς συνθῆκες τῆς παγκόσμιας κατάστασης, ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν δυὸ ὑπερδυνάμεων μ' ἐπίκεντρο τὴν Εὐρώπη δημιουργεῖ παντοῦ ἑστίες πολέμου, ἰδιαίτερα στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο καὶ τὴ Μέση Ἀνατολή. Ἡ ἀπειλὴ ἑνὸς παγκόσμιου πολέμου σὰν συνέπεια τῶν ἀνταγωνιστικῶν σχεδίων τῶν δυὸ ὑπερδυνάμεων ἔρχεται ὁλοένα καὶ πιὸ κοντά. Σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση ὅπου οἱ χῶρες τοῦ Τρίτου Κόσμου ἀποτελοῦν σήμερα τὴν κύρια δύναμη τοῦ ἀντιυπερδυναμικοῦ Μετώπου ἡ Λ.Δ. τῆς Ἀλβανίας, χώρα κι' αὐτὴ τοῦ Τρίτου Κόσμου ποὺ οἰκοδομεῖ τὸ σοσιαλισμό, εἶναι μιὰ ἐμπροσθοφυλακὴ στὴν περιοχὴ τῆς Εὐρώπης στὰ πλαίσια τοῦ Μετώπου ἐνάντια στὶς ἐπιβουλὲς τῶν δυὸ ὑπερδυνάμεων.

ΝΑ ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΟ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΜΒΕΡ ΧΟΤΖΑ ΣΤΙΣ 26 ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ 1972

(Στὴν ὁλομέλεια τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς τῆς περιοχῆς τοῦ Μάτ).

Παρουσίαση ἀπὸ τὸν Πάτρικ Κέσσελ

Τούτη ἡ ὁμιλία τοῦ 'Εμβέρ Χότζα, πρώτου γραμματέα στὸ Κόμμα 'Εργασίας τῆς 'Αλβανίας, ποὺ κύρια ἀναφέρεται στὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὸ κόμμα, τὰ στελέχη του καὶ τὶς μάζες «δὲν εἶναι καὶ ἡ πρώτη συζήτηση ποὺγινε πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. 'Εδῶ δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ἁπλὴ καμπάνια ἢ ἀκόμα καὶ γιὰ μιὰ «θύελλα» παροδική», ὅπως ὑπογράμμιζε ἡ Ζέρι ἱ Πόπουλιτ (Φωνὴ τοῦ λαοῦ) στὶς 29 τοῦ 'Απρίλη τοῦ 1972(*).

Καὶ πραγματικά, φτάνει μονάχα νὰ κοιτάξει κανεὶς πίσω στὴν ἱστορία τοῦ κόμματος ἐργασίας τῆς 'Αλβανίας (ΚΕΑ) γιὰ νὰ ἀνακαλύψει ὅτι τοῦτο τὸ πρόβλημα τῆς σύνδεσης μὲ τὶς μάζες

(*) ΜΑΜΑΚΙ (Δ).) «Πρέπει νὰ γνωρίζουμε καὶ νὰ ἐφαρμόζουμε τὶς συνεπεῖς ὁδηγίες τοῦ Κόμματος τὶς σχετικὲς μὲ τὰ στελέχη καὶ τὶς σχέσεις μὲ τὶς μᾶζες». «Ζερὶ ἱ Πόπουλιτ» 29 'Απρίλη 1972.

εἴτανε μόνιμη φροντίδα γιὰ τοὺς ἡγέτες τοῦ ΚΕΑ τόσο ἀπ' τὴ θεωρητική, ὅσο κι' ἀπ' τὴν πρακτικὴ σκοπιά.

Ἡ ἴδια ἡ ἐξέλιξη τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴν Ἐθνικὴ ἀπελευθέρωση τῆς Ἀλβανίας, κάτω ἀπὸ τὴν ἀποτελεσματικὴ καθοδήγηση τοῦ κόμματος, εἶναι καὶ ἡ πρώτη μαρτυρία τοῦ πόσο σωστὴ εἴτανε ἡ γραμμὴ ποὺ ἐφαρμόστηκε ἀπὸ τὴν καθοδήγηση. Ἡ ἀπόπειρα κατάληψης τῆς Ἀλβανίας ἀπὸ τὴ Γιουγκοσλαβία τοῦ Τίτο εἶχε τὴν τύχη ποὺ ὅλοι ξέρουμε. Ὁ ἀγώνας ποὖκανε ὁ Ἐμβὲρ Χότζα, ὁ Μεχμὲτ Σέχου καὶ πολλοὶ ἄλλοι σύντροφοί τους καταγγέλνοντας ταυτόχρονα καὶ τοὺς γιουγκοσλάβους ἡγέτες, ἔδωσε τελικὰ στὴν Ἀλβανία τὴ δυνατότητα νὰ βρεῖ τὴν πλέρια ἀνεξαρτησία της.

Ἤδη, ἀπ' τὸ πρῶτο συνέδριο τοῦ κόμματος τὸ Νοέμβρη τοῦ 1948, ὁ Ἐμβὲρ Χότζα, δήλωνε σχετικὰ μὲ τὸ πρόβλημα ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ: «Ἂν τὸ κόμμα διαπαιδαγωγεῖ τὶς μᾶζες, θὰ πρέπει νὰ μὴν ξεχνᾶμε ὅτι καὶ τὸ κόμμα μὲ τὴ σειρά του διαπαιδαγωγιέται πλάϊ στὶς μᾶζες, κερδίζει ἀπ' τὴν μεγάλη τους πείρα» (*). Κι ἀλλοῦ πάλι ὑπογραμμίζει πὼς ἂν τὰ μέλη τοῦ κόμματος γινόντουσαν γραφειοκράτες τὸ ἀποτέλεσμα θἄτανε νὰ «ἀποκοπεῖ τὸ κόμμα ἀπ' τὸ λαό». Στὰ 1950, πάλι ἡ ἴδια ἔγνοια σχετικὰ μὲ «τὸν ἔλεγχο ποὺ θὰ πρέπει νὰ κάνουνε οἱ λαϊκὲς μᾶζες πάνω στὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας καὶ ποὺ ἀκόμα δὲν ἔχει φτάσει στὸ ἐπιθυμητὸ ἐπίπεδο (**). «Μὰ ποὺ εἶναι οἱ μᾶζες; δὲν εἶναι μέσ' τὰ ὑπουργεῖα, μέσα στὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες...» Ἀπ' τὶς 16 τοῦ Μάη 1952, τὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο τοῦ ΚΕΑ ξεκίναγε μιὰ συζήτηση πάνω στὴν ἀναγκαιότητα νὰ πᾶνε οἱ κομμουνιστὲς στὰ μεγάλα ἐργοτάξια ἀνοικοδόμησης καὶ νὰ ἀντικατασταθοῦν στὸν τομέα τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, τοῦ κρατικοῦ ἐμπορίου κ.λ.π.... «ἀπὸ γυναῖκες, ἀκόμα κι ἀπὸ γυναῖκες ποὖναι ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα» (***).

Σύνδεση μὲ τὶς μᾶζες, ἔλεγχος ἀπ' τὶς μᾶζες, ὁ ρόλος αὐ-

(*) ΧΟΤΖΑ (Ἐμβὲρ): Εἰσήγηση στὸ Πρῶτο Συνέδριο, Τίρανα, 1951, σελ. 271 (ἔκδοση στὰ γαλλικά).

(**) ΧΟΤΖΑ (Ἐμβὲρ): Τὸ παραπέρα δυνάμωμα τοῦ Κόμματος καὶ τῶν δεσμῶν του μὲ τὶς μᾶζες, Ἔργα, τ. 7ος σελ. 17–24 (ἔκδοση στὰ ἀλβανικά).

(***) ΧΟΤΖΑ (Ἐμβὲρ): Σχετικὰ μὲ τὴν ἀποστολὴ τῶν κομμουνιστῶν στὰ μεγάλα ἐργοτάξια τῆς οἰκοδόμησης, Ἔργα, τ. 9ος, σελ. 309 (ἔκδοση στὰ ἀλβανικά)

τῶν ποῦναι ἀκόμα ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα. Καὶ μέσα στὸ κόμμα, (ὅπως ὁ Ἐμβέρ Χότζα τὸ τοποθετοῦσε στὸ δεύτερο Συνέδριο στὶς 31 τοῦ Μάρτη τοῦ '52) ὑπάρχει ἀνάγκη ἡ βάση τοῦ κόμματος νὰ ζητάει συνέχεια λογοδοσία ἀπ' τὴν καθοδήγηση. Ἂν δὲ γίνει αὐτό, «ἡ καθοδήγηση θὰ εἶναι... σὰν τὸ ψάρι ἔξω ἀπ' τὸ νερό (*). Τὸ 1956 ξανατόνιζε τὴ σημασία ποὖχει «ἡ λενινιστικὴ ἀρχὴ τῆς σύνδεσης μὲ τὶς μᾶζες, τοῦ στενοῦ δεσμοῦ τῆς κρατικῆς μηχανῆς μὲ τὶς μᾶζες» καθὼς καὶ ἡ ἀναγκαιότητα τοῦ «ἐλέγχου ἀπ' τὶς μᾶζες τοῦ κόμματος κι ἀπὸ κεῖνες ποῦναι ἔξω ἀπὸ κόμμα στὰ ἐκλεγμένα καθοδηγητικὰ ὄργανα (**). Σ' ἕνα σωρὸ νεώτερα κείμενα, λόγους, ντιρεχτίβες, τούτη ἡ θέση ἀρχῶν ἀναλύθηκε ἐμπλουτίστηκε καὶ ἰδιαίτερα σὲ τοῦτο τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ.

Θέση ἀρχῶν, πραγματικά, ὅπως τὸ ὑπογράμμιζε κι ὁ Λένιν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ Ὀχτώβρη καὶ μὲ τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἔκφραση: «Σύνδεση μὲ τὶς μᾶζες». Κάπου ἀλλοῦ λέει ὁ Λένιν:

«Νὰ χτυπᾶμε τὴ γραφειοκρατία ἀλύπητα καὶ μέχρι τὴν τελικὴ νίκη· αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τὸ πετύχουμε παρὰ μονάχα ὅταν ὁ πληθυσμός στὸ σύνολό του συμμετέχει στὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας (***).

Ἔτσι καταλαβαίνουμε πολὺ καλὰ ὅτι τὸ πρόβλημα ποὺ μπαίνει ἐδῶ, φυσικὰ κατ' ἀνάγκη πολὺ σχηματικά, εἶναι θεμελιακό: πραγματικά, καθορίζει τὴν ἴδια τὴν τύχη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Τὸ πρόβλημα ποὺ μπαίνει, εἶναι ἡ ἐπαναστατικὴ ταχτική, ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐξέλιξη τοῦ κράτους τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ὁ πολὺ μακρὺς δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ στὴν ἐξαφάνιση τῶν τάξεων καὶ ποὺ πρέπει νὰ περάσει ἀπαραίτητα ἀπὸ τὸ στάδιο τῶν κρατικῶν ὀργάνων ΓΙΑ τοὺς ἐργάτες, στὸ στάδιο τῶν κρατικῶν ὀργάνων ΑΠΟ τοὺς ἐργάτες.

Ὅμως, ὅπως τὸ ὑπογραμμίζει κι ἕνα ἄλλο ἄρθρο τῆς Ζέρι ἰ Πόπουλιτ, στὶς 30 τοῦ Μάη 1972 ἀφιερωμένο κι αὐτὸ στὴν

(*) ΧΟΤΖΑ ('Εμβὲρ): Εἰσήγηση στὸ 2ο Συνέδριο, Τίρανα, 1952, σελ. 47 καὶ σελ. 54, (ἔκδοση στὰ γαλλικά).

(**) ΧΟΤΖΑ ('Εμβὲρ): Εἰσήγηση στὸ 3ο Συνέδριο, Τίρα- 1952, σελ. 127 καὶ σελ. 138, (ἔκδοση στὰ γαλλικά).

(***) ΛΕΝΙΝ: Ἔργα, τ. 29ος, σελ. 182 (ἐκδόσεις Μόσχα—Παρίσι).

ὁμιλία στὸ Μάτ, τὸ ἰδεολογικὸ ξεκαθάρισμα εἶναι «μιὰ πρώτη προϋπόθεση ἀπαραίτητη» γιὰ νὰ λυθοῦνε τὰ συγκεκριμένα προβλήματα ποὺ μπαίνουνε (*).

Προβλήματα ποὺ δὲν μποροῦμε ἐδῶ πέρα παρὰ νὰ τὰ θίξουμε μονάχα συμπερασματικὰ καὶ ποὺ ἀφοροῦνε τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὴ βάση καὶ τὴν καθοδήγηση στὸ κόμμα, τὸ ρόλο τῶν στελεχῶν, τὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὸ κόμμα καὶ σ' αὐτοὺς ποὖναι ἔξω ἀπ' αὐτό, στὶς σχέσεις ἀνάμεσα στὸ κράτος καὶ σ' αὐτοὺς ποὖναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, ἀνάμεσα στὰ ἐκλεγμένα ὄργανα καὶ τὶς μᾶζες ποὖναι μέσα στὸ κόμμα καὶ σ' αὐτὲς ποὖναι ἔξω ἀπ' αὐτό, τὶς σχέσεις μέσα στὶς μαζικὲς ὀργανώσεις ἀνάμεσα στὰ μέλη τοῦ κόμματος καὶ στὰ μὴ μέλη καὶ τὶς σχέσεις τούτων τῶν ὀργανώσεων μὲ τὸ κόμμα καὶ τὸ κράτος, χωρὶς τέλος νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ ρόλο τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων, τοῦ κράτους, τῶν μαζῶν...

Φυσικὰ δὲν πρόκειται γιὰ σχέσεις στατικές, ἀλλὰ γιὰ σχέσεις στὴν ἐξέλιξή τους. Ἔτσι, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, τὸ προτσὲς αὐτὸ κι ἡ ἐξέλιξη, ποὺ ἀπὸ «τράνταγμα» σὲ «τράνταγμα» κάτω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καθοδήγηση τοῦ κόμματος ἐπαναστατικοποιεῖ τὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἀλβανίας, πῆρε, παίρνει καὶ θὰ παίρνει δρόμους διαφορετικοὺς καὶ συγκεκριμένους.

Ἡ ἐκπόνηση μιᾶς σωστῆς γραμμῆς, ἡ ἐφαρμογή της στὴν πράξη, σίγουρα ἐξαρτιέται ἀπὸ πολὺ διαφορετικοὺς παράγοντες: ἀπὸ τὸ πόσο ἐπαναστατικοποιεῖται διαρκῶς αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα, ἀπὸ τὰ καθοδηγητικά του στελέχη, ἀλλὰ παράλληλα ἐξαρτιέται κι ἀπὸ ἀντικειμενικοὺς παράγοντες, εἴτε αὐτὸ τὸ λέμε ἀνάπτυξη τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, εἴτε ἀνάπτυξη τοῦ μορφωτικοῦ ἐπίπεδου.

Ἀκόμα καὶ οἱ ἐπιτυχίες γεννᾶνε καινούργια προβλήματα ποὺ ὅμως αὐτὰ λύνονται πιὸ εὔκολα. Ἔτσι μποροῦμε νὰ δοῦμε ὅτι σὲ διαφορετικὲς ἱστορικὲς στιγμὲς ἡ ἐφαρμογὴ στὴν πράξη μιᾶς σωστῆς γραμμῆς δὲν μεταφράζεται συγκεκριμένα μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ἀλλὰ οὔτε καί, τὴν ἴδια χρονικὴ περίοδο, συγκεκριμενοποιεῖται μὲ τὸν ἴδιο τρόπο σὲ διαφορετικὲς χῶρες.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Μάτ ποὺ δημοσιεύουμε ἐδῶ ἔρχεται ν' ἀνα-

(*) ΚΑΜΙ (Φ.) : Σχετικὰ μὲ τὴ μαζικὴ συζήτηση: Γιὰ μιὰ βαθειὰ κατανόηση καὶ γιὰ τὴν πραχτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν βασικῶν ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν. Ζέρι i Πόπουλιτ, 30 Μάη 1972.

πτύξει τὴ θέση ἀρχῶν τοῦ 6ου Συνέδριου τοῦ ΚΕΑ τὸ Νοέμβρη τοῦ 1971:

«Ἡ γενικὴ γραμμὴ ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθηθεῖ γιὰ νὰ συνεχιστεῖ καὶ νὰ δυναμώσει ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου κι ὅλο τὸ σοσιαλιστικὸ καθεστὼς βρίσκεται μέσα στὴ διαδικασία ἀνάπτυξης τῆς δημοκρατίας γιὰ τὶς μάζες. (...) Νὰ δδηγοῦμε ὅσο εἶναι δυνατὸ περισσότερο τὶς μάζες στὸ νὰ συμμετέχουνε ἐνεργητικὰ στὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀκλόνητη γραμμὴ ποὺ ἀκολούθησε τὸ Κόμμα μας τῆς Ἐργασίας καὶ τὸ προλεταριακό μας κράτος σ' ὅλη τὴ δραστηριότητα ποὺ ἀναπτύξαμε στὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ἐχτιμᾶμε ὅτι αὐτὴ ἡ συμμετοχὴ εἶναι ἡ κύρια κατεύθυνση ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε γιὰ νὰ προχωρήσουμε ἐνεργητικὰ σὲ βάθος τὴ δημοκρατία, εἶναι ἡ κύρια κατεύθυνση γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν ἐμπειρία ποὺχουνε οἱ πλατιὲς ἐργαζόμενες μᾶζες στὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, γιὰ νὰ αὐξήσουμε τὶς δυνάμεις τῆς κρατικῆς μηχανῆς τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, γιὰ νὰ κατορθώσουμε ὥστε οἱ ἐργάτες νὰ συνειδητοποιοῦνται μέρα μὲ τὴ μέρα περισσότερο, αὐτοὶ ποὺ εἶναι πανίσχυροι στὴ χώρα καὶ ποὺ σὲ κάθε ζήτημα, σ' αὐτοὺς ἀνήκει πάντα ἡ τελευταία λέξη» (*).

Συνέχεια τοῦ 6ου συνέδριου, ἡ ὁμιλία στὸ Μάτ, εἴτανε στ' ἀλήθεια ἕνα «γερὸ τράνταγμα» ὅπως ἔγραφε ἡ Ζέρι ἰ Πόπουλιτ: Πραγματικά, ὕστερα ἀπὸ τὴ μελέτη αὐτῆς τῆς ὁμιλίας, ξεκίνησε μιὰ συζήτηση - ζύμωση μὲ μαζικὸ χαρακτήρα σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα. «Σὲ τούτη τὴ συζήτηση, οἱ μᾶζες ὄχι μονάχα ἔκφρασαν ἀνοιχτὰ τὶς ἀπόψεις τους πάνω στὰ πράγματα καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὄχι μονάχα διαπίστωσαν κι ἔβαλαν προβλήματα, ἐπιστήσανε τὴν προσοχὴ καὶ ἔδωσαν συμβουλές, ἀλλὰ ἀκόμα πήρανε καὶ ἀποφάσεις συγκεκριμένες καὶ πραχτικὰ μέτρα γιὰ νὰ λυθοῦν τὰ διαφορετικὰ προβλήματα».

Ὅμως τούτη ἡ ἐνίσχυση τοῦ ἐλέγχου «τῆς ἐργατικῆς τάξης κι ὅλων τῶν ἐργαζόμενων στὴ διαχείριση τῶν δημόσιων ὑποθέσεων καὶ ἡ ἐνίσχυση τοῦ ἐλέγχου τους σὲ κάθε πράγμα καὶ σὲ κάθε πρόσωπο, στὸ κόμμα, στὸ κράτος, στὰ καθοδηγητικὰ στελέχη ὅλων τῶν βαθμίδων» δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἕνα πράγμα, τὸ ἄλ-

---

(*) ΧΟΤΖΑ (Ἐμβέρ): Εἰσήγηση στὸ 6ο Συνέδριο, Τίρανα, 1971, σελ. 115–116, (Ἔκδοση στὰ γαλλικά).

λο εἶναι «ἡ διαρκὴς ἐπαναστατικοποίηση στὸ ἴδιο τὸ κόμμα καὶ στὰ στελέχη». Ὑπογραμμίζοντας τὰ μαρξιστικὰ - λενινιστικὰ συμπεράσματα ποὺ βγήκανε ἀπὸ τούτη τὴν ὁμιλία ἡ Ζέρι ἴ Πόπουλιτ συνεχίζει: «Τοῦτοι οἱ δυὸ δρόμοι εἶναι στενὰ συνδεμένοι μεταξύ τους καὶ φτιάχνουνε μιὰ καὶ μόνη διαλεχτικὴ ἑνότητα, εἶναι οἱ δυὸ θεμελιακὲς ὄψεις τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας καὶ οἱ δύο κύριες κατευθύνσεις στὸν ἀγώνα ἐνάντια στὴ γραφειοκρατία. Δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει πραγματικὴ δημοκρατία γιὰ τὶς μάζες, ἐνεργητικὴ συμμετοχὴ ἀπ' τὴ μεριά τους στὴν διακυβέρνηση καὶ ἔλεγχο τῆς δραστηριότητας τοῦ κράτους καὶ γενικὰ τῆς κοινωνίας, χωρὶς τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, χωρὶς τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, χωρὶς νὰ ἐπαναστατικοποιεῖται καὶ νὰ δημοκρατικοποιεῖται ἡ δραστηριότητά τους, ὅπως ἀκόμα δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει καὶ νὰ πραγματοποιήσει τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καὶ τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, χωρὶς νὰ δημοκρατικοποιήσει τὴν καθοδηγητικὴ δράση τους στὴν κορυφὴ καὶ χωρὶς τὸ πλάτεμα τῆς ἄμεσης δημοκρατίας τῆς βάσης» (*).

Ἡ ὑποτίμηση τὶς μιᾶς ἀπ' τὶς δυὸ αὐτὲς θεμελιακὲς ὄψεις ἢ ἡ ἐξασθένιση καὶ τῶν δύο αὐτῶν ὄψεων ἔχει τὶς πιὸ βαρειὲς συνέπειες, ὅπως κι ὁ Ἐμβὲρ Χότζα τὸ λέει στὴν ὁμιλία του, παίρνοντας σὰν παράδειγμα τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση καὶ τὸ μπολσεβίκικο κόμμα. Τὸ πρόβλημα ποὺ μπαίνει δηλαδὴ τελικὰ εἶναι ὁ κίνδυνος ποὺ ὑπάρχει γιὰ μιὰ διάρρηξη τῆς σύνδεσης ἀνάμεσα στὸ κράτος, στὸ κόμμα καὶ τὶς μᾶζες. Στὸ σοσιαλιστικὸ σύστημα μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν (καὶ ὑπάρχουν) ἀντιθέσεις ὅπως τὸ παραδέχτηκε ὁ Στάλιν τὸ 1952, στὸ ἔργο του: «Τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴν ΕΣΣΔ».

Ἡ ἐγκατάλειψη ἢ ἡ ἀναγνώριση τούτης τῆς ἀρχῆς (τὰ γεγονότα, ἡ ἴδια ἡ ζωή, δείξανε πόσο εἴτανε σωστὴ) εἴτανε καὶ ἡ διαχωριστικὴ γραμμὴ ἀνάμεσα στοὺς σύγχρονους ρεβιζιονιστὲς καὶ τοὺς μαρξιστὲς - λενινιστές. Ἡ πραγματική, στὴν πράξη ἀποδοχὴ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς φέρνει καὶ τὴν πραγματικὴ σύνδεση μὲ τὶς μάζες, τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν καθοδήγηση τῶν μαζῶν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξεχάσουμε ποτὲ καὶ τὴν ἄλλη θεμελιακὴ ὄψη

(*) ΚΑΜΙ (Φ.) : Τὸ ἄρθρο ποὺ ἀναφέρεται στὴν ὑποσημείωση τῆς σελ. 8.

τῆς διαλεχτικῆς ἑνότητας: τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, τὸν καθοδηγητικὸ ρόλο τοῦ Κόμματος τῆς Τάξης.

Μπροστὰ στὶς ἐπιθέσεις τοῦ ρεβιζιονισμοῦ καὶ τῶν ρεβιζιονιστῶν, ἡ Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Ἀλβανίας κατάφερε νὰ ξεπεράσει ὅλα τὰ ἐμπόδια χάρη στὴ σωστὴ γραμμὴ ποὺ ἀκολούθησε τὸ κόμμα της καὶ τὴν πολιτικὴ καὶ ἰδεολογική του σταθερότητα.

Πάτρικ Κέσσελ

ΕΜΒΕΡ ΧΟΤΖΑ

Ὁμιλία στὶς 26 τοῦ Φλεβάρη 1972

Σύντροφοι,

Μερικὰ ζητήματα σχετικὰ μὲ τὸ κόμμα ποὺ θἄθελα νὰ θίξω ἐδῶ δὲ σᾶς εἶναι ἄγνωστα. Πρόκειται γιὰ μέθοδες, οἱ ὁποῖες μιᾶς καὶ δὲν ἔχουνε γίνει συνηθισμένες (μὴ ἔχοντας «μπεῖ» ἀκόμα στὴν καθημερινὴ ζωή) πρέπει νὰ κριτικαριστοῦν, νὰ χτυπηθοῦν καὶ νὰ ἐξαφανιστοῦν. Ἡ γραμμὴ ποὖχει τὸ κόμμα μας εἶναι σωστή, μαρξιστικὴ - λενινιστική, ὅμως στὴ διάρκεια ἐφαρμογῆς τούτης τῆς γραμμῆς, ὄχι μονάχα ἁπλᾶ ἄτομα ἀλλὰ ἀκόμα καὶ ἀρκετὰ στελέχη δὲν τὴν καταλαβαίνουνε σωστά, ὅπως ὀφείλουν, καὶ πέφτουνε σὲ λάθη στὴν ὑλοποίησή της καὶ στὴν ἐφαρμογή της στὴν πράξη.

Γι᾽ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχουμε χρέος νὰ δράσουμε γιὰ ν᾽ ἀποφύγουμε τέτοια λάθη, ὅποια κι ἂν εἶναι αὐτά, μικρὰ ἢ μεγάλα, νὰ τὰ διορθώσουμε γιὰ νὰ μὴν τ᾽ ἀφήσουμε νὰ χειροτερέψουνε ὅσο περνάει ὁ καιρός. Κι ἀκριβῶς μιὰ ἀπ᾽ τὶς πιὸ σωστὲς ἀρχὲς ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ κόμμα μας εἶναι, ὅταν πέφτει σὲ λάθη νὰ τ᾽ ἀναγνωρίζει κι ἀμέσως νὰ παίρνει τ᾽ ἀπαραίτητα μέτρα γιὰ νὰ τὰ ξεπεράσει.

Πρὶν ἀπ' ὅλα, πρέπει νὰ καταλάβουμε καλὰ ποιὸς οἰκοδομεῖ τὸ σοσιαλισμό. Ὅπως ὁ Λένιν μᾶς τὸ διδάσκει, αὐτὸ εἶναι ἕνα μεγάλο πρόβλημα ἀρχῆς ποὺ πρέπει νἄναι ξεκάθαρο γιὰ ὅλους μέσα στὴ χώρα μας.

Ὁ Λένιν ἔβαλε τὸ ἐρώτημα : ποιὸς οἰκοδομεῖ τὸ σοσιαλισμό; «...Ὁ σοσιαλισμὸς δὲν μπορεῖ νὰ χτιστεῖ ἀπὸ μιὰ μειοψηφία. Δὲν μπορεῖ νὰ χτιστεῖ παρὰ ἀπὸ δεκάδες ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θἄχουνε μάθει νὰ τὸ κάνουνε μοναχοί τους. Ἡ δικιά μας ἡ ἀξία, γιὰ μᾶς τοὺς ἴδιους εἶναι νὰ βάλουμε τὰ δυνατά μας νὰ βοηθήσουμε τὶς μᾶζες νὰ πέσουνε ἀμέσως μὲ τὰ μοῦτρα στὴν πράξη, ἀντὶς νὰ μαθαίνουνε αὐτὰ τὰ πράγματα ἀπ' τὰ βιβλία ἢ ἀπὸ διαλέξεις (*).

Νὰ τί μᾶς μαθαίνει ὁ Λένιν. Καὶ τοῦτο τὸ μάθημα τοῦ Λένιν, ἔχουμε χρέος νὰ βάλουμε τὰ δυνατά μας νὰ τὸ ἐφαρμόσουμε ὅσο μποροῦμε καλύτερα στὴ ζωή. Ὁ σοσιαλισμὸς λοιπὸν δὲν θὰ οἰκοδομηθεῖ ἀπὸ μιὰ μειοψηφία, σὰ νὰ λέμε ἀπὸ τὸ κόμμα, ἀλλὰ θὰ χτιστεῖ ἀπὸ τὶς μᾶζες ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ, ὁδηγημένες ἀπὸ τὸ κόμμα, ποὖχει γιὰ ἀποστολή του νὰ τὶς συνειδητοποιεῖ. Τὸ κόμμα μας βαδίζει ἄραγε πάνω σ' αὐτὴ τὴ γραμμή; Ναί, τὸ κόμμα μας βάδιζε καὶ συνεχίζει νὰ βαδίζει πάνω σὲ τούτη τὴ γραμμή. Σωστὰ ἐχτίμησε τὸν ἀγώνα γιὰ Ἐθνικὴ Ἀπελευθέρωση κι ἀκόμα τοῦτο τὸν ἀγώνα δὲν τὸν ἔβγαλε πέρα μόνο του, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὸ λαό. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, ὅταν μπῆκε τὸ πρόβλημα οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς Ἀλβανίας, ἔχοντας τὴ σωστὴ ἀντίληψη γιὰ τὴ θέση τοῦ Λένιν, δὲν ἔκανε τὸ λάθος νὰ δεσμευτεῖ νὰ οἰκοδομήσει τὸ σοσιαλισμὸ μονάχα μὲ τοὺς κομμουνιστές, ἀλλὰ δήλωσε πλατειὰ ὅτι ἡ οἰκοδόμηση τῆς καινούργιας κοινωνίας θὰ γίνει ἀπ' ὅλο τὸν ἀλβανέζικο λαό. Κι ἀκόμα, κινητοποίησε καὶ καθοδήγησε τὶς μᾶζες πάνω στὸ πῶς νὰ ἐφαρμόσουν αὐτό του τὸ πρόγραμμα. Τούτη τὴ σωστὴ γραμμὴ ποὖχει τὸ κόμμα, μποροῦμε νὰ τὴ δοῦμε σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δραστηριότητάς του. Κι ἂν θέλουμε μιὰν ἀπόδειξη γι' αὐτὸ φτά-

---

(*) ΛΕΝΙΝ, ἔργα, ἔκδ. Παρίσι - Μόσχα, τ. 27, σελ. 135

νει μονάχα ν᾽ ἀναλογιστοῦμε σοβαρὰ τὴ δουλειὰ ποὖχει γίνει γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦνε τὰ πεντάχρονα πλάνα μας. Ὅλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει, πὼς τοῦτα τὰ πλάνα ἐκπονήθηκαν καὶ ζυμώθηκαν πλατειὰ μὲ τὶς μάζες, ἐνῶ ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος σὲ κάθε μιὰ περίπτωση, φρόντιζε γιὰ τὸ συντονισμὸ τῆς μεγάλης αὐτῆς δραστηριότητας τῶν κομμουνιστῶν καὶ τοῦ λαοῦ ποὺ εἶχανε ἀρχίσει νὰ δουλεύουνε, ξεπερνώντας τὶς δυσκολίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στὶς συνθῆκες τῆς χώρας μας.

Στὸ τέλος κάθε χρόνου ἢ στὸ τέλος κάθε πεντάχρονου πλάνου ἡ καθοδήγηση, ἀλλὰ κι ὁλόκληρο τὸ κόμμα τράβηξαν τὰ συμπεράσματα ὅλης αὐτῆς τῆς δραστηριότητας κι ὅλου αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα, ἀξιολόγησαν τὶς ἐμπειρίες, ξεσκεπάσανε τὰ λάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες καὶ πήρανε ἐκεῖνα τὰ μαθήματα ποὺ χρειαζόντουσαν γιὰ νὰ ἐκπονίσουνε καὶ νὰ πραγματοποιήσουνε τὸ ἐπόμενο πεντάχρονο σχέδιο καὶ γιὰ νὰ προσδιορίσουνε τὰ καινούργια πράγματα ποὖχουνε νὰ κάνουνε στὴ διάρκεια τοῦ 5ου πεντάχρονου πλάνου, τοῦ πλάνου ποὺ περνᾶμε σήμερα. Σὲ κάθε εὐκαιρία, ἡ καθοδήγηση ἔδωσε κατευθυντήριες γραμμὲς καὶ ποτὲ δὲν παράλειψε νὰ κάνει κάτι τέτοιο.

Τοῦτες οἱ κατευθυντήριες γραμμὲς ζυμώθηκαν καὶ συζητήθηκαν μὲ τὶς πλατειὲς μᾶζες τοῦ λαοῦ καὶ μαζί του ἀναλύθηκαν οἱ καλὲς καὶ οἱ ἄσκημες πλευρές τους. Οἱ μᾶζες διαπαιδαγωγήθηκαν καὶ πήρανε θάρρος γιὰ νὰ κάνουνε προτάσεις, νὰ ποῦνε ἀπόψεις, νὰ δώσουνε τὴ γνώμη τους γιὰ τὸ ποιὸ πράγμα θὰ πρέπει νὰ γίνει πρῶτο καὶ πιὸ θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀφήσουμε γι᾽ ἀργότερα μὲ βάση τὸ κριτήριο τῆς αὔξησης ἢ τῆς ἐλάττωσης τῆς παραγωγῆς σ᾽ αὐτὸν ἢ στὸν ἄλλο τομέα. Χιλιάδες καὶ δεκάδες χιλιάδες ἀπόψεις, προτάσεις καὶ συζητήσεις γίνανε ἀπ᾽ ἀφορμὴ τούτη τὴ σημαντικὴ δουλειά. Στὰ πλαίσια τούτης ἀκριβῶς τῆς δουλειᾶς γίνανε συγκεντρώσεις ἐργατῶν, κολλεχτίφ ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν, λαϊκὰ συνέδρια, ἐχτελεστικὲς ἐπιτροπές, ὁλομέλειες τῶν κομματικῶν ἐπιτροπῶν, μέχρι καὶ εἰδικὲς διαδικασίες τῆς κυβέρνησης καὶ τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΕΑ. Ἔτσι ἔγινε στὸ παρελθόν, ἔτσι ἀκριβῶς ἐκπονήθηκε τὸ

5ο πεντάχρονο πλάνο κι έτσι θὰ γ νει καὶ γιὰ τὴν ἐφαρμογή του στὴν πράξη.

Τὸ ἀποτέλεσμα τούτης ἐδῶ τῆς πραγματικὰ σημαντικῆς δουλειᾶς μᾶς ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ φτάσουμε στὰ συμπεράσματα ἐκεῖνα ποὺ μᾶς βοήθησαν στὸ νὰ διαμορφώσουμε τὶς θέσεις τοῦ 6ου συνέδριου τοῦ ΚΕΑ καὶ τὰ σχέδια ἀποφάσεων τοῦ καινούργιου πεντάχρονου πλάνου ποὺ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὴ Λαϊκὴ Συνέλευση.

Ὅμως ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ διάρκεια τοῦ 5ου πεντάχρονου πλάνου, δὲν περιορίζεται μονάχα στὸ μέτωπο τῆς οἰκονομικῆς ἀνοικοδόμησης τῆς χώρας. Τοῦτος ὁ ἀγώνας συνδυάζεται ταυτόχρονα καὶ μὲ τὴ σημαντικὴ δουλειὰ γιὰ τὴ γενικὴ πολιτικὴ ἀνάπτυξη, τὴν κοινωνική, τὴν πολιτιστικὴ καὶ τὴν ἐκπαιδευτική, γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς ἄμυνας τῆς πατρίδας. Ὁλάκαιρη τούτη ἡ δραστηριότητα κινήθηκε πάνω σὲ λενινιστικὲς βάσεις μὲ τὴν ἐνεργὴ καὶ μαχητικὴ συμμετοχὴ πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Οἱ κατευθύνσεις τοῦ 6ου Συνέδριου τοῦ ΚΕΑ ἐκπονήθηκαν μαζὶ μὲ τοὺς κομμουνιστὲς καὶ μὲ τὶς πλατειὲς μᾶζες ποὺ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα. Αὐτὸ ποὺ μπαίνει τώρα εἶναι τοῦτες οἱ κατευθύνσεις νὰ ἐφαρμοστοῦν στὴ πράξη μὲ ἐπαναστατικὲς μέθοδες, μὲ τὴν ἐνεργὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ, τῆς ἐργατικῆς τάξης, τῆς ἀγροτιᾶς καὶ τῆς λαϊκῆς διανόησης, γιατὶ ἀλλοιῶς τοῦτες οἱ κατευθύνσεις δὲ θἄχουνε κανένα νόημα καὶ δὲ θὰ μπορέσουνε νὰ γίνουν πραγματικότητα χωρὶς τὴ συμμετοχὴ ὅλων αὐτῶν. Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς γραμμῆς σημαίνει ταυτόχρονα κι ἕναν ἔλεγχο στὴν πράξη γιὰ τὸ πόσο σωστὴ εἶναι τούτη ἡ γραμμή. Αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία καὶ θέλει πολὺ προσοχή. Δὲν μποροῦμε ν᾽ ἀφήσουμε νὰ ὁδηγηθοῦμε στὴν ἀρχὴ ποὺ λέει ὅτι ἡ γραμμὴ τοῦ κόμματος, ὄντας καρπὸς μιᾶς δουλειᾶς γενικῆς, πραγματοποιημένη μὲ τὴ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν μαζῶν εἶναι πάντα σωστή, ἄριστη καὶ εὔκολα ἐφαρμόσιμη. Στὶς προσπάθειές μας νὰ βάλουμε σὲ πράξη τὴ γραμμὴ τοῦ πεντάχρονου πλάνου, ἤρθαμε ἀντιμέτωποι μὲ πολλὲς δυσκολίες, ὑλικὲς καὶ μή, γιατὶ εἴχαμε ἕνα σωρὸ ἐλαττώματα. Σπάσαμε τὰ μοῦτρα μας σ᾽ ἕνα σω-

ρὸ ἐμπόδια, κι αὐτὸ γιατὶ ἡ πάλη τῶν τάξεων ὑπάρχει. Ὑπάρχει πάντα τὸ καινούργιο ποὺ τραβάει μπροστὰ καὶ τὸ σάπιο ποὺ βάζει τὰ δυνατά του γιὰ νὰ τοῦ φράξει τὸ δρόμο. Γι᾽ αὐτὸ ἀκριβῶς, αὐτὸ ποὺ εἶναι καινούργιο, αὐτὸ ποὺ εἶναι σωστό, χτυπάει τὸ σάπιο, τὸ ἑτοιμόρροπο μέχρι ποὺ νὰ τὸ ἐξαφανίσει. Μέσα ἀπ᾽ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν ἀγώνα πρέπει ν᾽ ἀντλήσει κανεὶς τὶς πιὸ κατάλληλες μέθοδες δουλειᾶς γιὰ τὴν πλέρια ἐφαρμογὴ τῆς γραμμῆς.

Κι ἀκόμα δὲ θὰ πρέπει μὲ κανένα τρόπο νὰ σκεφτεῖ κανεὶς ὅτι, ἐπειδὴ πρόκειται γιὰ τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος, ὅλες οἱ ἀποφάσεις ποὺ πάρθηκαν πρέπει νὰ ἐφαρμόζονται μὲ κλειστὰ τὰ μάτια, χωρὶς προσπάθειες, χωρὶς ἀγώνα. Θἄτανε μεγάλο λάθος νὰ σκεφτεῖ κανεὶς ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσει τὴν ἐφαρμογή τους. Κάνοντας τέτοιες σκέψεις θἄτανε τὸ ἴδιο σὰ νὰ ἀρνιόμαστε τὴν πάλη τῶν τάξεων, σὰ νὰ ἀρνιόμαστε τὶς ἀντιθέσεις, τὶς δυσκολίες, τὰ ἐμπόδια, κάθε τὶ ποὺ πασχίζει νὰ ἐμποδίσει τὴν πορεία μας πρὸς τὰ μπρός. Στὴ ζωὴ ὑπάρχουνε καὶ θὰ ὑπάρχουνε πάντα διάφοροι φορεῖς καὶ ἄτομα ποὺ εἴτε μὲ τὴ θέλησή τους, εἴτε ὄχι θὰ μᾶς βάλουνε ἐμπόδια στὸ δρόμο μας. Αὐτὸ κάνει ἀπαραίτητο τὸ ὀργάνωμα τῆς δουλειᾶς γιὰ τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῆς γραμμῆς.

Ὅταν λέμε «νὰ ἐλέγχουμε τὴν ἐφαρμογὴ στὴν πράξη» ἐννοοῦμε: νὰ ἐλέγχουμε τὸ πόσο σωστὴ εἶναι αὐτὴ ἡ γραμμή. Γενικὰ ἡ γραμμὴ τοῦ κόμματός μας εἴτανε πάντα σωστή. Ἐγγύηση γιὰ τὴν ὀρθότητα τῆς γραμμῆς παραμένει τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κόμμα βρισκόταν βαθειὰ μέσα στὸν ἐπαναστατικὸ ἀγώνα στὸ παρελθὸν καὶ θὰ συνεχίσει νὰ βρίσκεται μέσα σ᾽ αὐτὸν παραμένοντας πάντα πιστὸ στὸ μαρξισμὸ - λενινισμό.

Τὸ κόμμα μας γνώρισε στὸ παρελθὸν ἀρκετὲς φορὲς ἀστάθεια, ὅμως πάντα, σὲ κάθε περίπτωση, υἱοθέτησε τὴ σωστὴ στάση, τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστική, πάλεψε ἐπαναστατικά, τὶς δυσκολίες τὶς γύρισε καταπάνω στοὺς ἀντεπαναστάτες καὶ δούλεψε μὲ καρτερία, μὲ ὑπομονὴ γιὰ νὰ ξεπεράσει τὶς δυσκολίες ποὺ μπήκανε στὸ δρόμο του. Τὸ κόμμα μας εἴτανε ἀπ᾽ τὸ ξεκίνημά του ἕνα κόμμα ἐπανα-

στατικό, ποὺ ἀποτελιόταν ἀπὸ ἐπαναστάτες κι ἀκόμα δὲ γνώρισε παρὰ μόνο νίκες. Σήμερα, παραμένει ἀκόμα ἕνα ἐπαναστατικὸ κόμμα καὶ θἄναι τὸ ἴδιο ἐπαναστατικὸ καὶ στὸ μέλλον.

Μ᾽ ὅλα αὐτὰ ὅμως, σ᾽ ὁλάκαιρη τούτη τὴν περίοδο ἡ γραμμή, οἱ ἀποφάσεις καὶ διάφορες ὁδηγίες τοῦ κόμματος περικλείνανε μέσα τους καμιὰ φορὰ ἀνεπάρκειες καὶ λάθη, περικλείνανε πράγματα ὄχι καὶ πολὺ σωστά, ὄχι βέβαια σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ νὰ διαστρεβλώνουν τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος, ὅμως σὲ βαθμὸ ποὺ ἐμπόδισαν τὴ σωστὴ ἐπίλυση τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου προβλήματος. Σ᾽ αὐτὲς τὶς περιπτώσεις, μόλις ἐντοπίζαμε τὸ λάθος ἀμέσως παίρναμε μέτρα γιὰ νὰ τὸ διορθώσουμε. Γι᾽ αὐτὸ ἀκριβῶς λέμε ὅτι καὶ γιὰ τοῦτο τὸ πεντάχρονο πλάνο, ὅπως πάντα, μέσα στὴν πράξη θὰ ἐπαληθευτεῖ τὸ σωστὸ τῆς γραμμῆς.

Πρέπει νὰ δοῦμε τοῦτο τὸ πρόβλημα κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῶν σχέσεων, ἀνάμεσα στὴ μειοψηφία καὶ τὴν πλειοψηφία, ἀνάμεσα στὸ κόμμα καὶ τὸ λαό. Τὸ κόμμα ἔχει τὴ γραμμή. Ὅμως χάρη στὸν ἀγώνα καὶ τὴν ἀκούραστη δουλειὰ τοῦ λαοῦ κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος, μπορέσαμε νὰ τὰ βγάλουμε πέρα, νὰ πραγματοποιήσουμε ὅλ᾽ αὐτὰ ποὺ ἔγιναν καὶ νὰ βάλουμε τὶς βάσεις τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴν χώρα μας. Ἂν ποῦμε πὼς ὅ,τι πραγματοποιήσαμε εἶναι ἔργο ἀποκλειστικὰ τοῦ κόμματος, ἀγνοώντας ἔτσι τὸ λαό, πισωγυρνᾶμε ἀπὸ τὴ σωστὴ γραμμὴ καὶ πέφτουμε στὸ λάθος. Ὅπως μᾶς τὸ διδάσκει ὁ Λένιν ἡ μειοψηφία χωρὶς τὴν πλειοψηφία δὲν μπορεῖ τίποτα νὰ κάνει, ὄχι μονάχα γιατὶ δὲν μποροῦμε νὰ οἰκοδομήσουμε τὴ σοσιαλιστικὴ κοινωνία μόνο μὲ τοὺς κομμουνιστές, ἀλλὰ καὶ γιὰ ἕναν ἄλλο λόγο: γιατὶ θὰ πρέπει νὰ μάθουμε καλὰ ὅτι μόνο ξεκινώντας ἀπ᾽ τὶς ἐμπειρίες ποὺχουνε οἱ μᾶζες μποροῦμε νὰ ἐκπονήσουμε μιὰ σωστὴ γραμμή, μιὰ σωστὴ κατεύθυνση στὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, μποροῦμε ἂν ἡ γραμμὴ εἶναι σωστὴ ν᾽ ἀποφεύγουμε τὰ λάθη. Μὲ τὸ νὰ ποῦμε πὼς τοῦτος ὁ ἔλεγχος θὰ γίνει μονάχα ἀπὸ τὸ κόμμα κι ἀπ᾽ τὴν κρατικὴ ἐξουσία κάνουμε πάλι λάθος, ὅμως ἂν ποῦμε ὅτι αὐτὸς ὁ ἔλεγχος θὰ γίνει ἀπ᾽ τὸ λαό, ἀκόμα κι᾽ ἂν ἐνδεχόμενα ξεχά-

σουμε νὰ μιλήσουμε γιὰ τὸ κόμμα δὲ θὰ κάνουμε λάθος γιατὶ ὁ καθοδηγητικὸς καὶ ἀποφασιστικὸς ρόλος ποὺ παίζει τὸ κόμμα μας στὴν κοινωνία ὑπονοεῖται, κι ὁ λαός μας εἶναι στενὰ δεμένος μὲ τὸ κόμμα του, ὄντας ταυτόχρονα κι ὁ καλύτερος κριτὴς τοῦ ἔργου του.

Ποτὲ δὲν ἔκανε τὸ κόμμα μας τέτοιου εἴδους λάθη καὶ ποτὲ δὲν θὰ κάνει. Μ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ὑπάρχουνε ἄτομα, ποὺ γιὰ νὰ κουκουλώσουνε τὰ λάθη τους λένε πράγματα καὶ ἔχουνε μιὰ δραστηριότητα ποὺ δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος. Ἔτσι ἰδωμένο, τὸ ἐρώτημα: «Πῶς ἀντιλαμβάνεται τὸ κόμμα τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ;» ἀποχτάει ἰδιαίτερη σημασία. Ὁ σοσιαλισμὸς θὰ χτιστεῖ ἀπὸ τὶς λαϊκὲς μᾶζες καὶ ἡ ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῆς γραμμῆς θὰ γίνει ἀπὸ τὶς λαϊκὲς μᾶζες. Τὸ πόσο σωστὴ θᾶναι ἡ γραμμὴ θὰ ἐξασφαλιστεῖ ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ τῶν πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν, κι ἡ δουλειὰ γιὰ νὰ διορθωθοῦνε τὰ λάθη θὰ γίνει κι' αὐτὴ ἀπὸ τὸ λαό. Χωρὶς τὸ λαὸ δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτα. Ἐδῶ μέσα, σὲ τούτη τὴ φράση κρύβεται μιὰ ἀπ' τὶς μεγαλύτερες λενινιστικὲς ἀρχές, ἀρχὴ ποὺ ποτὲ μας δὲν παρεκλείναμε ἀπ' αὐτὴ καὶ ποὺ ποτὲ μας δὲν θὰ τὴν ἐγκαταλείψουμε. Οἱ χρουστσωφικοί, οἱ τολιατικοὶ κι ὅλα τὰ ρεβιζιονιστικὰ καθάρματα εἶχανε τὸ θράσος νὰ κριτικάρουνε τὶς ἀθάνατες ἀρχές, τοῦ Μάρξ, τοῦ Ἔγκελς, τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Στάλιν γιὰ τὸ κόμμα, γιὰ τὴν πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης. Αὐτὲς οἱ ἀρχὲς εἶναι τόσο ἀκλόνητες ὅσο καὶ τὸ βουνὸ Τομόρι, εἶναι ἀμετάβλητες κι ἀντέχουνε τόσο γερὰ ὅσο κι ἕνας ὄγκος ἀπὸ γρανίτη. Τὸ κόμμα βρίσκεται στὴν πρωτοπορία, εἶναι κι' ὅλας ἡ πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ποὺ βάνουνε τὰ δυνατά τους ν' ἀπορρίψουνε οἱ ρεβιζιονιστὲς θεωρητικοί. Παρ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως ἡ λενινιστικὴ θεωρία γιὰ τὸ κόμμα δὲν κλονίζεται, δὲν μποροῦνε νὰ τὴν ἀμαυρώσουνε οἱ θεωρίες τῶν ρεβιζιονιστικῶν καθαρμάτων.

Λέμε πὼς τὸ κόμμα εἶναι ἡ πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἀλλὰ τὶ νὰ σημαίνει ἄραγε αὐτό; Ξέρουμε καὶ κάθε φορὰ τὸ βλέπουμε ὅλοι μας ποῦ καὶ πῶς δουλεύει ἡ ἐργατική μας τάξη. Ἀγωνίζεται συνέχεια, δουλεύει στὰ

ὀρυχεῖα, στὶς φάμπρικες, στοὺς ἀγροὺς, στὰ μεγάλα γιαπιὰ παντοῦ. Χτυπιέται ἀπὸ κάθε λογῆς δυσκολίες καὶ στερήσεις καὶ παλεύει γιὰ νὰ τὶς ξεπεράσει. Ἡ πρωτοπορία της ὅμως, τὸ κόμμα της ποῦ ἄραγε πρέπει νὰ βρίσκεται; Ἔ λοιπὸν θὰ πρέπει πάντοτε καὶ μὲ κάθε θυσία νὰ βρίσκεται μπροστάρης στὸν ἀγώνα τῆς δουλειᾶς γιὰ τὴν παραγωγή, νὰ ἡ τιμητικὴ θέση γιὰ τοὺς κομμουνιστές, γιατὶ ἀλλοιώτικα τὸ κόμμα δὲν μπορεῖ νὰ παίξει τὸν πρωτοποριακό του ρόλο. Τὸ κόμμα συμβούλευε καὶ συνέχεια συμβουλεύει τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν κομμουνιστῶν νὰ βρίσκονται μέσα στὴν παραγωγή. Κι' ἐκεῖ μές τὴν παραγωγή, ἔχουνε καθῆκον νὰ βρίσκονται πάντα στὴν πρώτη γραμμή, στὴ δουλειὰ ἀλλὰ καὶ στὶς θυσίες, καὶ νὰ δίνουνε τὸ παράδειγμα σὲ κάθε περίσταση. Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ τὸ ξεχνᾶμε αὐτό, εἰδαλλιῶς θὰ ξεστρατίσουμε ἀπ' τὴν κομμουνιστικὴ γραμμή, θὰ καταντήσουμε «κύριοι» καὶ «ἀρχηγοί». Ἡ δουλειὰ τῶν κομμουνιστῶν εἶναι νὰ βρίσκονται πάντα στὴν πρωτοπορία αὐτῆς τῆς τάξης ποὺ δουλεύει καὶ συγκρούεται μὲ τὶς δυσκολίες καὶ κάνει θυσίες. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ, ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος, ἡ πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης νᾶναι ἐξασφαλισμένη ἐκεῖ ὅπου τὰ μέτωπα τῆς δουλειᾶς καὶ τοῦ ἀγώνα εἶναι πιὸ σκληρά.

Θὰ μπορούσαμε νὰ βάλουμε τὸ ἐρώτημα: «Γιατὶ ἄραγε θὰ πρέπει σ' αὐτὰ τὰ μέτωπα νὰ εἶναι ἐξασφαλισμένη ἡ καθοδήγηση τοῦ κόμματος;»: Γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε μέχρι τὸ τέλος τὴ λεπτομερὴ ἐφαρμογὴ στὴν πράξη τῆς γραμμῆς ποὺ βάζει τὸ κόμμα, μ' ἄλλα λόγια, τὴν πραγματοποίηση τῶν πόθων, τῶν στόχων καὶ τῶν ἰδανικῶν τῆς ἐργατιᾶς καὶ τῆς ἀγροτιᾶς. Μποροῦμε νὰ πετύχουμε τοῦτο τὸν ἱερὸ στόχο ὅταν ἡ πλειοψηφία τῶν κομμουνιστῶν γίνονται καλαμαράδες καὶ κλείνονται μέσα στὰ γραφεῖα; Σίγουρα ὄχι! Νὰ σκεφτόμαστε καὶ νὰ δροῦμε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θἄτανε σὰ νὰ σκεφτόμαστε καὶ νὰ δροῦμε μὲ μιὰ μικροαστικὴ νοοτροπία, ποὺ σύμφωνα μὲ αὐτή, ἐξασφάλιση τῆς καθοδήγησης τοῦ κόμματος θὰ σήμαινε, ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν κομμουνιστῶν νὰ καταλάβει τὶς θέσεις-κλειδιὰ καὶ τὰ ἡγετικὰ πόστα καὶ αὐτοὶ ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα νᾶναι μιὰ ζωὴ διοικούμενοι. Ὄχι, δὲν

μποροῦμε νὰ ἐξασφαλίσουμε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος. Ἡ καθοδήγηση στὸ κόμμα σωστὰ ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀξία τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, ὅμως αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάνει οὔτε κατὰ διάνοια μὲ τὸ παραγέμισμα τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας, τῶν οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν καὶ τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων μὲ κομμουνιστές.

Δὲν πρέπει λοιπὸν ποτὲ νὰ σκεφτόμαστε καὶ νὰ δροῦμε μὲ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ὁρισμένοι ἀντιλαμβάνονται τοῦτο τὸ πρόβλημα συγκεντρώνοντας κάθε μέρα καὶ περισσότερους κομμουνιστὲς μέσα στὰ γραφεῖα σὰ νἄτανε τάχαμου ἔτσι ποὺ θὰ ἐξασφαλίζαμε τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος καὶ τῆς λαϊκῆς ἐξουσίας κλπ. Ἂν στὴν κρατικὴ ἐξουσία βάζαμε μονάχα κομμουνιστὲς καὶ τὸ ἴδιο στὶς μαζικὲς ὀργανώσεις, ἂν κάναμε τὸ ἴδιο στὸν τομέα τοῦ ἐμπόριου, τῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς κουλτούρας καὶ σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἔ, εἶναι πεντακάθαρο ὅτι θὰ ξεφεύγαμε πολὺ ἀπ' αὐτὰ ποὺ μᾶς διδάσκει ὁ Λένιν. Νὰ τὶ λέει ὁ Λένιν πάνω σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο ζήτημα ἀρχῆς:

«Οἱ ἐργάτες ἔχουνε καθῆκον νὰ μποῦνε μέσα σ' ὅλες τὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες, νὰ ἐλέγχουνε ὅλο τὸν κρατικὸ μηχανισμό, κι αὐτὸ θὰ πρέπει νἄναι δουλειὰ τῶν ἐργατῶν ποὺνε ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα. Θὰ ἐκλέξουνε τοὺς ἀντιπροσώπους τους στὶς ἐργατικὲς καὶ τὶς ἀγροτικὲς συνελεύσεις ποὺνε ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα, (···), πρέπει νὰ διοχετέψουμε σ' αὐτὴ τὴν ὑπηρεσία τὸ μάξιμουμ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν (...). Ἔτσι, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ καταφέρουμε νὰ ἐξαφανίσουμε τὴ γραφειοκρατία ἀπὸ τὶς ὑπηρεσίες μας. Εἶναι ἀπαραίτητο οἱ μεγάλες μᾶζες ποὺναι ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα νὰ ἐλέγχουν ὅλες τὶς ὑποθέσεις τοῦ κράτους καὶ νὰ μαθαίνουν νὰ διαχειρίζονται αὐτὲς οἱ ἴδιες τὶς κρατικὲς ὑποθέσεις» (*).

Ἐξετάζοντας τοῦτο τὸ πρόβλημα θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὑπ' ὄψη μας καὶ τὸ μέλλον, τότε ποὺ θἄχουμε φτάσει στὸν κομμουνισμό. Τότε πιὰ δὲ θὰ ὑπάρχει οὔτε κόμ-

---

(*) ΛΕΝΙΝ, ἔργα, τ. 30, σ. 361—363, ἔκδ. Παρίσι - Μόσχα.

μα οὔτε κράτος, γιατὶ οἱ ἄνθρωποι θὰ αὐτοδιοικοῦνται. Ἔχοντας αὐτὸ σὰ στόχο μας λοιπόν, οἱ λαϊκὲς μᾶζες ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα, τὸ ἴδιο τὸ κόμμα ποὺ ἔχει τὴν καταγωγή του μέσα σ' αὐτές, δηλαδὴ ἡ ἐργατιά, ἡ ἀγροτιὰ καὶ ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ἔχουνε καθῆκον νὰ μάθουνε νὰ αὐτοδιοικοῦνται. Βλέποντας προσεχτικὰ τὸ πρόβλημα κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ πρίσμα, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι καταλαβαίνουμε πολὺ καλὰ τὴ θέση ποὺ σύμφωνα μ' αὐτὴ ἡ πλειοψηφία εἶναι ἐκείνη ποὺ χτίζει τὸ σοσιαλισμό καὶ χωρὶς τὴν πλειοψηφία, ἡ μειοψηφία δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτα. Καὶ πρέπει νὰ τὸ καταλάβουμε καλὰ αὐτό, ὅπως ἀκόμα πρέπει τὸ ἴδιο καλὰ νὰ καταλάβουμε πὼς ἡ καθοδήγηση στὸ κόμμα εἶναι ἀπαραίτητη, ὅπως μᾶς τὸ διδάσκει ὁ Λένιν κι ὅπως ἐπίσης τὸ ἀνάπτυξα παραπάνω.

Πῶς παρουσιάζεται τὸ πρόβλημα σὲ μᾶς ἐδῶ, στὴ χώρα μας; Ὑπάρχει ἄραγε σωστὴ σχέση παντοῦ, ἀνάμεσα στὰ κομμουνιστικὰ στελέχη καὶ στὰ στελέχη ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα; Μέσα στὸν κρατικὸ μηχανισμό, στὶς διοικητικὲς ὑπηρεσίες, στὶς οἰκονομικὲς ὑπηρεσίες ἢ τὶς μαρξιστικὲς ὀργανώσεις, εἶναι ἄραγε ἀπαραίτητο ὅλοι νᾶναι κομμουνιστές; Σίγουρα, στὸ μηχανισμὸ τοῦ κόμματος τὸ πρόβλημα μπαίνει κάπως διαφορετικά. Γενικά, αὐτοὶ ποὺ δουλεύουνε στὰ ὄργανα τοῦ κόμματος θὰ πρέπει νᾶναι κομμουνιστές. Οἱ ἐργάτες λοιπὸν ποῦναι ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα δὲν μποροῦνε νὰ δουλεύουνε σ' αὐτὸ παρὰ μόνο ὡς ἕνα βαθμό.

Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἀκόμα καὶ μέσα στὰ κομματικὰ ὄργανα ἔχει δουλειές ποὺ θὰ μπορούσανε ν' ἀνατεθοῦν σ' ἐργάτες ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, γιατὶ κανεὶς δὲν εἶπε πὼς ὁ ὁδηγός, ὁ φύλακας στὴν πόρτα, ὁ ὑπεύθυνος βιβλιοθήκης κι ἄλλοι ἐργαζόμενοι εἶναι σώνει καὶ καλὰ ὑποχρεωτικὸ νᾶναι μέλη τοῦ κόμματος. Ἀλλὰ ἂς ἀπαντήσουμε στὸ ἐρώτημα ποὖβαλα: Πῶς ἐμφανίζεται τὸ πρόβλημα σὲ μᾶς ἐδῶ; Γενικὰ βέβαια ὄχι καὶ τόσο ἄσκημα, ὅμως θὰ πρέπει νὰ τὸ παραδεχτοῦμε πὼς δὲν πάει καὶ τόσο καλὰ ὅσο θὰ τὸ εὐχόμασταν. Καὶ θὰ πρέπει ἀκόμα νὰ δουλέψουμε ξανακοιτάζοντας ὁρισμένα ζητήματα πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Τοῦτο τὸ πρόβλημα τὸ κόμμα μας πάντα τὄχε ἔγνοια, καὶ

συνέχεια καὶ σταθερὰ ἔδινε γραμμὴ στοὺς κομμουνιστὲς νὰ βρίσκονται πάντα στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ ἀγώνα. Μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωση ἔδωσε γραμμὴ στοὺς κομμουνιστὲς νὰ πᾶνε ἐκεῖ ὅπου εἴτανε μεγαλύτερες οἱ δυσκολίες γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ καὶ γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν νικῶν ποὺχαν καταχτηθεῖ. Στὴ διάρκεια τούτων τῶν τελευταίων χρόνων, καὶ κύρια χάρη στὰ μέτρα ποὺ πάρθηκαν γιὰ τὴν ἐπαναστατικοποίηση τῶν στελεχῶν, ἔγινε πολλὴ δουλειὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, κι αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα τὸ κόμμα μας θὰ πρέπει νᾶναι περήφανο. Οἱ μαρξιστὲς - λενινιστὲς ὅλου τοῦ κόσμου, τὰ ἀδελφὰ κομμουνιστικὰ κόμματα σὲ διάφορες χῶρες, ἐχτιμᾶνε σὰ μιὰ καινούργια συμβολὴ στὸν μαρξισμὸ - λενινισμό, τὰ μέτρα ποὺ πῆρε τὸ κόμμα μας αὐτὸ τὸν καιρὸ γιὰ νὰ κλείσει ὅλες τὶς πόρτες στὶς ἐπικίνδυνες ἐπιδράσεις τοῦ σύγχρονου ρεβιζιονισμοῦ καὶ τοῦ δεξιοῦ ὀπορτουνισμοῦ.

Ὁ σύγχρονος ρεβιζιονισμὸς ἔκανε μεγάλη ζημιὰ στὸ παγκόσμιο κομμουνιστικὸ κίνημα. Τὸ Κόμμα Ἐργασίας τῆς Ἀλβανίας παράμεινε ἀκλόνητο στὶς μαρξιστικὲς - λενινιστικὲς ἀρχὲς γιὰ τὸ κόμμα, στὶς θεωρίες τῶν Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν, Στάλιν, ὅταν αὐτὲς χτυπήθηκαν ἀπ᾽ τὴν ἐπίθεση ποὺ τοὺς κάνανε οἱ προδότες, οἱ σύγχρονοι ρεβιζιονιστές. Μέσα στὶς πολὺ δύσκολες συνθῆκες ποὺ βρέθηκε λοιπὸν τὸ παγκόσμιο κομμουνιστικὸ κίνημα, τὸ κόμμα μας βρῆκε τὶς κατάλληλες κατευθύνσεις καὶ μέθοδες γιὰ ν᾽ ἀποκρούσει τὶς ὀργισμένες ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ, ὄχι μονάχα μὲ τὴν προπαγάνδα, ἀλλὰ καὶ μὲ συγκεκριμένες μέθοδες δουλειᾶς. Ὅλο τοῦτο τὸ ἰσχυρὸ κίνημα ποὺ τείνει νὰ στείλει τὰ στελέχη στὴν παραγωγὴ κλπ. κλπ..., αὐτὸ εἶναι συγκεκριμένα ποὺ ἀποτελεῖ τὴ συμβολὴ στὸ μαρξισμό - λενινισμό, ποὺ ἀναγνωρίζουνε σήμερα στὸ κόμμα μας. Τὸ κόμμα μας ἐξέταζε πάντα τοῦτο τὸ πρόβλημα μὲ μεγαλύτερη προσοχή, γιατὶ στὴν πράξη, στὴ ζωή, δὲν καταλαβαίνουμε καὶ δὲν ἐφαρμόζουμε πάντοτε καὶ ὅπως ἀκριβῶς πρέπει τὰ διδάγματα τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ.

Τοῦτο δῶ δὲν θὰ μπορέσει νὰ πραγματοποιηθεῖ παρὰ μονάχα ὅταν θἄχουμε ἐντελῶς ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὰ μικρο-

αστικὰ συναισθήματα καὶ τὰ κατάλοιπα ἰδεολογιῶν ποῦναι ἐχθρικὲς στὸν μαρξισμὸ - λενινισμό, ὅταν πιὰ θὰ σκεφτόμαστε καὶ θὰ δροῦμε πάντα σὰν ἐπαναστάτες, ὅπως τὸ θέλει καὶ τὸ κόμμα. Τὸ νὰ εἶναι ἕνας κομμουνιστὴς πάντα ἕτοιμος νὰ πάει στὸ μέτωπο τῆς παραγωγῆς, αὐτὸ εἶναι σωστό, αὐτὸ ἐξυπηρετεῖ τὸ συμφέρον τοῦ κόμματος καὶ τοῦ λαοῦ. Κι ὅταν βεβαιωθοῦμε πὼς ἕνας κομμουνιστὴς εἶναι ἕτοιμος χωρὶς δισταγμὸ νὰ πάει ἐκεῖ ποὺ τοῦ ζητᾶνε κι ἀνταποκρίνεται ἔτσι στὸ κάλεσμα ποὺ τοῦ κάνει τὸ κόμμα, τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι αὐτὸς ὁ κομμουνιστὴς βρίσκεται στὴν πρωτοπορία. Ἂν κάθε μέλος τοῦ κόμματος ἐξετάζει κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ πρίσμα τὰ προβλήματα, αὐτὸ εἶναι πολὺ θετικὸ καὶ δείχνει ὅτι τὸ κόμμα καὶ οἱ κομμουνιστὲς ποὺ τὸ ἀποτελοῦν βρίσκονται σὲ σωστὸ δρόμο.

Ὅμως τὸ κόμμα καὶ τὰ μέλη του θὰ βρίσκονται σὲ ἀκόμα πιὸ σωστὸ δρόμο, ὅταν ὁ κομμουνιστὴς ποὺ δουλεύει στὶς διοικητικὲς ὑπηρεσίες, προτείνει στὴν καθοδήγηση χωρὶς νὰ τοῦ τὸ ζητήσουν: «Γιατὶ μὲ κρατᾶτε ἐδῶ πέρα; Δὲ θέλω νὰ μείνω ἄλλο πιὰ μέσα στὰ γραφεῖα. Γιατὶ μὲ βάλατε στὴ διοίκηση; Θέλω νὰ πάω νὰ δουλέψω στὸν ἀγροτικὸ συνεταιρισμό». Αὐτουνοῦ τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ τοῦ σφίξουμε τὸ χέρι, γιατὶ ἀποδείχνει ὅτι ὄχι μονάχα ἔχει καταλάβει τὶς ἀρχὲς τοῦ μαρξισμοῦ - λενινισμοῦ ἀλλὰ καὶ ἔχει ἀποφασίσει νὰ τὶς ἐφαρμόσει μὲ δικιά του πρωτοβουλία χωρὶς νὰ τὸν ὑποχρεώσουνε. Ἢ ἀκόμα ὅταν βλέπουμε ἕναν μηχανικὸ νὰ ἀποτείνεται στὸ κράτος λέγοντας: «Ἐδῶ, σὲ τοῦτο τὸν τομέα τῆς διοίκησης εἴμαστε πολλοί, βαρέθηκα πιὰ νὰ δουλεύω μέσα σὲ τοῦτα τὰ παλιόχαρτα, δὲν μπορῶ νὰ μείνω ἄλλο μέσα στὰ γραφεῖα, τὸ πόστο τῆς δουλειᾶς μου εἶναι στὴ βάση. Θέλω νὰ πάω νὰ δουλέψω στὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἢ στὸ ὑδροηλεκτρικὸ ἐργοστάσιο σὰν μηχανικὸς ἢ σὰν ἐργοδηγός», αὐτὸ σημαίνει ὅτι βρίσκεται σὲ σωστὸ δρόμο. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι μιὰ στάση πάρα πολὺ θετικὴ γι' αὐτὸν καὶ τὸ κόμμα. Τέτοια παραδείγματα προθυμίας τὰ συναντᾶμε σὲ μᾶς, ὅμως πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ἔχουμε ἀκόμα πολλὰ νὰ κάνουμε πάνω σ' αὐτό.

Θὰ σᾶς δώσω μερικὰ νούμερα σχετικὰ μ' αὐτὸ ποὺ

εἶπα πιὸ πάνω: Μέσα στὶς κεντρικὲς ὑπηρεσίες τῶν ὑπουργείων οἱ κομμουνιστὲς ἀντιπροσωπεύουν τὸ 45,5%, μ' ἄλλα λόγια τὸ μισὸ σχεδὸν τῶν στελεχῶν ποὺ δουλεύουνε ἐκεῖ μέσα. Ὅμως ἂν ἐξετάσουμε προσεχτικὰ τὰ νούμερα γιὰ κάθ' ἕνα ἀπ' τὰ ὑπουργεῖα θὰ βροῦμε διαφορές. Ἔτσι, γιὰ παράδειγμα στὸ ὑπουργεῖο τῆς Ὑγείας τὸ 56,9% τῶν στελεχῶν εἶναι κομμουνιστές. Γιατὶ ἄραγε ὅλοι αὐτοὶ οἱ κομμουνιστὲς καὶ ἰδίως οἱ γιατροί; Δὲ θἄτανε πολὺ καλύτερα οἱ κομμουνιστὲς γιατροὶ νὰ βρίσκονταν γιὰ παράδειγμα στὸ χωριὸ Μακουκούλμ, γιὰ νὰ ὑπηρετοῦν τὸ λαό, ἀντὶ νᾶναι κλεισμένοι σ' ἕνα γραφεῖο ὑπουργείου στὰ Τίρανα; Ἄλλο παράδειγμα: Στὸ μηχανισμὸ τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὸ κρατικὸ πλάνο, 55% τῶν στελεχῶν εἶναι κομμουνιστές. Στὸ ὑπουργεῖο Ἐμπόριου οἱ κομμουνιστὲς ἀντιπροσωπεύουνε τὸ 52,2% τῶν στελεχῶν. Γιατὶ λοιπὸν τόσοι πολλοὶ κομμουνιστὲς στὶς ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπόριου; Δὲ θἄτανε καλύτερα πολλοὶ ἀπ' τοὺς κομμουνιστὲς αὐτούς, ποὺ δουλεύουνε ἐκεῖ μέσα νὰ πᾶνε ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα στὴ βάση, ἐκεῖ ὅπου δίνεται ὁ ἀγώνας στὴν πράξη γιὰ νὰ ἐφοδιάζουν πιὸ ἄνετα τὸ λαό, γιὰ νὰ τὸν ὑπηρετοῦν καλύτερα, γιὰ νὰ διορθώσουνε καὶ νὰ ἐξαφανίσουνε ὅσο μποροῦνε πιὸ γρήγορα περισσότερα ἀπὸ τὰ λάθη ποὺχουμε σ' αὐτὸν τὸν τομέα, ἢ γιὰ νὰ προστατέψουνε τὸ λαϊκὸ εἰσόδημα ἀπ' τὶς σπατάλες; Νὰ βάλουμε λοιπὸν στὴ θέση τους, στὸ ὑπουργεῖο, περισσότερους ἀνθρώπους ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, καλοὺς πατριῶτες. Στὴ βάση, τοῦτοι οἱ κομμουνιστὲς θὰ βρισκόντουσαν πραγματικὰ στὴν πρώτη γραμμὴ τοῦ ἀγώνα γιὰ τὸ σοσιαλισμό, ἐκεῖ ποὺ τὰ προβλήματα εἶναι πιὸ ὀξυμένα καὶ ποὺ ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ λυθοῦν ἄμεσα, ἐκεῖ δηλαδὴ ποὺ οἱ ἄνθρωποι συγκρούονται μὲ τὶς πιὸ μεγάλες δυσκολίες καὶ ποὺ πρέπει νὰ τὶς ξεπεράσουνε.

Ἔτσι λοιπόν, ὅταν δὲν εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη ν' ἀναθέσουμε ἕνα πόστο σ' ἕναν κομμουνιστή, πρέπει νὰ τὸν στέλνουμε στὴ βάση, στὴν παραγωγή, γιατὶ ἡ δουλειὰ εἶναι τιμὴ γιὰ ὅλους, τόσο γιὰ τοὺς κομμουνιστές, ὅσο καὶ γιὰ κάθε πατριώτη ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα. Κι ἐπειδὴ εἶναι ἔτσι, γι' αὐτὸ εἶναι καλύτερα νᾶναι τὰ μέλη

τοῦ κόμματος ποὺ νὰ πηγαίνουν αὐτὰ πρῶτα ἐκεῖ ποὺ οἱ ἀνάγκες τὸ ἐπιβάλλουνε, ἐκεῖ ποὺ οἱ δυσκολίες εἶναι πιὸ μεγάλες, ἐνῶ στὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες μᾶς φτάνει νὰ ὑπάρχουνε μονάχα ὅσοι κομμουνιστὲς εἶναι ἀπόλυτα ἀπαραίτητοι, ὄχι περισσότεροι, καὶ τ' ἄλλα πόστα ν' ἀνατεθοῦν σ' ἀνθρώπους ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα. Ἔτσι, ὅταν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀπὸ ἕναν ὑπεύθυνο τμήματος σ' ἕνα ὑπουργεῖο εἴτε αὐτὸ τὸ τμῆμα εἶναι στὴν Παιδεία, στὴ Γεωργία ἢ ἀλλοῦ, μποροῦμε κάλλιστα νὰ βροῦμε ἀνθρώπους κατάλληλους, πατριῶτες ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα.

Ἐμεῖς οἱ κομμουνιστὲς δὲν μπήκαμε στὸ κόμμα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε προσωπικὰ ὀφέλη, ἴσα ἴσα τὸ ἀντίθετο, ἡ μεγάλη τιμὴ νὰ εἶσαι μέλος στὸ κόμμα μᾶς βάζει καθήκοντα ἀκόμα πιὸ βαρειὰ καὶ πιὸ σημαντικὰ σὲ σχέση μὲ τὸ κόμμα καὶ μὲ τὸ λαό: νὰ βροῦμε τὴ λύση σ' ὅλα τὰ προβλήματα, ἀπὸ τὸ νὰ ἐφαρμόζουμε αὐστηρὰ τὶς ἀποφάσεις ποὺ παίρνει τὸ κόμμα, τοὺς κανονισμούς του κλπ. ὥς τὸ νὰ κάνουμε καλὰ τὴ δουλειά μας σὰν πατριῶτες, δίνοντας τὸ παράδειγμα στοὺς ἄλλους ἐργαζόμενους ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα.

Νὰ μὴ φοβόμαστε, ὅτι δουλεύοντας ἔτσι, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τελειώσουμε τὶς μελέτες ποὔχουμε ἀναλάβει στὸ κέντρο. Σίγουρα θὰ κάνουμε καὶ μελέτες, ὅμως αὐτὴ τὴ δουλειά, ὄχι μονάχα οἱ κομμουνιστὲς ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι ποῦναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα μποροῦνε νὰ τὴν κάνουνε." Αν πάρουμε τὴν περίπτωση τοῦ Ναοὺμ Στράλλα(*). Εἴτανε ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ διαβασμένους ἀνθρώπους στὴν οἰκονομία μας, τίμιος, πατριώτης, εἴτανε ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, κι' ὅμως εἴτανε ὁ καλύτερος σύμβουλος τοῦ κόμματος καὶ τῆς κυβέρνησης, σ' αὐτὸν τὸν τομέα. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔχουμε πολλοὺς ἀνθρώπους ἰσάξιους μ' αὐτόν. Γιατί, λοιπὸν νὰ μὴν κρατήσουμε στὰ ὑπουργεῖα πιὸ πολλοὺς ἀνθρώπους ἱκανούς, πατριῶτες ποὺ εἶναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα σὰν κι' αὐτόν, καὶ νὰ στείλουμε καλύτερα τοὺς κομμουνιστὲς στὴ βάση, ὅπου καὶ κεῖ μποροῦνε νὰ κάνουνε μελέ-

---

(*) Παληὸς «"Ηρωας τῆς σοσιαλιστικῆς ἐργασίας», διευθυντὴς τοῦ τμήματος τῶν τιμῶν στὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο, πέθανε πρόσφατα (Σ.τ.Μ.).

τες; Μήπως δηλαδὴ ἡ ἐπαρχία τοῦ Μπουρὲλ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κομμουνιστὲς ποὺ νὰ κάνουνε ἐκεῖ μελέτες; Σίγουρα ναί! Ὅμως πῶς γίνονται συνήθως οἱ μελέτες; Συχνά, τὸ ὑπουργεῖο Ἐμπόριου, γιὰ παράδειγμα στέλνει ἐρωτηματολόγια στὸ κλιμάκιο τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Λαϊκοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπαρχίας ζητώντας συγκεκριμένα στοιχεῖα, ποὺ πάνω σ' αὐτὰ θὰ στηριχτοῦνε στὴ συνέχεια οἱ μελέτες του.

Αὐτὸ πάει νὰ πεῖ λοιπὸν ὅτι αὐτὲς οἱ μελέτες δὲν μποροῦνε νὰ γίνουνε χωρὶς ἐπαφὴ μὲ τὴ βάση. Μ' ἀφοῦ εἶν' ἔτσι, γιατὶ αὐτὸς ποὺ ἔχει τὴν εὐθύνη γι' αὐτὲς τὶς μελέτες, δὲν ἔρχεται νὰ δουλέψῃ στὴ βάση; Οἱ μελέτες του θἄτανε ἀκόμα καλύτερες γιατὶ δὲ θἄτανε βγαλμένες μέσα ἀπὸ μιὰ ἀλληλογραφία ἀλλὰ θὰ βασίζονταν πάνω στὴν ἄμεση γνώση τῆς ζωντανῆς δραστηριότητας τοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ ἔχει κι ἄλλο «καλὸ» τούτη ἡ ἀναδιάρθρωση τῶν κομμουνιστῶν στὶς ὑπηρεσίες καὶ συγκεκριμένα ἐκεῖ ποὺ μιλᾶμε γιὰ τὴ γραμμὴ τῶν μαζῶν. Γιὰ παράδειγμα, οἱ κομμουνιστὲς καλύπτουν τὸ 55% ἀπὸ τὶς θέσεις στὸ σύνολο τῶν στελεχῶν στοὺς μηχανισμοὺς τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων τοῦ κέντρου καὶ τὸ 63,1% στοὺς μηχανισμοὺς τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων τῶν ἐπαρχιῶν. Ὅμως ἀκόμα κι' ἀνάμεσα στοὺς διάφορους ὀργανισμοὺς ὑπάρχουνε διαφορές. Ἔτσι, στὶς ὀργανώσεις τῆς Νεολαίας στὸ κέντρο καὶ στὶς ἐπαρχίες, οἱ κομμουνιστὲς ἀντιπροσωπεύουνε τὸ 51, 2% τῶν ἐπαγγελματικῶν στελεχῶν, στὶς ἐπαγγελματικὲς ἑνώσεις τὸ 67,2% καὶ στὴν Ἕνωση τῶν Γυναικῶν τὸ 65, 8%. Ἔτσι, στὶς μαζικὲς ὀργανώσεις, ἐκεῖ ποὺ μέρα νύχτα δὲ σταματᾶνε νὰ μιλᾶνε καὶ νὰ προπαγανδίζουνε: «νὰ στηριχτοῦμε στὶς μάζες, νὰ στηριχτοῦμε στὶς μάζες», ἀκριβῶς σ' αὐτὲς τὶς ὀργανώσεις ποὺ τὶς λέμε «μαζικὲς», ἡ μεγάλη πλειοψηφία αὐτῶν ποὺ δουλεύουνε στοὺς μηχανισμούς τους εἶναι μέλη στὸ κόμμα! Γιατὶ νὰ μὴ φέρουμε μέσα σ' αὐτοὺς στοιχεῖα ἔξω ἀπὸ τὸ κόμμα; Εἶναι ἀπαραίτητο ἄραγε μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς μηχανισμοὺς ὅλοι νᾶναι κομμουνιστές; Σέ τὶ χρειάζονται μέσα κεῖ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κομμουνιστές; Γιατὶ δὲν τοὺς στέλνουμε νὰ δουλέψουνε ἀλ-

λοῦ καὶ δὲ βάζουνε στὴ θέση τους ἐργαζόμενους ἀπ' αὐτοὺς ποῦναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα;

Γιὰ νὰ δοῦμε τώρα τὶ γίνεται καὶ στὰ Λαϊκὰ Συμβούλια, στὰ ὄργανα τοῦ Μετώπου, στὰ λαϊκὰ δικαστήρια στὴν Ἐπαρχία. Οἱ κομμουνιστὲς ἀντιπροσωπεύουνε τὸ 34,65% τῶν μελῶν στὰ λαϊκὰ Συμβούλια καὶ στὴ βάση. Στὰ συμβούλια τοῦ Μετώπου, 31,73% καὶ 51,9% ἀπ' τοὺς δικαστὲς καὶ τοὺς πάρεδρους ποῦναι ἐκλεγμένοι στὶς 24 ἐπαρχίες. Νὰ λοιπὸν πόσους κομμουνιστὲς ἔχουμε σ' αὐτοὺς τοὺς ὀργανισμούς.

Τοῦτες τὶς τελευταῖες μέρες, ζήτησα τὸν κατάλογο τῶν βουλευτῶν ποὺ ἐκλέχτηκαν στὴ Λαϊκὴ Συνέλευση καὶ παρατήρησα πὼς ἕνα ἀρκετὰ μεγάλο ποσοστὸ ἀπ' αὐτοὺς εἶναι κομμουνιστές. Γιατὶ νὰ ὑπάρχει ἕνας τόσο μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ κομμουνιστὲς μέσα σὲ τοῦτο τὸ ὄργανο; Καὶ στὸ παρελθὸν εἴχαμε, πάλι μέσα στοὺς κόλπους τῆς Συνέλευσης ἀνθρώπους ἀπ' τοὺς ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα. Τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἀγώνα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση στὸ Γενικὸ Ἀντιφασιστικὸ Συμβούλιο Ἐθνικῆς Ἀπελευθέρωσης ἐκλέχτηκαν πατριῶτες πεπειραμένοι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, ποὺ καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση συνέχισαν νᾶναι βουλευτὲς γιὰ πολλὲς ἐκλογικὲς περίοδες. Στὶς τελευταῖες ἐκλογές, μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν ξαναεκλέχτηκαν, ὅπως τὸ ἴδιο δὲν ξαναεκλέχτηκαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι βουλευτές, κομμουνιστές αὐτοί, κι' αὐτὸ ὄχι γιατὶ δὲν τοὺς εἴχαμε ἐμπιστοσύνη ἀλλὰ γιατὶ κρίναμε καλὸ ὅτι θἄπρεπε νὰ μποῦνε μέσα σ' αὐτὰ τὰ ἀνώτατα ὄργανα τῆς ἐξουσίας καινούργια στοιχεῖα. Λοιπόν, παρατηρήθηκε τὸ φαινόμενο, ὅλοι τοῦτοι οἱ νέοι ἐκλεγμένοι, νᾶναι μέλη τοῦ κόμματος. Μὰ εἶναι τελικὰ τόσο ἀπαραίτητο γιὰ νὰ ἐκλέξουμε ἕναν βουλευτὴ ἢ ἕναν ἀντιπρόσωπο, ἕναν ἐργάτη ἢ ἕνα μέλος συνεταιρισμοῦ πεπειραμένο, νᾶναι σώνει καὶ καλὰ μέλος στὸ κόμμα, ἐνῶ στὸ μεταξὺ ἔχουμε ἕνα σωρὸ ἐργάτες καὶ ἐργαζόμενους σὲ ἀγροτικοὺς συνεταιρισμούς, πεπειραμένους, συχνὰ μάλιστα ἥρωες τῆς σοσιαλιστικῆς δουλειᾶς, ποὺ δὲν εἶναι μέλη στὸ κόμμα καὶ ποὺ στὰ σίγουρα ἀξίζουνε τούτη τὴν ἐμπιστοσύνη;

Θὰ μπορούσαμε ν' ἀναρωτηθοῦμε ὅμως γιατὶ γίνεται

ἔτσι. Ὑπάρχουνε πολλὲς αἰτίες. Πρῶτα πρῶτα δεχόμαστε στὸ κόμμα τὰ καλύτερα στοιχεῖα. Ἀπ' αὐτὸ τὸ γεγονός ὅταν ἕνα μέλος, ποὺ τὸ κόμμα πρόσφατα τόχει δεχτεῖ, βρισκότανε ἤδη ἀπὸ πρὶν σ' ἕνα πόστο μὲ μεγάλη σημασία, κρίναμε σκόπιμο καὶ μετὰ τὴν εἴσοδό του στὸ κόμμα νὰ τὸ ἀφήσουμε σ' αὐτὸ τὸ πόστο, κι' αὐτὸ γιατὶ πάντα στοχεύουμε ἔτσι ποὺ τὰ στελέχη μας νὰ προέρχονται ἀπ' τὶς γραμμὲς ποὺ ὑπάρχουνε τὰ καλύτερα στοιχεῖα. Σωστὸ εἶναι νὰ τοὺς διαλέγουμε μ' αὐτὰ τὰ κριτήρια μονάχα ποὺ ὑπερβάλλαμε σ' αὐτὸ προσπαθώντας ν' ἀποχτήσουμε πιὸ πολλοὺς κομμουνιστές.

Ὑπάρχει κι' ἄλλη μιὰ αἰτία ἀκόμα ποὺ μᾶς ἔφερε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση: συχνά, τὰ καθοδηγητικὰ ὄργανα, τὰ ὄργανα καὶ οἱ ὀργανισμοὶ τοῦ κόμματος γιὰ ν' ὑποδείξουνε ἕνα στέλεχος γιὰ ἕνα σημαντικὸ πόστο, βρίσκουνε πιὸ εὔκολο νὰ ἀποφασίσουνε γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ γραφεῖο τους. Παίρνουνε τὸν κατάλογο μὲ τὰ κομμουνιστικὰ στελέχη ποὺ τὸν ἔχουνε ἕτοιμο καὶ φροντίζοντας ν' ἀποφύγουνε κάθε κόπο, λένε: «Γιατὶ νὰ βάλω ἕναν ἐργάτη ποῦναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα σὲ μιὰ θέση μὲ τέτοιες εὐθύνες, ἀφοῦ ἔχω δῶ μιὰ ὁλόκληρη λίστα μὲ μέλη τοῦ κόμματος ποὺ τὴ βιογραφία τους τὴν ξέρω πολὺ καλά. Καὶ ξέρω καλὰ ὅτι παντοῦ ἀπ' ὅπου περάσανε βγάλανε πέρα ἀρκετὰ καλὰ τὴ δουλειά τους, εἶναι τίμιοι κλπ.». Κι' ἔτσι αὐτὸς ποὺ κάνει τὴν ὑπόδειξη, «ἁρπάζει» ἕναν ἀπ' τοὺς κομμουνιστὲς τοῦ καταλόγου καὶ τόνε βγάζει ἀπ' τὸ πόστο ποὖχε στὸν τομέα τοῦ ἐμπόριου στὸ Μπουρρέλ, γιὰ παράδειγμα, γιὰ νὰ τόνε βάλει σ' ἕναν γραφεῖο στὰ Τίρανα. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο διορίστηκε μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ κομμουνιστὲς σὲ ὑπεύθυνες θέσεις, ἐνῶ ταυτόχρονα οἱ ἐχτὸς κόμματος μ' ὅλο ποὺ ὑπάρχουν ἕνα σωρὸ καλὰ στοιχεῖα ἀνάμεσά τους, παραμένουνε στὴ βάση γιατὶ δὲν τοὺς ξαίρει κανεὶς. Τὸ γεγονὸς λοιπὸν ὅτι στοὺς μηχανισμοὺς τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν βρίσκονται πιὸ πολλοὶ διορισμένοι κομμουνιστὲς ἀπ' ὅσους ὑπάρχει ἀνάγκη, ἔχει τὴ ρίζα του σ' αὐτὸν τὸν τρόπο θεώρησης τῶν πραγμάτων.

Στὴ συνέχεια, ὑπάρχουνε ἀκόμα κομμουνιστές, κι' αὐτὸ εἶναι πιὸ ἐπικίνδυνο, ποὺ πασχίζουνε νὰ βροῦνε μιὰ ἤ-

συχη γωνιά, νὰ σιγουρευτοῦνε σὲ μιὰ ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα, νὰ βολευτοῦνε σὲ μιὰ θεσούλα. Τοῦτοι δῶ ξέρουνε καλὰ πῶς πρέπει νὰ κολακέψουνε, πῶς νὰ ἐκμεταλλευτοῦνε τὴν περίσταση γιὰ νὰ πετύχουνε γιὰ τὸν ἑαυτό τους εὐνοϊκὴ ἐκτίμηση, ἔτσι ὥστε οἱ ἐπικεφαλεῖς, οἱ διευθυντὲς κι᾽ ἄλλοι ν᾽ ἀποχτήσουνε μιὰ καλὴ γνώμη γι᾽ αὐτούς, κι ὅλ᾽ αὐτὰ γιὰ νὰ μπορέσουνε ν᾽ ἀποχτήσουνε τὴ θέση ποὖχουνε βάλει στὸ μάτι. Νὰ κι᾽ ἄλλη μιὰ ἀπ᾽ τὶς αἰτίες ποὺ δημιουργοῦν τὴν κατάσταση ὥστε νἄχουμε τόσους πολλοὺς κομμουνιστὲς στὶς ὑπηρεσίες μας.

Τέλος, ὑπάρχει ἄλλη μιὰ αἰτία ποὺ ἐμπόδισε τὴ δημιουργία στελεχῶν ποὺ νὰ προέρχονται ἀπ᾽ τὶς γραμμὲς αὐτῶν ποὺ εἶναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα: εἶναι ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης ἀπέναντί τους. Τούτη ἡ στάση ἔχει μέσα της κρυμμένο ἕνα σημαντικὸ λάθος σ᾽ ἐπίπεδο ἀρχῆς. Ἔχουμε καθῆκον πάντα νὰ διαφυλάμε τὸν ἐπαναστατικὸ χαραχτήρα τοῦ κόμματός μας, ἔχουμε πάντα τὸ καθῆκον νὰ τὸ διατηροῦμε σὰν τὸ κόμμα τῆς πρωτοπορίας ποὺ ἐφαρμόζει ἀληθινὰ στὴ ζωὴ τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ ἀρχὴ τῆς στενῆς σύνδεσης μὲ τὸ λαό, ποὺ ἔχει καθῆκον ὄχι μονάχα νὰ δηλώσει ὅτι τὴν ἀναγνωρίζει, ἀλλὰ ταυτόχρονα καὶ νὰ τὴν ἐφαρμόζει στὴν πράξη συγκεκριμένα καὶ ὁλοκληρωμένα. Πῶς πρέπει νὰ φερόμαστε στὰ στοιχεῖα ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα; Ὁ μαρξισμὸς - λενινισμὸς μᾶς διδάσκει πὼς ὁ κομμουνιστὴς ἔχει καθῆκον νὰ φέρεται σ᾽ ἕναν ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα σὰν ἴσος πρὸς ἴσον, ὅτι ἔχει καθῆκον νὰ τοῦ συμπεριφέρεται μὲ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἑνὸς ἀδελφοῦ πρὸς τὸν ἄλλον. Ἂν ἕνας κομμουνιστὴς δὲν ἔχει ἐμπιστοσύνη σ᾽ ἕναν ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα, τότε κι αὐτὸς δὲν μπορεῖ νἄχει ἐμπιστοσύνη στὸν κομμουνιστή. Αὐτὸ εἶναι ἀμοιβαῖο.

Ὁ Λένιν ἔλεγε ὅτι τὴ σχέση ἀνάμεσα στὰ μέλη τοῦ κόμματος καὶ σ᾽ ἐκείνους ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα πρέπει νὰ τὴ χαρακτηρίζει ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη. Ἡ ἐμπιστοσύνη γεννιέται ἀπὸ τὸν ἀμοιβαῖο ἔλεγχο ἀνάμεσα στοὺς κομμουνιστὲς καὶ σ᾽ αὐτοὺς ποὺ εἶναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα μέσα στὴν καθημερινὴ πραχτικὴ δουλειά. Αὐτό, σύντροφοι ἔχει

πολὺ μεγάλη σημασία τόσο γιὰ μᾶς ὅσο καὶ γιὰ ὁποιοδήποτε κόμμα.

Τὸ κόμμα μας γενικὰ ἔχει πολὺ ἐμπιστοσύνη στὶς λαϊκὲς μᾶζες. Κι ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἔχει ἐμπιστοσύνη σ' αὐτές, ὄχι μονάχα στὰ λόγια ἀλλὰ καὶ στὴν πράξη γι' αὐτὸ καὶ τὸ νοιώθουνε στενὰ δεμένο μαζί τους. Ὁ λαὸς εἶδε πὼς οἱ κομμουνιστὲς χύσανε τὸ αἷμα τους ἢ ὑποστήκανε μεγάλες θυσίες μὲ αὐταπάρνηση γιὰ τὰ δικά του τὰ συμφέροντα. Ἔτσι ἡ ἐμπιστοσύνη ποὔχει στὸ κόμμα μας καὶ στοὺς κομμουνιστές εἶναι πολὺ μεγάλη. Εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο, τούτη τὴν ἐμπιστοσύνη ποὔχουνε οἱ μᾶζες στὸ κόμμα νὰ τὴν προφυλάξουμε σὰν τὴν κόρη τῶν ματιῶν μας, γιατὶ ἀντιπροσωπεύει τὴ μεγαλύτερη δύναμη ποὔχει τὸ κόμμα. Τούτη τὴ λενινιστικὴ ἀρχή, τὸ κόμμα τὴ σεβάστηκε πάντα κι ἀκόμα τὸ κόμμα κι ὁ λαὸς θυσιάζονται ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο καὶ μιὰ μεγάλη ἐμπιστοσύνη τοὺς ἐμψυχώνει. Αὐτὸ εἶναι πεντακάθαρο καὶ σχεδόν, οὔτε πρέπει νὰ τὸ συζητᾶμε. Τώρα μένει στὸ κόμμα νὰ διαφυλάξει καὶ ν' ἀναπτύξει ἀκόμα περισσότερο μέσα στὶς καθημερινὲς σχέσεις, μέσα στὶς προσωπικὲς σχέσεις καὶ τὶς σχέσεις μέσα στὴ δουλειὰ τούτη τὴ μεγάλη ἀρχὴ ποὺ πραγματικὰ θριάμβευσε στὴ χώρα μας.

Τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν κομμουνιστῶν ἀπέναντι στοὺς ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα πρέπει νὰ τὴ δοῦμε μέσα στὴ δουλειά. Εἶσαι μέλος τοῦ κόμματος, ἔχεις τὴν κομματική σου κάρτα, ὅμως γιὰ νὰ τὴν ἀξίζεις πραγματικὰ θὰ πρέπει νἄχεις ἐμπιστοσύνη σ' αὐτὸν ποὺ βρίσκεται ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, ποὺ δὲν ἔχει κάρτα, ποὺ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, πεπειραμένος ἐργάτης, τίμιος, προικισμένος μ' ὅλες τὶς ἀρετές. Κι' ἀφοῦ εἶναι ἔτσι, ἂς ξαναγυρίσουμε στὸ πρόβλημα τῶν ἐκλογῶν. Γιατὶ νἄχουμε ἐμπιστοσύνη σ' ἕναν ποὖναι μέλος στὸ κόμμα κι ὄχι σ' ἕναν ποὺ δὲν εἶναι, ποὺ ὅμως εἶναι τὸ ἴδιο πιστὸς στὸ λαὸ καὶ στὸ κόμμα καὶ ποὺ ἂν τοῦ ποῦνε: «πήγαινε νὰ πέσεις στὴ φωτιὰ γιὰ τὸ κόμμα», εἶναι ἕτοιμος νὰ τὸ κάνει; Μπορεῖ ἕνα τέτοιο πρόσωπο νὰ μὴν ἔχει γίνει δεχτὸ στὸ κόμμα γιατὶ τοῦ λείπουνε μερικὰ ἀπ' τὰ προσόντα τοῦ κομμουνιστῆ, ὅμως δὲν εἶναι καθόλου λιγότερο τολμηρός, κι ἐφαρμόζει πιστὰ τὴ γραμ-

μὴ ποὺ δίνει τὸ κόμμα, εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο ἕνας μπολσεβίκος ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα. Ἕνας πατριώτης ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα εἶναι ἕτοιμος νὰ πάει ἐκεῖ ποὺ τὸν καλεῖ τὸ καθῆκον. Εἶναι ἕτοιμος νὰ κάνει ὁποιαδήποτε δουλειά, ὅσο δύσκολη καὶ νᾶναι, ὄχι γιατὶ ἔχει σχέσεις μ᾽ αὐτὸν ἢ μ᾽ ἐκεῖνον τὸν κομμουνιστὴ ἀλλὰ γιατὶ ἔχει πειστεῖ γιὰ τὴ γραμμὴ ποὖχει τὸ κόμμα καὶ τελειώνει τούτη τὴ δουλειὰ στ᾽ ὄνομα τῆς ἀγάπης ποὖχει γιὰ τὸ κόμμα.

Μπορεῖ καμιὰ φορὰ κάποιος νὰ πεῖ: «Νὰ μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ ἔχω δυσκολίες. Δὲν μπορῶ νὰ φύγω ἀπ᾽ τὴν πόλη, γιατὶ ἔχω τὴ γυναίκα μου ἄρρωστη κλπ.». Σ᾽ αὐτὴ τὴν περίπτωση γιὰ ἕναν ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὑπ᾽ ὄψη μας τοὺς λόγους ποὖχει χωρὶς νὰ πάψουμε νὰ τὸν ἐμπιστευόμαστε ὅπως πρῶτα. Ἕναν κομμουνιστὴ ὅμως πρέπει νὰ τὸν ἀντιμετωπίσουμε διαφορετικά. Ὅταν φέρνει δικαιολογίες πρέπει νὰ τοῦ ἀπαντήσουμε: «Τρέχα, φύγε ἀμέσως νὰ πᾶς νὰ κάνεις τὴ δουλειά ποὺ σοῦ ἀνάθεσαν, γιατὶ καὶ στὴν ἐπαρχία ἔχει ἄρρωστες γυναῖκες, ἔχει γυναῖκες ποὖναι ἕτοιμες νὰ γεννήσουνε, παντοῦ ἔχει ἀνθρώπους ποὺ ὑποφέρουνε, κι ὕστερα μπορεῖς πολὺ καλὰ νὰ πᾶς τὴ γυναίκα σου σ᾽ ἕνα νοσοκομεῖο, γι᾽ αὐτὸ εἶναι φτιαγμένα τὰ νοσοκομεῖα. Μονάχα δηλαδὴ στὰ Τίρανα καὶ στὶς μεγάλες πόλεις ὑπάρχουνε τέτοιου εἴδους ἄρρωστοι, καὶ στὰ βουνά τότε, πῶς τὰ καταφέρνουνε καὶ τὰ βγάζουνε πέρα;». Γι᾽ αὐτὸ θὰ πρέπει νᾶμαστε αὐστηροὶ μὲ τὶς δικαιολογίες τῶν κομμουνιστῶν, γιατὶ οἱ κομμουνιστὲς, ὅπως μᾶς διδάσκει τὸ κόμμα, ἔχουνε καθῆκον νᾶναι οἱ πρῶτοι ὅταν πρόκειται γιὰ θυσίες κι οἱ τελευταῖοι ὅταν πρόκειται γιὰ ἀπαιτήσεις.

Θἄθελα λοιπὸν νὰ πῶ ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη ἀπέναντι στὶς λαϊκὲς μᾶζες πρέπει νὰ ἐπιβεβαιώνεται καὶ νὰ δυναμώνει μέσα στὴν πράξη. Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ χαρακτηριστικὰ ποὖχει τὸ κόμμα μας καὶ ποὺ πρέπει νὰ τὸ προστατέψουμε καὶ νὰ τὸ ἀναπτύξουμε. Ἔχουμε καθῆκον νὰ βάλουμε τὰ δυνατά μας γιὰ νὰ κερδίσουμε τὴν ἐμπιστοσύνη ἔστω καὶ ἑνὸς μονάχα προσώπου, γιατὶ ὅλοι ξέρουμε πὼς « τὸ πουλὶ τὴ φωλιά του τὴ φτιάχνει σιγὰ-σιγά».

Αὐτὴ ἡ μεγάλη ἀγάπη ἀνάμεσα στὸ κόμμα καὶ τὸ λαὸ

ἔχει τὴ ρίζα της στὸ αἷμα ποὺ χύθηκε. Οἱ κομμουνιστὲς σκοτωθήκανε, θυσιάστηκαν γιὰ τὸ λαό, κι ὁ λαὸς εἶδε σ᾽ αὐτοὺς τοὺς γυιοὺς καὶ τὶς κόρες του, τὰ καλύτερά του παιδιά καὶ γι᾽ αὐτὸ πρέπει τούτη ἡ ἐμπιστοσύνη νὰ προστατευτεῖ καὶ ν᾽ ἀναπτυχτεῖ κι ἀπ᾽ τὴ μιὰ πλευρὰ κι ἀπ᾽ τὴν ἄλλη.

Τὸ πρόβλημα ποὺ μπαίνει δὲν εἶναι νὰ μάθουμε πόσους ἀπ᾽ αὐτοὺς ποῦναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα ἐκλέξαμε στὰ συμβούλια σὲ διάφορα ἐπίπεδα, ἀλλὰ εἶναι νὰ μάθουμε, καὶ καλά, πῶς θὰ τοὺς μεταχειριστοῦμε, πῶς θὰ τοὺς κινητοποιήσουμε γιὰ νὰ μπορέσουνε νὰ βγάλουνε πέρα τὶς δουλειές ποὺ τοὺς ἀνάθεσε ὁ λαός, κι αὐτὸ ὄχι μονάχα γιατὶ διαλέγουμε λίγους ἀπ᾽ αὐτοὺς ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα σ᾽ αὐτὰ τὰ ὄργανα, ἀλλὰ γιατὶ κι ὅταν ἀκόμα τοὺς ἔχουμε πιὰ διορίσει δὲν τοὺς κινητοποιοῦμε ὅπως πρέπει. Πολὺ μὲ ἱκανοποίησε ἡ παρέμβαση τῆς συντρόφισσας Νίτσε Τρκέσκα, ποῦναι πρόεδρος στὴν Ἐχτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Λαϊκοῦ Συμβούλιου τῆς πόλης Μπουρέλ, ποὺ μίλησε γιὰ τὶς καλὲς σχέσεις ποὺ ὑπάρχουνε ἀνάμεσα στοὺς σύμβουλους καὶ στὴ μάζα τῶν ἐκλογέων γιὰ νὰ μποροῦν νὰ λύνονται τὰ προβλήματα μαζὶ μὲ τὸ λαό. Αὐτὸς εἶναι ὁ σωστὸς δρόμος ποὺ ἐγκρίνει τὸ κόμμα κι ἔχουμε καθῆκον ἀκριβῶς ἔτσι νὰ ἐνεργοῦμε πάντοτε. Παρ᾽ ὅλ᾽ αὐτὰ ὅμως ὅλος ὁ κόσμος ξέρει ὅτι δὲν κινητοποιοῦμε ἔτσι ὅπως πρέπει οὔτε τοὺς βουλευτές, οὔτε τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τῆς περιφέρειας, οὔτε τὰ μέλη τῶν λαϊκῶν συμβούλιων στὸ χωριό. Ἔτσι λοιπὸν μὴ κινητοποιώντας τους στὸ ἔργο τῆς διεύθυνσης τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἐλέγχου τῆς οἰκονομίας κάνουμε πολὺ μεγάλο σφάλμα. Εἶναι ἑκατοντάδες καὶ χιλιάδες ἀπ᾽ τοὺς καλύτερους ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ κι ἔχουνε κι αὐτοὶ καθῆκον νὰ μάθουνε ἀπὸ πρῶτο χέρι τὸν τρόπο νὰ διευθύνουνε τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομία. Πρέπει νὰ τοὺς μάθουμε νὰ διατηροῦνε στενοὺς δεσμοὺς μὲ τὶς μᾶζες ποὺ τοὺς ἔκλεξαν καὶ νὰ φέρνουνε μέσα στὰ συμβούλια τὴ φωνὴ καὶ τὶς προτάσεις τῆς μάζας, νὰ λένε τὴν ἀλήθεια, ἔτσι ὅπως εἶναι χωρὶς ὀππορτουνισμό. Οἱ ἐργαζόμενοι στὶς ὑπηρεσίες διοίκησης, σὲ γενικὲς γραμμές, εἶναι ἄνθρωποι τίμιοι, ὅμως δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὅλοι ὅσοι

ἐργάζονται στὶς ὑπηρεσίες τῆς διοίκησης εἶναι ὅλοι ἴδιοι. Καὶ εἶναι γεγονὸς πὼς ἀνάμεσά τους ἔχει καὶ ὀππορτουνιστὲς κι ἄλλους ποὺ θέλουνε νὰ κρατήσουνε τὸ πόστο τους, ποὺ κολακεύουνε τοὺς ἀνώτερούς τους κι ὅταν δὲν καταφέρνουνε νὰ τὰ βγάλουνε πέρα μὲ τὴ δουλειὰ ποὺ ἀναλάβανε προσπαθοῦνε νὰ τὰ κουκουλώσουνε.

Ὅταν ὁ σύμβουλος, ὄντας ἐκλεγμένος ἀπ' τὸ λαό, εἶναι ὅσο γίνεται πιὸ στενὰ δεμένος μὲ τὶς μᾶζες, φέρνει στὸ συμβούλιο τὴ φωνὴ τῶν μαζῶν.

Ὅμως ἔχουνε οἱ λαϊκοὶ σύμβουλοι τέτοιες ἱκανότητες; Σίγουρα ναὶ κι ἀκόμα περισσότερες. Γιατὶ λοιπὸν νὰ μὴ χρησιμοποιήσουμε ἀποτελεσματικὰ τὶς ἱκανότητες τῶν λαϊκῶν συμβούλων; Συχνὰ ὑποδείξαμε πῶς ἔχουνε καθῆκον νὰ δουλεύουνε τὰ συμβούλια, ὅμως θὰ πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε πὼς δὲν τὰ κινητοποιοῦμε ἔτσι ὅπως πρέπει, γιατὶ ἔχουμε περισσότερη ἐμπιστοσύνη στοὺς ἀνθρώπους ποὺ δουλεύουνε στὸν κρατικὸ μηχανισμό, παρὰ στοὺς λαϊκοὺς συμβούλους ποῦναι οἱ ἐκλεγμένοι ἀπ' τὶς μᾶζες. Αὐτὸ ἔχει σὰν συνέπεια οἱ ὑπηρεσίες τῶν ἐχτελεστικῶν ἐπιτροπῶν, τῶν συμβούλιων τῶν ἐπαρχιῶν, ν' ἀποτελοῦνται τούτη τὴ στιγμὴ ἀπὸ 120 ἢ 130 ἄτομα, δηλαδὴ τόσα ἄτομα ὅσα εἶχανε καὶ τὰ ὑπουργεῖα μας ὅταν τὰ «κλαδέψαμε» ἀπὸ τὸν πολὺ κόσμο στὸ τέλος τοῦ 1965, ἐνῶ τὴ στιγμὴ ποὺ σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ περιφέρεια, μονάχα τὸ τμῆμα τῆς ἀγροτικῆς καλλιέργειας ἔχει 15 ὡς 20 ἄτομα, τὸ τμῆμα τῆς ἐκπαίδευσης καμιὰ εἰκοσαριὰ κλπ. Κι ἀφοῦ ἔχουμε φουσκώσει τὶς ὑπηρεσίες μὲ τόσα ἄτομα, ἔχουμε καὶ: πρόεδρο τοῦ Λαϊκοῦ Συμβούλιου, ἀντιπρόεδρο τῆς ἐχτελεστιτῆς ἐπιτροπῆς, ὑπεύθυνο τμήματος, ἢ γραμματέα τοῦ κόμματος τῆς περιφέρειας, μὰ γιατὶ νἄχουμε ἄραγε ἀνάγκη ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λαϊκοὺς συμβούλους. Οἱ λαϊκοὶ σύμβουλοι εἶναι ἐκλεγμένοι, πολὺ καλά, φτάνει ποὔρχονται μιὰ φορὰ κάθε τρεῖς μῆνες στὸ συμβούλιο, τοὺς κάνουνε μιὰ κάποια λογοδοσία, διοργανώνουνε μαζί τους μιὰ ἐπίσημη συγκέντρωση ἢ τοὺς παρουσιάζουνε μιὰ ἔκθεση δράσης κι αὐτὸ εἶναι ὅλο.

Μὰ τελικά, σύντροφοι, βρισκόμαστε στὸ σωστὸ δρόμο δρώντας ἔτσι; Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ κόμμα βά-

ζει τὸ πρόβλημα τῆς ἀνάγκης νὰ κινητοποιηθοῦνε οἱ ἐκλεγμένοι. Ἐδῶ καὶ καιρὸ τὸ ὑπογράμμιζε συμβουλεύοντάς μας πάνω στὶς μέθοδες μὲ τὶς ὁποῖες πρέπει νὰ κινηθοῦμε. Οἱ λαϊκοὶ σύμβουλοι εἶναι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ, εἶναι οἱ ἐκλεγμένοι του. Τὸ κόμμα, ἡ κυβέρνηση κι ὁ λαὸς δίνουνε τὸ δικαίωμα σὲ κάθε βουλευτή, ὅταν βεβαιώνεται ὅτι κάτι δὲν πάει καλὰ στὸ δίκτυο τοῦ ἐμπόριου γιὰ παράδειγμα, ἢ ὅταν οἱ ἐκλέκτορές του τοῦ παραπονεθοῦνε γιὰ ρουσφέτια ποὺ ἔγιναν, τοῦ δίνουνε λοιπὸν τὸ δικαίωμα νὰ πάει μόνος του νὰ ἐλέγξει ὁ ἴδιος τὴν πορεία τῆς δουλειᾶς στὸ ἐμπόριο, κι' ἂν εἶναι ἐργάτης, τὴν πορεία τῆς δουλειᾶς στὸ ἐργοστάσιο. Ἀρκεῖ νὰ εἰδοποιήσει τηλεφωνικὰ τὸ διευθυντὴ ὅτι πάει τὴ μέρα ἐκείνη νὰ ἐλέγξει μερικὰ σημεῖα πούλησης. Τὸ κόμμα τὸν μαθαίνει ἔτσι κι ὁ διευθυντής του ἔχει καθῆκον νὰ μὴν τοῦ φέρει κανένα ἐμπόδιο, ἀντίθετα μάλιστα πρέπει νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ πάει ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ εἶναι ἀνάγκη γιὰ νὰ ἐχτελέσει ὅσο γίνεται πιὸ καλὰ τὸ λειτούργημά του σὰ βουλευτής. Ἔτσι λοιπόν, δυὸ ἢ τρεῖς βουλευτὲς (δὲ μιλάω μονάχα γιὰ τοὺς βουλευτὲς τῆς Λαϊκῆς Συνέλευσης, ἀλλὰ καὶ γι' αὐτοὺς πούχουνε ἐκλεγεῖ στὰ Λαϊκὰ Συμβούλια τῆς ἐπαρχίας) θἄναι ἀρκετὰ ἱκανοὶ ν' ἀντικαταστήσουνε 20 μὲ 30 ὑπάλληλους ποὖναι μαζεμένοι στὸ μηχανισμὸ τῆς ἐχτελεστικῆς ἐπιτροπῆς. Ποῦ δουλεύουνε τοῦτοι οἱ βουλευτές; Ὁ ἕνας μπορεῖ νἄναι παπουτσής, ἕνας ἄλλος δουλεύει μαραγκός, ἄλλος στὸ ἐργοστάσιο κ.λ.π. Ὅλοι τους εἶναι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Εἶναι ἄνθρωποι τῆς παραγωγῆς, ἄνθρωποι τῆς ἐργατικῆς τάξης. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἂν κινητοποιηθοῦν, μποροῦν νὰ βγάλουν πέρα μιὰ δύσκολη δουλειά.

Μιλήσαμε γιὰ τὸν ἔλεγχο τῆς ἐργατικῆς τάξης, νομίζω ὅμως πὼς γιὰ τὴν ὥρα τοῦτο τὸ πρόβλημα ἔχει λιγάκι ξεχαστεῖ. Ὁ ἔλεγχος, δηλαδὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης σημαίνει πὼς ἡ ἐργατικὴ τάξη ὀρθώνεται καὶ βοηθάει τὸ κόμμα νὰ βάλει στὴν πράξη μιὰ γραμμὴ ποὖχει χαράξει. Τὸ κόμμα δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει χωρὶς τὴν ἐργατικὴ τάξη, τὸ ἴδιο ὅπως κι ἡ ἐργατικὴ τάξη δὲν μπορεῖ νὰ καταχτήσει νίκες οὔτε νὰ προχωρήσει μπροστὰ χωρὶς τὸ κόμμα.

Κι οἱ δυὸ ἔχουνε καθῆκον νὰ συνεργάζοναι στενά.

Ἡ ἐργατικὴ τάξη, ὅταν βλέπει πὼς τὸ κόμμα ἔχει παραφουσκώσει τοὺς μηχανισμοὺς τῶν ὑπηρεσιῶν του, τοῦ ἐπιστήνει τὴν προσοχὴ καὶ τοῦ δείχνει πὼς κάνει λάθος. Τὸ προειδοποιεῖ ὅτι δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τόσο παραφορτωμένες ὑπηρεσίες κι ὅτι πρέπει νὰ τὶς ξελαφρώσουμε γιατὶ ὅλοι τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι ζοῦνε καὶ τρῶνε στὴν πλάτη τῆς τάξης ποὺ παράγει. Κι ὁ ἔλεγχος τῆς ἐργατικῆς τάξης ἔχοντας μελετήσει τὴν κατάσταση ἐχτιμάει ὅτι ἐκεῖ ποὺ εἶναι γιὰ παράδειγμα 22 ὑπάλληλοι φτάνει νὰ μείνουν μονάχα 5, ἀπ᾽ τοὺς ὁποίους οἱ δύο κομμουνιστὲς καὶ οἱ τρεῖς ἀπ᾽ αὐτοὺς ποῦναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα γιὰ νὰ βγάλουνε πέρα τὴν ἴδια δουλειά. Ἀπ᾽ αὐτοὺς ἐδῶ, ἡ ἐργατικὴ τάξη ζητάει νὰ κάνουνε τὴ δουλειά τους ὅσο γίνεται πιὸ καλὰ καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ἀναλαβαίνει τὴν ὑποχρέωση νὰ κάνει λίγο ἀργότερα ἕναν ἀκόμα ἔλεγχο στὸ ἴδιο μέρος γιὰ νὰ τοὺς δείξει πῶς νὰ δουλεύουνε κι ἂν κάνουνε λάθη, νὰ τοὺς ἐπιβάλλει ποινές. Ὅλος ὁ κόσμος πρέπει νὰ μάθει καλά, πὼς ὅταν ἡ ἐργατικὴ τάξη κάνει ν᾽ ἀκουστεῖ ἡ φωνή της, παύει πιὰ νὰ ὑπάρχει ἡ γραφειοκρατία, κι ἀντίθετα ὅταν ἡ ἐργατικὴ τάξη σωπαίνει, τότε ἐμφανίζεται ἡ γραφειοκρατία.

Ὁ ἔλεγχος τῆς ἐργατικῆς τάξης κάνει ὥστε νὰ ἐφαρμόζονται στὴν πράξη οἱ ντιρεχτίβες ποὺ δίνει τὸ κόμμα κι ἐξασφαλίζει τὴ σωστὴ ἐχτέλεση. Κι ἀκόμα μπροστὰ σ᾽ αὐτὸ τὸν ἔλεγχο ἐξαφανίζονται σὰν ἀστραπὴ ὅλες ἐκεῖνες οἱ δικαιολογίες ποὺ μερικοὶ δὲ διστάζουνε νὰ προβάλλουνε γιὰ νὰ μὴν πᾶνε ἀπὸ τὸ κέντρο στὴν περιφέρεια ἢ ἀπὸ τὴν πόλη στὴν ἐπαρχία (γιατὶ ἔχουνε τὸ σπίτι τους, τὸ γυιό τους ἢ τὴν κόρη τους στὸ σχολειό,κλπ.) Ἔχουνε τὸ σπίτι τους, τὸ γυιό τους ἢ τὴν κόρη τους στὸ σχολειό; Ἐντάξει! Ὁ λαὸς ὅμως;τὸ κόμμα; ἡ δουλειά; Αὐτὰ εἶναι μικροαστικὲς τάσεις ποὺ ὁ ἔλεγχος τῆς ἐργατικῆς τάξης ἔχει χρέος νὰ τὶς χτυπάει συνέχεια καὶ, γιὰ νὰ πῶ τὴ γνώμη μου, γιὰ τὴν ὥρα νομίζω πὼς τὸν ἔλεγχο τῆς ἐργατικῆς τάξης τὸν ἔχουμε πάρει λιγάκι ἐλαφριὰ κι εἶναι κακὰ ὀργανωμένος στὸ πραχτικὸ ἐπίπεδο.

Ἔχουμε καθῆκον νὰ δώσουμε στὴν ἐργατικὴ τάξη τὴν

ἐξουσία ποὺ τῆς ἀνήκει, αὐτὸ μᾶς διδάσκει τὸ κόμμα. Ποιὸς εἶναι στὴν ἐξουσία σὲ μᾶς ἐδῶ; Ἡ ἐργατικὴ τάξη. Ὁ Λένιν μᾶς διδάσκει, ὅτι πρέπει νὰ βάλουμε στὴν ἐξουσία περισσότερα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη, ἀπ᾽ τὸ κόμμα ἢ ἀπ᾽ αὐτοὺς ποὖναι ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα. Κι αὐτὸ ἐπίσης εἶναι μιὰ μορφὴ ἐλέγχου τῆς ἐργατικῆς τάξης. Αὐτὸς ὁ ἔλεγχος γεννήθηκε ἀπ᾽ τὸν ἀγώνα γιὰ νὰ ἐφαρμοστεῖ στὴν πράξη ἡ γραμμὴ ποὺ δίνει τὸ κόμμα. Ὅταν ἡ δουλειὰ πάει στραβὰ στὸ ἐμπόριο γιατὶ νὰ τιμωρήσεις μιὰ ἁπλὴ πωλήτρια κι ὄχι τὸ διευθυντὴ ποὖναι στὸ κεφάλι τῆς δουλειᾶς; Τί κάνει, πῶς ὀργανώνει τὴ δουλειά; Πῶς ἐλέγχει καὶ πῶς βοηθάει αὐτοὺς ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπ᾽ τὸν ἔλεγχό του νὰ βγάλουνε πέρα σωστὰ τὴ δουλειά τους;

Ὑπάρχουνε καμιὰ φορὰ διευθυντὲς ποὺ ὅταν ἔρχεται ὁ ἐργατικὸς ἔλεγχος λένε: «Ἄ! Καλωσορίσατε σύντροφοι ἐργάτες, οἱ κριτικές σας εἶναι πολὺ σωστές». Μὰ δὲ φτάνει ν᾽ ἀναγνωρίσεις μόνο στὰ λόγια τὸ σωστὸ τῆς κριτικῆς ποὺ κάνουνε οἱ ἐργάτες, πρέπει νὰ κάνεις κι ὅπως σοῦ λένε οἱ ἐργάτες ποὺ βλέπουνε καλὰ τὰ λάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες, ποὖναι ἄγρυπνοι καὶ δὲν συμβιβάζονται μὲ τὴ γραφειοκρατικὴ ἀντίληψη. Οἱ διευθυντὲς θὰ πρέπει νὰ ποῦνε στὸν ἐργατικὸ ἔλεγχο: «σᾶς εὐχαριστοῦμε», θὰ πρέπει νὰ ἐχτελοῦν τὶς ὑποδείξεις του καὶ δὲ θὰ πρέπει ποτὲ πιὰ νὰ ἐπιτρέψουμε ὕστερα ἀπὸ τὸν ἔλεγχο νὰ πᾶνε οἱ ὑπάλληλοι νὰ τὰ βολέψουνε μεταξύ τους καὶ νὰ ἀρκεστοῦνε στὴν τήρηση τοῦ προσωπικοῦ φάκελλου. Ἀντίθετα μάλιστα, θὰ πρέπει νὰ πάρουμε ὅλα κεῖνα τὰ μέτρα ποὺ χρειάζονται ἔτσι ὥστε ὅταν ξανάρθει ὁ ἐργατικὸς ἔλεγχος νὰ μὴ ξαναβρεῖ τὰ πράγματα στὴν ἴδια κατάσταση, κάθε λάθος καὶ κάθε ἀνεπάρκεια νἄχει ἐξαφανιστεῖ καὶ ἡ κατάσταση νᾶναι πολὺ καλύτερη. Στὴν ἀντίθετη περίπτωση, οἱ ἐργάτες πρέπει ν᾽ ἀποταθοῦνε στὸ κόμμα καὶ νὰ τοῦ ζητήσουνε ν᾽ ἀπολύσει ἕναν διευθυντὴ ποὺ ἐνεργεῖ ἔτσι λαθεμένα, γιατὶ αὐτὸς εἶναι ἡ κύρια αἰτία ποὺ δὲν ἔκανε τίποτα γιὰ νὰ καλυτερέψει τὴν κατάσταση στὸν τομέα του: Νὰ ζητήσουνε νὰ τοῦ ἐπιβληθεῖ ποινὴ ἢ νὰ μετατεθεῖ. Οἱ ὑποδείξεις τῶν ἐργατῶν πρέπει νὰ ἐχτελοῦνται τὸ γρηγορότερο δυνατὸ γιατὶ αὐτὸς εἶναι στὴν οὐσία ὁ ἔλεγχος τῆς ἐργατικῆς τά-

ξης. Ἂν δὲ γίνει αὐτὸ τότε δὲν ὑπάρχει ταξικὸς ἔλεγχος ἀλλὰ κούφιες κουβέντες.

Δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε ὅτι εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ δίνουμε λογαριασμὸ στὶς λαϊκὲς μᾶζες. Σᾶς μίλησα γιὰ τὸν ἐργατικὸ ἔλεγχο καὶ γιὰ τὸ πῶς αὐτὸς ἐφαρμόζεται σὲ μᾶς ἐδῶ. Γιὰ νὰ δοῦμε ὅμως τὶ μᾶς λέει ὁ Λένιν πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα κι ἂς κάνουμε ὅπως μᾶς διδάσκει:

Ὁ Λένιν εἶπε ὅτι πρέπει: «... Νὰ κάνουμε ταχτικὰ καὶ ταχτὰ ὄχι μονάχα γενικὲς συνελεύσεις μὲ τὶς ἐργατικὲς καὶ ἀγροτικὲς μᾶζες, ἀλλὰ νὰ ὀργανώνουμε καὶ λογοδοσία τῆς δράσης ὅλων τῶν ὑπεύθυνων ὑπαλλήλων μπροστὰ στὶς μᾶζες τῆς ἐργατιᾶς καὶ τῆς ἀγροτιᾶς. Τέτοιες λογοδοσίες δράσης ἔχουμε καθῆκον νὰ ὀργανώνουμε, χωρὶς λάθη, τὸ λιγότερο μιὰ φορὰ τὸ μήνα μὲ στόχο ἡ μάζα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν ποῦναι ἔξω ἀπ' τὸ κόμμα, νἄχει τὴ δυνατότητα νὰ μεθοδέψει τὶς κριτικὲς της πρὸς ὄργανα τῶν σοβιέτ καὶ τὴ δουλειά τους. Τούτη τὴ λογοδοσία εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν κάνουν ὄχι μόνο οἱ κομμουνιστὲς ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι ποῦναι διορισμένοι σὲ ὑπεύθυνα πόστα, τὸ ἴδιο κι ὁ πρῶτος ἐπικεφαλὴς τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ καθὼς κι ἐκεῖνος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας» (*).

Τελικὰ ἄραγε κάνουμε ἔτσι ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ Λένιν; Ὄχι καὶ τόσο. Γιὰ παράδειγμα, περιορίσαμε τὴ γενικὴ συνέλευση τῆς κάθε κοοπερατίβας (συνεταιρισμοῦ) στὴν πιὸ ἁπλή της μορφὴ κι ἀρκούμαστε, ἀντὶ γι' αὐτήν, στὴν ἀντιπροσωπεία καὶ στὴ σύγκληση τοῦ προεδρείου. Ὅμως δὲ θὰ πρέπει νὰ ξεχνᾶμε πὼς ἡ ἀντιπροσωπεία μπορεῖ νὰ κάνει λάθη καὶ νὰ ξεγελαστεῖ, πὼς μπορεῖ νὰ «τὰ βρεῖ» μὲ τὸν πρόεδρο, γιατὶ μπορεῖ καμιὰ φορὰ νὰ ὑποδειχτοῦνε γιὰ τὴ γραμματεία ἄνθρωποι ποὺ ξέρουνε καλὰ ν' ἀποχτᾶνε τὴν εὔνοια τοῦ προέδρου τῆς κοοπερατίβας/συνεταιρισμοῦ ἢ τοῦ γραμματέα τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος ἢ κι' ἀκόμα μπορεῖ νὰ βρεθοῦνε ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἄνθρωποι πούχουνε οἰκογενειακὲς σχέσεις μὲ τὴ διεύθυνση. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς θᾶναι καλύτερα νὰ δίνουμε λογαριασμὸ μπρο-

(*) ΛΕΝΙΝ, ἔργα, τ. 42, σ. 307

στὰ σ' ὅλη τὴν κοοπερατίβα (συνεταιρισμό), μαθαίνοντάς της κι ὅλας, ὅπως μᾶς δείχνει ὁ Λένιν, ν' ἀνοίγει τὸ στόμα της καὶ νὰ λέει τὴ γνώμη της. "Οτιδήποτε κάνει ἡ διεύθυνση πρέπει ὑποχρεωτικὰ νὰ κρίνεται ἀπ' τὶς μᾶζες καὶ μπροστὰ σ' αὐτὲς ἡ διεύθυνση θ' ἀπαντήσει γιὰ τὴν πράξη της.

'Ορισμένα εἴδη ἀπ' τὶς σχέσεις ποὺ ὑπάρχουνε γενᾶνε τὴν δυνατότητα ὥστε μερικοὶ ὑπεύθυνοι νὰ βολεύουνε τὰ πράγματα καὶ καμιὰ φορὰ συμβαίνει, παίρνοντάς το ἐλαφριὰ νὰ νομίζουνε ὅτι μποροῦνε νὰ τὰ βολέψουνε ἀκόμα καὶ μὲ τὸν πρῶτο γραμματέα τῆς περιοχῆς. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο, κάθε κομμουνιστὴς εἴτε εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ τὴν προμήθεια, εἴτε ἐργάζεται στὶς ὑπηρεσίες τῆς κοινότητας, εἴτε ἀλλοῦ, νὰ δίνει λογαριασμὸ γιὰ τὴ δουλειὰ πού κάνει, τουλάχιστο μιὰ φορὰ τὸ μήνα μπροστὰ στὶς λαϊκὲς μᾶζες. "Ετσι, μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, οἱ μᾶζες πρέπει νὰ βλέπουνε ὅτι μποροῦνε νὰ δημιουργήσουνε αὐτὲς οἱ ἴδιες τὴ δυνατότητα νὰ δίνουνε τὴ γνώμη τους γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὶς ὑπηρετοῦμε, γιὰ τὸν τρόπο ποὺ τὶς ἐφοδιάζουμε, γιὰ τὸν τρόπο ποὺ τοὺς φερόμαστε. Νὰ ποῦνε τὴ γνώμη τους γιὰ τὸν καθ' ἕνα καὶ νὰ κρίνουνε τοὺς ὑπεύθυνους ὅταν κάνουνε λάθη, μέχρι τὸ σημεῖο ν' ἀποφασίζουνε ἂν οἱ ὑπεύθυνοι πρέπει νὰ παραμείνουνε ἢ ὄχι στὴν ὑπηρεσία τους καὶ νὰ τοὺς διώχνουνε ὅταν ἐξακολουθοῦνε νὰ κάνουν τὰ ἴδια λάθη. "Ετσι ὅταν ἕνας ἐργαζόμενος ἢ ἕνας διευθυντὴς κάνει ἕνα λάθος στὶς σχέσεις του μὲ τὸ λαό, ἔχουμε χρέος νὰ τοῦ κάνουμε κριτικὴ καὶ νὰ τὸν προειδοποιήσουμε νὰ μὴν τὸ ξανακάνει. "Αν αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγκέντρωσης γίνεται πράξη σὲ ταχτὲς περίοδες, τὴν ἑπόμενη φορὰ θᾶναι ὑποχρεωμένος νὰ δώσει λόγο στὴ μάζα γιὰ τὶς βελτιώσεις ποὺ ἔπρεπε νὰ κάνει, καὶ τότε θὰ δεῖτε πῶς θὰ βάλει μυαλό. Κι ἀκόμα ὁ πρόεδρος τῆς κοοπερατίβας, ὁ διευθυντὴς στὶς ὑπηρεσίες τῆς κοινότητας ἢ ἄλλοι ὑπεύθυνοι, ἔχουνε καθῆκον, ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ λογοδοτοῦν στὴ μάζα ποὺ νοιάζεται γιὰ τὴ δουλειά τους, ἔχουν χρέος νὰ δείχνουνε πῶς ἀκριβῶς δουλέψανε καὶ μετὰ ἀπ' αὐτοὺς θᾶναι ἡ σειρὰ τῆς μάζας νὰ μιλήσει γιὰ τὸν καθ' ἕνα τους. "Οταν τούτη ἡ πράξη ἀντιμετωπιστεῖ συστηματικὰ μὲ πε-

ριοδικότητα, ὅταν θὰ βεβαιωνόμαστε ὅτι κάποιος δὲν διόρθωσε τὰ λάθη του, ὁ λαὸς θὰ μπορεῖ νὰ τοῦ πεῖ: «Σὲ συμβούλεψα μιὰ φορά, δυὸ φορές, τώρα πιὰ δὲ μένει παρὰ νὰ τοῦ δίνεις». Ἔτσι ὅταν ὁ καθ' ἕνας ξέρει ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος μέσα σ' ἕνα μήνα νὰ δώσει λόγο μπροστὰ στὶς μᾶζες θὰ τὸ σκεφτεῖ πολὺ καὶ θὰ βάλει τὰ δυνατά του νὰ δουλέψει καλύτερα. Κι' ἔτσι θὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ὁ ἔλεγχος ἀπ' τὴν ἐργατικὴ τάξη γίνεται οὐσιαστικὰ καὶ εἶναι στ' ἀλήθεια ἀποτελεσματικός.

Ὅμως ὑπάρχουνε καὶ περιπτώσεις ποὺ συμβαίνει νὰ κάνουμε κριτικὴ σὲ κάποιον ἀκόμα κι ὅταν ἔχει ἤδη διορθωθεῖ. Μιλήσαμε ἐδῶ πέρα γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ὁ λαὸς μοναχὸς του κανόνισε τὶς ὑποτροφίες γιὰ τὶς σπουδές. Ὅταν ἐνεργοῦμε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὰ πράγματα κανονίζονται ὅπως πρέπει καὶ κανένας δὲν ἔχει νὰ πεῖ τίποτα. Μ' ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ ὑπάρξει κάποιος δυσαρεστημένος ποὺ νὰ πεῖ ὅτι κάπου ἔγινε ρουσφέτι. Νομίζοντας ὅτι τὸ κόμμα δὲν ξέρει πῶς ἔχουν γίνει τὰ πράγματα κάνει μιὰ ἀπόπειρα, ἐλπίζοντας ν' ἀποκομίσει ἀδικαιολόγητα κάποιο ὄφελος γιὰ τὸν ἑαυτό του μὲ τὴ σκέψη πὼς μιᾶς καὶ ἔχουμε δημοκρατία, ἔστω κι ἂν δὲν πετύχει τὸ σκοπό του, δὲν ἔχει τίποτα νὰ χάσει. Αὐτὴ ἡ λύση ποὺ διαλέξατε γιὰ τὶς ὑποτροφίες εἶναι δημοκρατική. Τέτοιες παρόμοιες λύσεις πρέπει νὰ βροῦμε, ἂν εἶναι δυνατὸ γιὰ κάθε πρόβλημα. Καὶ νὰ μὴν εἶναι μονάχα ὁ μηχανισμὸς τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, παράδειγμα ὁ ὑπεύθυνος στὸ τμῆμα ἐμπόριου, ἐκεῖνος ποὺ παίρνει τὶς ἀποφάσεις, γιατὶ αὐτὸς ποὺ ἐνδιαφέρεται νὰ λυθεῖ ἕνα πρόβλημα μπορεῖ νὰ κολακέψει τοῦτον τὸν ὑπάλληλο κι ἀκόμα νὰ τοῦ στείλλει στὸ σπίτι ἕνα δῶρο ἀπὸ ντομάτες, ἢ ἀπὸ πρώιμα φροῦτα, σταφύλια, ἀχλάδια, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ τὰ δεχτεῖ καὶ θὰ νοιώσει ἔτσι ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ κρύψει τ' ἁπλυτά του. Ὅμως μπροστὰ στὸ λαὸ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ ἐνεργήσει ἔτσι. Ὁ λαὸς δὲ θέλει ν' ἀκούει νὰ τοῦ μιλᾶνε γιὰ τέτοιες δουλειές, κι ὅταν βλέπει κανένα νὰ ἐνεργεῖ ἔτσι πρέπει νὰ τοῦ τραβάει τ' αὐτί. Ἂς δοῦμε τὶ λέει τὸ κόμμα σ' ὅτι ἀφορᾶ τὸ πρόβλημα τῶν στελεχῶν. Τὸ κόμμα ἔχει προτείνει ὅτι γιὰ κάθε πρόσωπο ποὺ παίρνει μιὰ ὑπεύθυνη θέση πρέ-

πει νὰ συμβουλευόμαστε τὶς μᾶζες. Ὅταν πρόκειται νὰ διορίσουμε ἕναν διευθυντή, πρέπει πρὶν ἀπ' ὅλα ν' ἀποταθοῦμε στὸ κολεχτίφ τῶν ἐργαζόμενων καὶ νὰ τοὺς ρωτήσουμε: «Σύντροφοι θέλετε αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο γιὰ διευθυντή;» Ἀκόμα καὶ τώρα ὑπάρχουνε περιπτώσεις ποὺ τὴν κάνουμε αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, ὅμως μ' ἕνα τρόπο καθαρὰ τυπικό, μηχανιστικό, γιατὶ σὲ τελευταία ἀνάλυση δὲ ρωτᾶμε τὴ γνώμη τοῦ κολεχτίφ παρὰ μονάχα ὅταν ἡ ἀπόφαση ἔχει οὐσιαστικὰ παρθεῖ ἤδη. Κύρια πέρνουμε τὴ γνώμη τοῦ ἐνδιαφερόμενου ἂν ἡ μετάθεσή του τὸν βολεύει ἢ ὄχι, μετὰ τὸ ζήτημα ἀποφασίζεται μέσα στὸ ὄργανο ἀπ' τὸ ὁποῖο πρόκυψε, μετὰ ἀποτεινόμαστε στὰ στελέχη, καὶ στὸ τέλος, ὅταν ὅλα ἔχουνε τελειώσει βάζουμε τὸ ζήτημα στοὺς ἐργάτες γιὰ νὰ τοὺς ρωτήσουμε ἂν συμφωνᾶνε ἢ ὄχι νὰ ἔχουνε αὐτὸ τὸ ἄτομο γιὰ διευθυντή. Ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐνεργοῦμε ἔτσι. Ἡ ἀπόφαση δὲν πρέπει νὰ παίρνεται μονάχα παρὰ ἀφοῦ ἐχουμε πάρει τὴ γνώμη τῶν ἐργατῶν καὶ ὄχι χωρὶς νἄχουμε στὸ χέρι τὶς ἀποφάσεις τους γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ ὑποψήφιου, χωρὶς νὰ τοὺς ἔχουμε ἐνθαρρύνει νὰ δώσουνε τὴ γνώμη τους μπροστὰ σ' ὅλους σὲ σχέση μὲ τὸ πρόσωπο ποὺ πρόκειται νὰ γίνει ὁ καινούργιος τους διευθυντής, καὶ χωρὶς νἄχουμε πεῖ ὁτιδήποτε ξέρουνε γιὰ τὸν ὑποψήφιο, ἂν τοὺς φαίνεται ἱκανὸς ἢ ὄχι νὰ γίνει διευθυντής. Στὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς συγκέντρωσης θὰ γίνει συζήτηση - ζύμωση καὶ θὰ συγκρουστοῦν πλατειὰ οἱ διάφορες ἀπόψεις, κι' ὅταν ἡ μεγάλη πλειοψηφία θἄχει δώσει τὴ συγκατάθεσή της γιὰ τὴν ἐπιλογὴ ἑνὸς προσώπου, τότε μονάχα θὰ πρέπει νὰ περάσουμε στὴ ψηφοφορία. Αὐτὸς ὁ τρόπος ἐκλογῆς καὶ τοποθέτησης τῶν στελεχῶν εἶναι κι ὁ πιὸ δημοκρατικός. Μονάχα ὕστερα ἀπὸ μιὰ τέτοια διαδικασία, ἡ ὑποψηφιότητα ποὖχει προταθεῖ πρέπει νὰ ἐξεταστεῖ στὴ βάση τοῦ βιογραφικοῦ σημειώματος ποὖχει δοθεῖ στὸ ὄργανο ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐξαρτιέται αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὅμως μέσα σ' αὐτὸ τὸ βιογραφικὸ σημείωμα θὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ κι ὅτι ἔχουν πεῖ οἱ ἐργάτες γι' αὐτὸν τὸν ὑποψήφιο. Δὲν πρέπει ἡ γνώμη τῶν ἐργατῶν νἆναι νεκρὸ γράμμα ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐνσωματωθεῖ στὸ βιογραφικὸ σημείωμα τοῦ ὑποψήφιου διευθυντή. Μονάχα αὐτοὶ ποὺ

δουλεύουνε μέρα καὶ νύχτα μὲ κάποιον μποροῦνε νὰ τὸν γνωρίζουνε πολὺ καλά. Ἕνα στέλεχος ἑνὸς ἐργοστάσιου ἢ μιᾶς ὑπηρεσίας δὲν μπορεῖ ἀπ' τὸ γραφεῖο του νὰ γνωρίζει τόσο καλὰ ἕναν ὑποψήφιο.

Θὰ μποροῦσε νὰ ὑπάρξει καὶ κάποιος ποὺ νὰ πεῖ: «Γιὰ σταθεῖτε, τὰ πράγματα δὲν μπορεῖ νὰ γίνονται ἔτσι. Ὑπάρχουνε καὶ κανονισμοί». Θὰ πρέπει νὰ τοῦ ἀπαντήσουμε: «Ναί, σίγουρα ἔχουμε κανονισμούς, ὅμως δὲν ὑπάρχουνε καλύτεροι κανονισμοὶ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ εἴπαμε πιὸ πρίν, τοῦτοι δῶ εἶναι οἱ κανονισμοὶ οἱ πιὸ δίκαιοι, οἱ πιὸ δημοκρατικοὶ καὶ δὲν εἶναι καθόλου γραφειοκρατικοί». Ὅταν συζητᾶμε μέσα σ' ἕνα κολεχτὶφ γιὰ τὸ διορισμὸ ἑνὸς στελέχους, ὁ γραμματέας τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης βάσης ἔχει καθῆκον νὰ γράψει στὸ κόμμα ὁτιδήποτε λέχτηκε γι' αὐτὸ τὸ στέλεχος μέσα στὸ κολεχτίφ, δὲν πρέπει τίποτα νὰ κρύψει ἀπ' τὴν ἐπιτροπή, μὲ στόχο τὸ βιογραφικὸ σημείωμα τοῦ ἐνδιαφερόμενου ν' ἀνταποκρίνεται στὴν πραγματικότητα καὶ κάθε ἀπόφαση ποὺ θὰ παρθεῖ γι' αὐτὸν νᾶναι δίκαια κι ἀντικειμενική.

Κι' ὅταν πρόκειται νὰ ἐκλεγεῖ ἕνας σύμβουλος πρέπει νὰ συμβουλευτοῦμε τὴ μάζα γιὰ τὸ προτεινόμενο πρόσωπο. Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ὁ καθ' ἕνας θὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πεῖ τὸ λόγο του καὶ νὰ προτείνει τὸν ὑποψήφιο ποὺ νομίζει ὅτι εἶναι ὁ πιὸ ἐνδεδειγμένος, δείχνοντας στὶς μᾶζες τὶς καλὲς καὶ τὶς κακὲς του πλευρές. Μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἕνας ἄλλος μπορεῖ νὰ συμπληρώσει τὸν πίνακα μὲ τὶς ἀρετές του, ὅμως παράλληλα νὰ ὑπογραμμίσει μερικὰ ἐλαττώματα τοῦ προτεινόμενου προσώπου ποὺ περάσανε ἀπαρατήρητα. Τοῦτα τὰ ἐλαττώματα δὲν ἀποτελοῦνε σώνει καὶ καλὰ ἐμπόδιο στὴν ἐκλογή του, ὅμως πρέπει νὰ τὰ γνωρίζει γιὰ νὰ τὰ διορθώσει. Ἕνας τρίτος προτείνει ἕνα ἄλλο πρόσωπο ποὺ τοῦ φαίνεται νὰ ταιριάζει καλύτερα σ' αὐτὴ τὴ δουλειά, καὶ πάει λέγοντας. Καὶ μετὰ, ὕστερα ἀπὸ μιὰ πλατειὰ συζήτηση, μπαίνει σὲ ψηφοφορία ἡ ὑποψηφιότητα.

Νὰ μιὰ διαδικασία κανονικὴ καὶ δημοκρατική, ἀπ' ὅπου ἔχουμε ἕνα μεγάλο κέρδος γιατὶ τὰ ἄτομα περνᾶνε ἀπὸ τὸ κόσκινο καὶ ἔτσι δὲν ἐπιτρέπουμε νὰ εἰσχωρήσουνε στὴ διεύ-

θυνση ἄτομα ποὺ δὲν τ᾽ ἀξίζουνε. Ἐπειδὴ ὁ κάθε πολίτης τῆς χώρας μας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πεῖ τὸ λόγο του, μπορεῖ καὶ κάποιος νὰ προτείνει ἕνα πρόσωπο ποὺ ἡ ζωή του δὲν εἶναι ἀψεγάδιαστη. Σ᾽ αὐτὴ τὴν περίπτωση ὁ ὁποιοσδήποτε, κομμουνιστὴς ἢ πατριώτης ἔξω ἀπ᾽ τὸ κόμμα, ἅμα γνωρίζει τὸ προτεινόμενο πρόσωπο ἔχει καθῆκον νὰ ἐξηγήσει στὴ συγκέντρωση ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, νὰ ξεκαθαρίσει τὴ βρωμιὰ ποὔχει κάνει στὸ παρελθὸν του, νὰ δηλώσει ὅτι τὸ προτεινόμενο πρόσωπο δὲν εἶναι τίμιο. Παράλληλα, καλεῖ ὅσους βρίσκονται στὴ συγκέντρωση ν᾽ ἀρνηθοῦνε τὴν ὑποψηφιότητα καὶ νὰ ἐκλέξουνε στὴ θέση του ἕναν ἄλλον σύμβουλο, κριτικάροντας ταυτόχρονα αὐστηρὰ αὐτὸν ποὺ πρότεινε τὴν ὑποψηφιότητα αὐτὴ γιατὶ προσπάθησε νὰ ἐκλεγεῖ ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος στὸ συμβούλιο. Ἐδῶ εἶναι ἡ πάλη τῶν τάξεων, πάλη ποὺ δὲν ἐπιτρέπει σ᾽ αὐτοὺς ποὔχουνε ψεγάδια νὰ ἐπωφεληθοῦνε ἀπ᾽ τὴ δημοκρατία μας. Εἶναι ἕνας ἀγώνας γιὰ νὰ ὑπερασπίσουμε σταθερὰ τὸ ὑπέρτατο συμφέρον τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κόμματος.

Τὴ δημοκρατία μέσα στὸ κόμμα, τὸ ἴδιο ὅπως κι ἔξω ἀπ᾽ τὶς γραμμές του ἔχουμε καθῆκον νὰ τὴν καταλαβαίνουμε σωστά. Σὲ πρώτη γραμμὴ πρέπει νὰ καταλάβουμε πὼς εἶναι ἀπαραίτητο πρὶν ἀπ᾽ ὅλα νὰ πείσουμε τὸν κόσμο μὲ πολιτικὰ ἐπιχειρήματα. Ἡ πειθὼ μὲ πολιτικὴ ἐπιχειρηματολογία δὲ γεννιέται ἀπὸ μοναχή της, δὲν πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἀποτελεῖ μιὰ ὁλόκληρη πορεία, φτιάχνεται ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δουλειὰ πλάϊ στοὺς ἀνθρώπους, μέσα στὴ σωστὴ γραμμὴ ποὺ δίνει τὸ κόμμα. Θὰ βοηθήσουμε νὰ τοὺς γίνει βίωμα αὐτὴ ἐξηγώντας τους ὑπομονετικά, πάντα μὲ καλὴ θέληση καὶ μὲ μαρξιστικὴ μέθοδο μιά, δυό, τρεῖς καὶ τέσσερις φορὲς καὶ μετά, (ἅμα δὲν καταλαβαίνουνε) μὲ αὐστηρότητα. Ὅμως τὴν πιὸ μεγάλη αὐστηρότητα πρέπει νὰ τὴν ἔχουμε γιὰ τὸν ἐχθρὸ τῆς τάξης. Τὸ πρόβλημα τῆς πολιτικῆς πειθοῦς εἶναι στενὰ δεμένο μὲ τὴ δημοκρατία. Ἂν ἀναζητᾶμε τὴν ἀληθινὴ δημοκρατία ἔχουμε καθῆκον νὰ προσπαθήσουμε νὰ πείσουμε τοὺς ἀνθρώπους πολιτικά. Ἂν δὲ τὸ κάνουμε αὐτὸ δὲ θὰ μᾶς ἔμενε τίποτα ἄλλο ἀπ᾽ τὸ νὰ καταφύγουμε στὸ ξύλο, κι αὐτό, τὸ κόμμα δὲν τὸ

ἐπιτρέπει, γιατὶ πάντα ἀκολουθεῖ τὸ δρόμο τῆς πειθοῦς, τὸ δρόμο τῆς δημοκρατίας.

Μερικοὶ προσπαθοῦνε νὰ κερδοσκοπίσουνε μὲ τὴ δημοκρατία, νὰ ἐπωφεληθοῦνε γιὰ τὰ στενά, προσωπικά τους συμφέροντα ἢ γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουνε τὰ προσωπικά τους καπρίτσια. Ἔλαβα ἕνα γράμμα ἀπὸ κάποιον, ἐργάτη μάλιστα ποὺ μοῦ ζητάει νὰ τιμωρήσω ἕναν ἐπιστάτη στὸ χωριὸ γιατὶ λέει, πηγαίνοντας μιὰ μέρα στὴ δουλειά δὲν τοῦπε καλημέρα. Καὶ δὲν τοῦ φτάνει ποὺ τοὔκανε καὶ μήνυση, μόνο καὶ μόνο γιατὶ δὲν τὸν χαιρέτισε, παρὰ ἔρχεται τώρα νὰ διαμαρτυρηθεῖ σὲ μένα γιατὶ δὲν πήραμε μέτρα ἐνάντια στὸν ἐπιστάτη. Ὁ καθ' ἕνας βέβαια καταλαβαίνει πὼς αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν βρίσκεται στὰ καλά του. Στὸ κάτω κάτω τὶ σημασία ἔχει κι ἂν δὲν τὸν χαιρέτησε ὁ ἐπιστάτης; Θὰ μποροῦσε κάλλιστα ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ ἐπιστάτης νἄτανε ἀφηρημένος, μὰ εἶν' αὐτὸ αἰτία γιὰ τὰ τὸν τιμωρήσουμε; Νὰ λοιπὸν ποὺ στὶς γραμμές μας, ἄτομα σὰν κι αὐτὸν τὸν ἐργάτη παρουσιάζουνε μικροαστικὲς ἐπιβιώσεις ἔκδηλες, ποὺ ξεπερνᾶνε τὰ ὅρια τοῦ μέτριου. Ἕνας ἄνθρωπος σὰν κι' αὐτὸν σκέφτεται νὰ ἐκδικηθεῖ, ἀντὶ ν' ἀποτανθεῖ στὸν ἐπιστάτη σὰ σύντροφος σὲ σύντροφο καὶ νὰ τὸν ρωτήσει καλοπροαίρετα νὰ τοῦ πεῖ γιατὶ δὲν τοῦ μίλησε, νὰ ἐξηγηθεῖ μαζί του γιὰ νὰ ἐξαφανίσει κάθε μνησικακία καὶ νὰ δυναμώσει ἔτσι τὴ φιλία του μαζί του. Κι ἀντὶ νὰ κάνει ἔτσι, καταφεύγει σ' ὅλα τὰ μέσα καὶ φτάνει μέχρι καὶ νὰ μοῦ στείλει γράμμα. Αὐτὸ στ' ἀλήθεια θὰ πεῖ νὰ καταχρᾶσαι τὶς σωστὲς δημοκρατικὲς μέθοδες τῆς πειθαρχίας μέσα στὸ κοινωνικό μας σύστημα.

Μέσα σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια πρέπει ἀκόμα νἄμαστε πολὺ προσεχτικοὶ σ' ὅτι ἀφορᾶ τὴν ὑπεράσπιση τῆς νομιμότητάς μας ποῦναι μιὰ νομιμότητα σωστή, μαρξιστικὴ - λενινιστική. Ὅμως κι αὐτὴ τὴ νομιμότητα ἔχουμε καθῆκον νὰ τὴν καταλάβουμε καλὰ καὶ νὰ τὴν ἐφαρμόζουμε σωστά. Στὴ χώρα μας ἡ νομιμότητα βρίσκεται σὲ σωστὸ δρόμο. Οἱ νόμοι μας εἶναι γιὰ νὰ ὑπηρετοῦνε τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ κι εἶναι φτιαγμένοι μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ. Στὴ διάρκεια τοῦ ἀγώνα ποὺ δίνουμε γιὰ νὰ ἐφαρμόσουμε

στὴν πράξη τοὺς νόμους μας, βάνουμε τὰ δυνατά μας νὰ διαπαιδαγωγήσουμε τοὺς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς προφυλάξουμε ἀπ᾽ τὰ λάθη, ἀπ᾽ τὰ κακὰ τοῦ παρελθόντος, ἀπ᾽ τὴν ἐπιβίωση ἀπαρχαιωμένων θεσμῶν.

Παρ᾽ ὅλα αὐτὰ παρατηροῦμε ὅτι στὴ χώρα μας γίνονται κάμποσα ἐγκλήματα, ἰδιαίτερα σὲ βάρος τῆς σοσιαλιστικῆς κληρονομιᾶς. Κι᾽ ἐδῶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση ἔχει νὰ γίνει γερὴ δουλειὰ στὸ ἰδεολογικὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο, κι αὐτὴ τὴ δουλειὰ πρέπει νὰ τὴν κάνει τὸ κόμμα, οἱ νεολαῖοι, οἱ γονιοὶ κλπ. Πρέπει νἄμαστε προσεχτικοὶ σὲ σχέση μὲ τοὺς νέους, ἰδιαίτερα στὶς μεγάλες πόλεις ὅπου βλέπουμε νὰ ἐμφανίζεται ἕνας ἀρκετὰ μεγάλος ἀριθμὸς ἀπὸ φαινόμενα λυπηρὰ σὰν καὶ τὸ ἅρπαγμα τῆς τσάντας κλπ., ἐνῶ στὴν ἐπαρχία τὰ πράγματα εἶναι διαφορετικά. Ὅτι καὶ νᾶναι ὅμως, ἔχουμε καθῆκον παντοῦ νὰ βάλουμε τὰ δυνατά μας νὰ ἐμπεδώσουμε, ἰδιαίτερα στοὺς νεολαίους μιὰ συνειδητὴ πειθαρχία μὴ ἐπιτρέποντας σὲ καμιὰ περίπτωση τὸν φιλελευθερισμὸ καὶ τὴν ἀναρχία καὶ χτυπώντας τα.

Αὐτὸ ποὺ εἶπα πιὸ πάνω πρέπει νὰ τὸ ἐφαρμόζουμε στὴν πράξη, ὅμως, ὅπως σᾶς εἶπα οἱ μηχανισμοὶ δὲν πρέπει νὰ φρενάρουνε τὴ δουλειά, τὸ ἀντίθετο μάλιστα, ἔχουνε ὑποχρέωση νὰ συνεργαστοῦνε πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση. Πρέπει νὰ παλαίψουμε μέσα στοὺς μηχανισμούς μας ἐνάντια σ᾽ αὐτοὺς ποὺ δημιουργοῦν τὴ γραφειοκρατία, ποὺ δὲν ἀφήνουνε τὸ λαὸ νὰ μιλήσει λεύτερα, νὰ κριτικάρει αὐτοὺς ποὺ σφάλλουν καὶ κάνουνε λάθη.

Ἡ γραφειοκρατία παραμορφώνει καὶ μπλοκάρει μιὰ ἀληθινὴ πληροφορία. Ἀκόμα καὶ στὴν Κεντρικὴ Ἐπιτροπή, καμιὰ φορὰ δὲ φτάνουνε ὡς σὲ μᾶς οἱ πληροφορίες ἀπ᾽ τὴν πραγματικότητα ποὺ τόσο πολὺ ἔχουμε ἀνάγκη. Ἄραγε, τί εἴδους πληροφορίες ἔχουμε ἀνάγκη; Ἔχουμε μήπως ἀνάγκη ἀπὸ πληροφορίες τυπικὲς ἰδωμένες μέσα ἀπ᾽ τὴ γραφειοκρατικὴ ἀντίληψη; Ὄχι βέβαια. Δὲ θέλουμε οὔτε τὴ γραφειοκρατεία, οὔτε τὴν αὐστηρὴ τυπικότητα, ἀντίθετα τὰ χτυπᾶμε καὶ τὰ δυό. Τὸ κακὸ ὅμως εἶναι πὼς ἀκόμα καὶ ἡ κομματικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν εἶναι διαρκῶς πληροφορημένη ἀπὸ τὰ κάτω γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὶς ὀργανώσεις βάσεις.

Ἡ Κομματική Ἐπιτροπή ἔχει ἀνάγκη καὶ πολὺ τήν ἐνδιαφέρει νὰ μάθει, πῶς ἀντιδρᾶ, γιὰ παράδειγμα ἡ ὀργάνωση βάσης τῆς κοοπερατίβας σ' ἕνα χωριὸ πάνω σὲ τοῦτο ἢ σὲ κεῖνο τὸ πρόβλημα, πῶς ἀγωνίζεται, ἂν ὑπάρχουνε συζητήσεις, κριτικὲς καὶ αὐτοκριτικὲς κλπ. Ὅταν ἐξετάζουμε ἕνα πρόβλημα, κάποιος μπορεῖ νὰ πεῖ μιὰ γνώμη, ἕνας ἄλλος μπορεῖ νὰ μὴ συμφωνεῖ μ' αὐτή, κάνει κάποια κριτική, ὑποδείχνει μιὰ μέθοδο ἀντιμετώπισης, κάνει μιὰ καλύτερη πρόταση, γίνεται ἄλλη κριτική, ἄλλη μέθοδος προτείνεται καὶ πάει συνέχεια. Ὅμως τί μαθαίνει ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ἡ κομματική ἐπιτροπὴ τῆς περιφέρειας; Συχνὰ τὴν πληροφοροῦνε γιὰ τοὺς τύπους πὼς: «...ἔγινε μιὰ συγκέντρωση τῆς κομματικῆς Ἐπιτροπῆς στὸ χωριὸ Σοσάζ, παράδειγμα, στὴν ἡμερομηνία ποὺ εἶχε καθοριστεῖ, ὅτι ἐξετάστηκε τὸ τάδε καὶ τὸ δεῖνα πρόβλημα κι' ὅτι κατάληξε σὲ τοῦτο ἢ σὲ κεῖνο τὸ συμπέρασμα». Σκέτη ἀπαρίθμιση δηλαδή, χωρὶς νὰ ποῦμε τίποτα πάνω στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο διεξάχτηκε ἡ κουβέντα τῆς συγκέντρωσης, πάνω στὶς ἀπόψεις καὶ στὶς γνῶμες ποὺ ἀκούστηκαν. Ὄχι, σύντροφοι νομίζω πὼς τὴν Περιφερ. Κομματική Ἐπιτροπή θὰ τὴν ἐνδιέφερε πάρα πολὺ ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο διεξάχτηκε ἡ συγκέντρωση, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο γίνανε στὴν πράξη οἱ συζητήσεις μέσα σ' αὐτὴ τὴν συγκέντρωση τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς στὸ χωριὸ Σοσάζ πάνω στὸ συγκεκριμένο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζανε, καὶ θἄθελε πάρα πολὺ νὰ τῆς ἀναφέρανε μὲ λεπτομέρειες ὅτι: Κάποιος ἔκανε αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, ἕνας ἄλλος ἔκανε κριτικὴ σὲ κάποιο πρόσωπο γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἔδρασε, ὅτι δύο ἄλλα ἄτομα εἴτανε ἀντίθετα σ' αὐτὴ τὴν κριτικὴ δείχνοντας ὅτι δὲν εἴτανε βασισμένη πάνω στὶς σωστὲς θέσεις ποὖχει τὸ κόμμα, κι ὅτι θἄπρεπε τὸ ζήτημα νὰ ἰδωθεῖ ἀλλιῶς. Μιὰ τέτοιου τύπου πληροφόρηση πάνω στὴν ἐξέλιξη τῆς συγκέντρωσης θἄδινε τὴ δυνατότητα στὴν Κομματική Ἐπιτροπὴ νὰ δεῖ ἂν πρόκειται ἐδῶ γιὰ μιὰ ὀργάνωση πραγματική, ποὺ ἀγωνίζεται μαχητικά, ποὺ ταρακούνησε κάθε ναρκωμένο γιὰ νὰ πειστεῖ πὼς τούτη ἡ συνεπὴς μέθοδος ἀντιμετώπισης τῶν προβλημάτων ἐξασφαλίζει μιὰ καλύτερη πορεία στὰ πράγματα.

Ἡ Ἐπιτροπὴ πρέπει νὰ παίρνει πληροφορίες γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ἀγωνίζονται καὶ ἀντιδροῦνε στὴ βάση, γιὰ τὴν ἱκανότητα καὶ τὴ δυνατότητά τους καὶ γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιλαμβάνονται τὸν μαρξισμὸ - λενινισμό, τὴ δημοκρατία, τὴν κριτικὴ κλπ.

Ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι, σύντροφοι, ἡ μάχη ποὺ δίνει τὸ κόμμα μας γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς σωστῆς του γραμμῆς καὶ σ' αὐτὸ τὸ σταθερὸ ἀγώνα θὰ πρέπει νὰ βασίζεται ἡ κάθε μιὰ ἀπ' τὶς κομματικὲς ὀργανώσεις ἀκόμα καὶ τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ κόμμα κάνει ἐκλογές. Ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀγώνα εἶναι ποὺ θὰ ξεπηδήσει ἐκεῖνος ποὺ θἄναι ὁ καινούργιος γραμματέας τῆς ὀργάνωσης μὲ τὶς νέες ἐκλογές, ἂν ὁ προηγούμενος δὲν ἔκανε καλὰ τὴ δουλειά του, ἐκεῖνος ποὺ θὰ γίνει ὁ καινούργιος πρόεδρος κλπ. Ἐδῶ πέρα βρίσκονται σημαντικὰ προβλήματα τῆς ἐσωκομματικῆς μας ζωῆς ποὺ κλείνουνε μέσα τους μεγάλη σπουδαιότητα, ζωτικῆς σημασίας θἄλεγα γιὰ τὴν καθοδήγηση, τὴν καθοδήγηση ποὺ διαρκῶς ἀναζωογονεῖται ἀπὸ τὴ βάση. Ἔτσι ἐνεργώντας, ἐσεῖς σύντροφοι ἀπ' τὴ βάση θὰ ἐμψυχώνετε σταθερὰ τὴν καθοδήγηση. Αὐτὲς συγκεκριμένα τὶς πλευρὲς τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῶν ὀργανώσεων εἶναι ποὺ πρέπει νὰ μαθαίνει ἡ καθοδήγηση, γιατὶ αὐτὰ εἶναι τὰ προβλήματα ποὖχει ἀνάγκη νὰ μάθει, κι' ὄχι τὰ τυπικὰ φαινόμενα.

Πῶς παρουσιάζονται τὰ πράγματα στὴν πράξη; Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ φοβοῦνται νὰ πληροφορήσουνε τὴν καθοδήγηση γι' αὐτὲς τὶς σημαντικὲς ὄψεις τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς τῶν κομματικῶν ὀργανώσεων γιὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσει ἡ καθοδήγηση καὶ νὰ μὴν πεῖ: «Μὰ τὶ συμβαίνει τέλος πάντων στὸ Σοσάζ;» Ὄχι σύντροφοι. Ἂν δώσετε στὴν Κομματικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτὲς τὶς πληροφορίες ποὺ σᾶς εἶπα, αὐτὸ θὰ τὴν βοηθήσει καὶ θὰ καταλάβει πὼς δὲν ὑπάρχει τίποτε τὸ ἀνησυχητικὸ στὸ Σοσάζ, ἀντίθετα μάλιστα, θὰ καταλάβει ὅτι ἐκεῖ πέρα ἀναπτύσσεται μιὰ κομματικὴ ζωὴ ψυχωμένη, ζωντανή, ὅτι οἱ ἰδέες ἀλληλοσυγκρούονται καὶ ὅτι στὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς οἱ κομμουνιστὲς παίρνουν ἀποφάσεις καὶ τὶς ἐφαρμόζουνε μὲ πλέρια ἑνότητα, ἑνωμένοι σὰν ἕνας ἄνθρωπος, κι αὐτὸ ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι στὴ διάρκεια τῆς συζήτησης συγκρούστηκαν δια-

φορετικὲς γνῶμες. Αὐτὸ εἶναι φυσικό. Ἀντίθετα, κάθε ἄλλος τρόπος δράσης δὲν εἶναι φυσικός, δὲν εἶναι μέσα στὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ δρόμο ποὖχει χαράξει τὸ κόμμα. Ἂν βεβαιωθοῦμε ὅτι στὸ Σοσάζ δὲν ὑπάρχει σύγκρουση ἰδεῶν κι ὅτι γιὰ μιὰ ἀρκετὰ μακριὰ περίοδο ἡ ὀργάνωση βρίσκεται σὲ μιὰ ἠρεμία ποὺ ξεγελάει, τότε ἀκριβῶς εἶναι ποὺ θὰ πρέπει ἡ κομματικὴ ἐπιτροπὴ τῆς περιοχῆς ν' ἀνησυχήσει, νὰ σκεφτεῖ στὰ σοβαρὰ ποιὲς εἶναι οἱ αἰτίες αὐτῆς τῆς κατάστασης, νὰ συμπεράνει ὅτι κάτι δὲν πάει καλὰ καὶ νὰ συγκεντρώσει ὅλες τὶς δυνάμεις της γιὰ νὰ ξαναζωντανέψει τούτη τὴν ὀργάνωση. Ἄλλοι σύντροφοι σκέφτονται διαφορετικὰ καὶ λένε: «Τὸ ὅτι ὑπάρχει ἠρεμία, αὐτὸ δείχνει ὅτι ὑπάρχει καὶ ἑνότητα, ἄρα ἡ κατάσταση εἶναι μιὰ χαρά». Ὄχι σύντροφοι, μέσα στὶς κομματικὲς ὀργανώσεις, ἡ κατάσταση εἶναι μιὰ χαρὰ μονάχα τότε ὅταν γίνονται συζητήσεις, ζυμώσεις, κριτικὴ - αὐτοκριτική, πάντα ξεκινώντας ἀπ' τὶς σωστὲς θέσεις ποὖχει τὸ κόμμα, ὅταν ἐκδηλώνονται διαφορετικὲς γνῶμες σὲ σχέση μὲ τὴ δουλειά, ὅταν γίνονται προτάσεις, ὅταν μπαίνουν ἐρωτήματα. Μὲ λίγα λόγια ὅταν ἡ ζωὴ κοχλάζει.

Ὅμως πρέπει νὰ καταλάβουμε καλὰ τὸ πῶς θὰ πρέπει ἡ ζωὴ νὰ κοχλάζει μέσα σ' αὐτὲς τὶς ὀργανώσεις. Ἔ λοιπὸν ἂς κοχλάζει μ' ὁποιοδήποτε τρόπο θέλει. Ἀκόμα κι' ὅταν κάποιος ἔχει ἀντίθεση μὲ τὴ γραμμὴ ποὖχει χαράξει τὸ κόμμα δὲν ἔχει παρὰ νὰ τὸ πεῖ, νὰ ἐκφράσει τὴ γνώμη του μπροστὰ στοὺς κομμουνιστές, αὐτὸ ἔχει μεγαλύτερη ἀξία γιὰ τὸ κόμμα, γιατὶ ἔτσι τὸ κόμμα θὰ ξέρει μὲ ποιὸν ἔχει νὰ κάνει. Αὐτὸ ποὖχει ἕνα ἄτομο μέσ' στὸ μυαλό του, καλὸ εἶναι νὰ τὸ λέει καὶ νὰ μὴν τὸ κρατάει γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἂν ποτὲ συμβεῖ κάτι τέτοιο, κάποιος νἆναι ἀντίθετος μὲ τὴ γραμμὴ ποὺ χάραξε τὸ κόμμα, τότε ὅλοι οἱ ἄλλοι θὰ πέσουνε πάνω του ἀποφασισμένοι ὅπως εἶναι νὰ ὑπερασπίσουνε τούτη τὴ γραμμή. Θὰ τοῦ ξεκαθαρίσουνε τὶς ἰδέες ἢ θὰ τὸν ἐπαναφέρουνε στὴν τάξη. Αὐτὸ ἐξαρτιέται ἀπ' τὴν περίπτωση. Καὶ ὁ ἀγώνας μέσα στὸ κόμμα εἶναι ἀγώνας ζωτικῆς σημασίας. Γι' αὐτὸ σύντροφοι δὲν θὰ πρέπει νὰ ξεχνᾶμε ὅτι τοῦτος ὁ ἀγώνας ἔχει μιὰν ἀσυνήθιστη σπουδαιότητα. Γιατὶ τὰ λέω ὅλ' αὐτά; Τὰ λέω

γιατὶ πρέπει νὰ διατηροῦμε τὸ κόμμα μας πάντα μαχητικὸ κι ὄχι κοιμισμένο, δὲν πρέπει νᾶναι ἕνα κόμμα εὐκολομεταχείριστο γιὰ μερικὰ ἄτομα, ἀλλὰ ἕνα κόμμα ποὺ νὰ ὑποτάσσεται στὶς γενικὲς του κατευθύνσεις, ὑπάκουο στὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ θεωρία, ἕνα κόμμα ποὖχει καθῆκον νὰ καταλάβει τὶς ντιρεχτίβες καὶ τὴν θεωρία, νὰ τὶς ἀφομοιώσει καὶ ποὺ γιὰ νὰ τὶς ἐφαρμόσει στὴν πράξη θὰ πρέπει νὰ δώσει ἕναν ἀγώνα μέχρι θανάτου γιατὶ οἱ κατευθύνσεις του κι᾽ ἡ θεωρία του ἀποτελοῦν τὰ θεμέλια του. Αὐτὸ πάει νὰ πεῖ ὅτι τὸ κόμμα ἔχει καθῆκον νᾶναι μαχητικό γιατὶ ἂν δὲν εἶναι θὰ μπορούσαμε νὰ δοῦμε νὰ παρουσιάζονται φαινόμενα λυπηρὰ ποὺ θὰ μπορούσανε νὰ φτάσουν μέχρι καὶ σὲ ἐκδηλώσεις ἐνάντια στὴν ἐργατικὴ τάξη.

Ἀκοῦστε τὶ λέει κι᾽ ὁ Στάλιν πάνω σ᾽ αὐτά: «Τὶ θὰ κάναμε ἂν αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα ἀρχίσει μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο νᾶναι ἀντίθετο μὲ τὴν τάξη, καταστρέφοντας τὶς βάσεις τῶν σωστῶν σχέσεων μὲ τὴν ἐργατικὴ τάξη, καταστρέφοντας τὶς βάσεις τῆς ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης;»

Εἶναι γενικὰ δυνατὸ νὰ συμβαίνουν τέτοια πράγματα; Σίγουρα καὶ εἶναι. Καὶ εἶναι δυνατό:

1 Ὅταν τὸ κόμμα ἀρχίζει νὰ στηρίζει τὴ δύναμη ποὖχει μέσα στὶς μᾶζες ὄχι στὴ δουλειὰ καὶ στὴν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν, ἀλλὰ στὰ «ἀπεριόριστα» δικαιώματά του.
2 Ὅταν τὸ κόμμα ἔχει πολιτικὴ φανερὰ λαθεμένη καὶ δὲν θέλει νὰ παραδεχτεῖ οὔτε νὰ διορθώσει τὰ λάθη του.
3 Ὅταν τὸ κόμμα ἔχει μὲν γενικὰ σωστὴ πολιτική, ὅμως οἱ μᾶζες δὲν εἶναι ἀκόμα ἕτοιμες νὰ κάνουνε δικιά τους αὐτὴ τὴν πολιτική, ὅταν τὸ κόμμα δὲν θέλει καὶ δὲν ξέρει νὰ περιμένει γιὰ νὰ δώσει ἔτσι στὶς μᾶζες τὴ δυνατότητα νὰ πειστοῦνε ἀπ᾽ τὴ δικιά τους τὴν ἐμπειρία γιὰ τὸ πόσο πραγματικὰ σωστὴ εἶναι ἡ πολιτική του καὶ βάζει τὰ δυνατά του νὰ τὴν ἐπιβάλλει στὶς μᾶζες» (*).

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τώρα μιὰ μικρὴ παρατήρηση πάνω σ᾽ αὐτὸ τὸ ἀπόσπασμα:

Τὸ κόμμα ἔχει δικαιώματα, ὅμως δὲν ἔχει ἀπεριόριστα δι-

(*) ΣΤΑΛΙΝ, ἔργα, ἀλβ. ἔκδ. τ. 86. σελ. 48–49, (ΣΤΑΛΙΝ Ζητήματα Λενινισμοῦ).

καιώματα πάνω σ' ὁτιδήποτε καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κάνει ὅτι τοῦ καπνίσει. Τὸ κόμμα ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάνει αὐτὸ ποὺ θέλει ὁ λαός, αὐτὸ ποὺ θέλει ἡ ἐργατικὴ τάξη, αὐτὸ ποὺ τοῦ ἐπιτρέπουν οἱ νόμοι, αὐτὸ ποὺ ταιριάζει μὲ τὴ μαρξιστικὴ—λενινιστικὴ του γραμμή, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσει ἔξω ἀπ' αὐτὰ τὰ ὅρια. Ἂν τὸ κόμμα καὶ οἱ κομμουνιστὲς ξεπεράσουνε τοῦτα τὰ ὅρια, παίρνουνε γιὰ τὰ καλὰ δρόμο λαθεμένο.

Τὸ μπολσεβίκικο κόμμα, ὅσο καιρὸ ὁ Λένιν εἶταν ζωντανός, ποτέ του δὲν ἔκανε λάθη, ὕστερα, τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐπικεφαλῆς τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς βρισκότανε ὁ Στάλιν μερικὰ πράγματα παραμορφώθηκαν ἀπ' τοὺς γραφειοκράτες, ὅμως οἱ θεμελιακὲς ἀρχὲς τῆς γραμμῆς τοῦ κόμματος δὲν πειράχτηκαν. Τοῦτες οἱ ἀρχὲς παραβιάστηκαν μονάχα μετὰ τὸ θάνατό του ὅταν τὴν καθοδήγηση τοῦ κόμματος καὶ τῆς ἐξουσίας τὴ σφετερίστηκαν οἱ χρουτσωφικοὶ ρεβιζιονιστές.

Σὲ μᾶς ἡ κατάσταση ἐξελίχτηκε τελείως διαφορετικά. Τὸ κόμμα μας εἴτανε πάντα σωστὸ καὶ παράμεινε στὸ σωστό του δρόμο. Παρ' ὅλ' αὐτὰ μεμονωμένα ἄτομα μπόρεσαν νὰ κάνουν λάθη, ὅμως αὐτὰ δὲν εἶναι λάθη τοῦ κόμματος, οὔτε λάθη τῆς γραμμῆς του, ἔτσι, γιὰ παράδειγμα, σ' ἕναν ἀγροτικὸ συνεταιρισμὸ στὰ Τίρανα ὁ γραμματέας τῆς κομματικῆς ὀργάνωσης βάσης ἔδωσε τὴ διαταγὴ νὰ γίνει ἔρευνα σ' ὅλα ἀνεξαίρετα τὰ σπίτια τῶν ἀγροτῶν γιὰ νὰ βρεθεῖ ποιὸς ἔκλεβε μιὰ κάποια ποσότητα ἀπ' τὶς ἐληὲς τῆς κοοπερατίβας. Ποιὸς ἔδωσε τάχα τὸ δικαίωμα σ' αὐτὸ τὸ γραμματέα νὰ διατάξει νὰ γίνει ἔλεγχος ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι; Κανένας. Ἡ πράξη τούτη εἶναι μεγάλη προσβολὴ ἀπέναντι στὸ λαὸ γιατὶ τοῦτος ὁ ὑπάλληλος παραβίασε ἀρχὲς στ' ὄνομα τοῦ κόμματος. Σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τοῦ κράτους μας κανένας δὲν μπορεῖ νὰ μπεῖ μέσα στὸ σπίτι τοῦ ἄλλου χωρὶς τὴν ἄδειά του. Οὔτε τὸ κόμμα οὔτε κι ὁ νόμος δὲν ἐπιτρέπουν νὰ κάνει κανεὶς ἔρευνα στὸ σπιτικὸ κάποιου ἔξω ἀπ' τὰ ὅρια τῶν κανόνων ποὺ χουμε θεσπίσει. Δὲν μπορεῖ νὰ μπεῖ κανεὶς στὸ σπίτι ἑνὸς πολίτη παρὰ μονάχα ἐφοδιασμένος μὲ ἔνταλμα τῆς εἰσαγγελείας, κι' ἀκόμα ἡ εἰσαγγελεία ἔχει καθῆκον νὰ τὸ σκεφ-

τεῖ καλὰ πρὶν τὸ ἐκδόσει καὶ νὰ μὴν τὸ κάνει παρὰ μονάχα ἂν ἔχει τὴ συγκεκριμένη ἀπόδειξη ὅτι ἔχει γίνει κλεψιὰ ἢ ἔγκλημα. Τότε καὶ μόνο μπορεῖ νὰ δώσει διαταγὴ στὴν ἀστυνομία νὰ κάνει ἔρευνα σ' ἕνα σπίτι. Κι' ὅμως παρ' ὅλ' αὐτά, μερικοὶ σύντροφοι κομμουνιστές, χωρὶς νὰ σκεφτοῦνε σοβαρὰ τὸ ζήτημα καὶ ξεκινώντας ἀπ' τὴ λαθεμένη ἰδέα ὅτι τὸ κόμμα μπορεῖ ἐπιτρέψει στὸν ἑαυτό του τὰ πάντα, ἐρευνᾶνε ὅλα τὰ σπίτια ἑνὸς χωριοῦ γιατὶ ἕνα ἢ δύο ἄτομα κλέψανε μερικὰ κιλὰ ἐλιές. Ἐπιτρέποντας τέτοιες πράξεις σὰν κι' αὐτὴ βασισμένες στὴ λαθεμένη ἀντίληψη ὅτι τὸ κόμμα μπορεῖ νὰ ἐπιτρέπει τὰ πάντα στὸ ἑαυτό του, ὁδηγεῖ σ' αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Στάλιν, δηλαδὴ στὸ ὅτι «Τὸ κόμμα βάζει τὰ δυνατά του νὰ στηρίξει τὴ δύναμή του ὄχι στὴ δουλειὰ ἢ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν, ἀλλὰ στὰ ἀπεριόριστα δικαιώματά του».

Θὰ πρέπει νὰ ξέρουμε καλὰ πὼς ὑπάρχουνε ὅρια στὰ δικαιώματα ποὖχει τὸ κόμμα. Τὸ δικό μας τὸ κόμμα, ἀπὸ τότε ποὺ βρίσκεται στὴν ἐξουσία ἔφτιαξε τοὺς νόμους, θέσπισε κανόνες, ποὺ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ παραβιάσει ὅμως ἂν τὰ παραβιάσει τὸ κόμμα, τότε κάνουμε σφάλμα βαρύ, γιατὶ τοῦτο τὸ σφάλμα γεννάει μιὰ κατάσταση τέτοια ποὺ τὸ κόμμα στηρίζεται στὴν ἀπόλυτη δύναμή του, χωρὶς αὐτὴ τὴ δύναμη νὰ τὴν ἐδραιώνει στὸ λαό. Τὸ νὰ βάλεις τὸ λαὸ ἀντίθετο στὸ κόμμα σημαίνει νὰ παίρνεις λαθεμένο δρόμο καὶ τὸ κόμμα μας δὲν ἔχει ποτὲ μέχρι τώρα ἐπιτρέψει καὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψει ποτὲ τέτοιες παραβιάσεις, θὰ πάρει μέτρα αὐστηρὰ πάντα ἐνάντια σ' ὅλους αὐτοὺς ποὺ προσπαθοῦνε νὰ δράσουνε μὲ τέτοιες μέθοδες ὁποιες κι' ἂν εἶναι.

Ἕνας συνεταιριστὴς τῆς κοοπερατίβας τοῦ Ἐλμπασὰν μοὔγραφε ἕνα γράμμα ποὺ τὸ περιεχόμενό του εἶναι στ' ἀλήθεια λυπηρό. Ἀνάμεσα στ' ἄλλα ρωτάει μέχρι πότε ἡ κομματικὴ ὀργάνωση τῆς κοοπερατίβας τοῦ Σιργκὰν θὰ συνεχίσει νὰ κάνει λάθη σὰν κι' αὐτὸ ποὔκανε δίνοντας διαταγὴ στοὺς συνεταιριστὲς νὰ πουλήσουνε ἢ νὰ σφάξουνε ὅλα τὰ ζῶα ποὺ διατηρούσανε στὸ μικρὸ κομμάτι τοῦ ἀγροῦ ποὺ εἶναι συνεχόμενο μὲ τὸ σπίτι τους. Καὶ βέβαια αὐτὸς ποὺ μοὔγραψε τὸ γράμμα ἀναρωτιέται μὲ ἔκ-

πληξη: «Πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ ἐνεργεῖ κανεὶς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο;» Κι' ἐμεῖς οἱ ἴδιοι στὴν ἀρχὴ δὲν μπορούσαμε νὰ πιστέψουμε ὅτι μπορεῖ νἄχει δωθεῖ μιὰ τέτοια διαταγὴ καὶ στείλαμε ἀνθρώπους ἐπὶ τόπου νὰ ξεδιαλύνουνε τὸ γεγονός.

Ὅμως ποιὸ εἴτανε τὸ ἀποτέλεσμα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἔλεγχο; Ἔ λοιπὸν ἡ διαταγὴ εἶχε δοθεῖ ἀπ' τὴν ἐχτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ λαϊκοῦ συμβούλιου τῆς περιοχῆς, ἀπ' τοὺς γραφειοκράτες στὸ τμῆμα τῆς γεωργίας. Κι' ὅταν τοὺς ρωτήσαμε γιατὶ τὸ κάνανε αὐτό, ἀπαντήσανε ὅτι εἴχανε σκεφτεῖ πὼς ἐπειδὴ τούτη ἡ κοοπερατίβα εἴτανε προορισμένη νὰ γίνει κοοπερατίβα ἀνώτερου τύπου, ὅλα τὰ ζῶα ποὺ διατηρούσανε οἱ ἀγρότες στὸν ἰδιωτικό τους περίβολο ἔπρεπε, σύμωνα μὲ τὸ σκοταδιασμένο μυαλὸ τῶν γραφειοκρατῶν νὰ σφαχτοῦν ἢ νὰ πουληθοῦν. Κι' αὐτὸς ὁ συνεταιριστικῆς εἶχε τόσο πιὰ μπουχτίσει αὐτὲς τὶς πράξεις τὶς τόσο ὁλοφάνερα ἀντίθετες μὲ τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος, πούφτασε μέχρι νὰ γράψει προσωπικὰ σὲ μένα. Στὴ βάση αὐτῆς τῆς διαταγῆς, τὰ μέλη τοῦ συνεταιρισμοῦ πουλήσανε 880 ἀπὸ τὰ 2047 κεφάλια ἀπ' τὰ ζωντανὰ ποὺ εἶχανε. Ὅταν ὁ λαὸς κατάλαβε ὅτι ἡ διαταγὴ δὲν εἴτανε σωστή, ξεσηκώθηκε καὶ ζήτησε λογαριασμὸ ἀπ' τὴν ἐχτελεστικὴ ἐπιτροπὴ ποὺ εἶχε ἐνεργήσει ἀντίθετα μὲ τὴ γραμμὴ ποὖχε τὸ κόμμα. Κι' ὁ λαὸς εἶχε δίκηο.

Τέτοιες διαταγὲς δοσμένες στ' ὄνομα τοῦ κόμματος, ποὺ ὅμως τελικὰ εἶναι ἀντίθετες μὲ τὴ γραμμὴ εἶναι λαθεμένες καὶ ἐπικίνδυνες. Μποροῦμε νὰ ἐπιτρέπουμε σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἄτομα νὰ καταφεύγουν σὲ τέτοιες ἄθλιες πράξεις; Ὄχι βέβαια, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ βάζαμε τὸ κόμμα ἀντιμέτωπο μὲ τὶς μᾶζες. Κι' ἀκόμα, ὁποιονδήποτε ἐνεργήσει ἐνάντια στὴ γραμμὴ ποὺ δίνει τὸ κόμμα, ἐνάντια στὶς μᾶζες, θὰ πρέπει χωρὶς ἐνδοιασμὸ νὰ τὸν στείλουμε μέσα στοὺς κόλπους τοῦ λαοῦ, ἀνάμεσα στὶς μᾶζες καὶ νὰ τοὺς ποῦμε ὅτι εἶχε κάνει λάθος, ὅτι δὲν εἶναι τὸ κόμμα ποὺ ἐνέργησε ἔτσι, ἀλλὰ οἱ γραφειοκράτες. Θὰ πρέπει νὰ ζητήσει συγνώμη ἀπ' τὶς μᾶζες καὶ νὰ παρακαλέσει τὸ κόμμα νὰ τοῦ προμηθέψει μιὰ στέγη καὶ δουλειὰ στοὺς ἀγρούς κι' ἂν ἡ κοοπερατίβα ποὺ θὰ δουλέψει ἔχει γάλα καὶ κρέας

ἂς πάει κι᾽ ἂς φάει, ἂν δὲν ἔχει ἂς περιμένει μέχρι ποὺ νὰ φτιάξει.

Καὶ τὸ ἐρώτημα ποὺ μπαίνει εἶναι: Αὐτὲς οἱ διαταγὲς κι᾽ αὐτὲς οἱ λαθεμένες κατευθύνσεις ποῦ ἔχουνε τὴ ρίζα τους; Ἡ ρίζα τους βρίσκεται πάντα στὴ γραφειοκρατία. Ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν ἐπαναληφτοῦν ποτὲ πιὰ τέτοια φαινόμενα θὰ πρέπει νὰ παλέψουμε, μὲ ὅλο μας τὸ σθένος, ἐνάντια στὴ γραφειοκρατία καὶ τοὺς γραφειοκράτες ποὺ κάνουνε τέτοια λάθη φορτώνοντάς τα στὸ κόμμα. Αὐτὰ τὰ ἄτομα κάνουνε ζημιὲς στὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, κάνουνε ζημιὰ στὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος, φτάνοντας μέχρι τὸ νὰ ὁδηγήσουν τὸν ἁπλὸ ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ ν᾽ ἀναρωτιέται: «Ἄραγε μέχρι πότε τὸ κόμμα θὰ συνεχίζει νὰ κάνει λάθη;» Ὄχι σύντροφοι, δὲν εἶναι τὸ κόμμα ποὔκανε αὐτὰ τὰ λάθη, δὲν εἶναι τὸ κόμμα ποὔδωσε τὴ διαταγὴ νὰ πουληθοῦν ἢ νὰ σφαχτοῦνε τὰ ζωντανὰ στὰ περιβόλια, ἀκόμα κι᾽ ἂν πρόκειται γιὰ κοοπερατίβες ποὺ πρέπει νὰ μετατραποῦνε σὲ συνεταιρισμοὺς ἀνωτέρου τύπου.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι μιὰ ἀπόφαση ποὺ ἰσχύει λέει νὰ ἐλαττώσουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν κατσικιῶν, ὅμως αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ τὸ κάνουμε πάντα ἀφοῦ τὸ σκεφτοῦμε καλά. Θὰ μειώσουμε τὸν ἀριθμὸ τῶν κατσικιῶν μονάχα ἐπειδὴ κάνουν ζημιὲς στὰ δάση κι᾽ ἐπειδὴ τὸ εἰσόδημα ποὺ ἀποφέρουν εἶναι ἐλάχιστο, μὰ δὲ θὰ πρέπει νὰ μειώσουμε τὸν ἀριθμὸ ἀπ᾽ τὴ στιγμὴ ποὺ δὲν θὰ μποροῦμε νὰ τὶς ἀντικαταστήσουμε ἀπὸ ζωντανὰ πιὸ παραγωγικά. Αὐτὴ ἡ μείωση μονάχα σταδιακὰ θὰ πρέπει νὰ γίνει καὶ μὲ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ προσοχὴ ἔτσι ποὺ τὰ παιδιὰ νὰ μὴ μείνουν χωρὶς γάλα. Θὰ κάνουμε τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὰ πρόβατα, μ᾽ ὅλο ποὺ ὅπως ξέρουμε δὲν σκοπεύουμε νὰ τὰ καταργήσουμε γιατὶ θὰ διατηρήσουμε καὶ στὸ μέλλον ἀκόμα μιὰ κάποια ποσότητα ἀπὸ μικρὰ ζῶα γιὰ ν᾽ ἀνταποκριθοῦμε στὶς ἀνάγκες μας γιὰ μαλλί, γιὰ κρέας, καὶ κύρια γιατὶ αὐτὰ τὰ ζῶα ἀρκοῦνται σὲ τροφὲς ποὺ δὲν καταναλώνουν τὰ ζῶα ἀπὸ ἄλλες ράτσες, καὶ μάλιστα τὶς μετατρέπουν σὲ ὑλικὰ ἀγαθά.

Νὰ πῶς τὸ κόμμα μᾶς συμβουλεύει νὰ κάνουμε. Γιατὶ λοιπὸν νὰ καταλαβαίνουμε λαθεμένα τὶς ντιρεχτίβες του;

"Αν ένας διαφωτιστής πηγαίνει στή βάση καί δέν έξηγεί σωστά τήν άπόφαση, τότε ό κομμουνιστής έχει καθήκον νά τοῦ πεῖ: «Δέ συμφωνάω μ' αὐτό πού λές, γιατί κατά τή δικιά μου τή γνώμη ή ντιρεχτίβα πού δίνει τό κόμμα είναι ξεκάθαρη. Οί κανονισμοί γιά τίς κοοπερατίβες πού βρίσκονται στίς όρεινές περιοχές μοῦ έπιτρέπουν νά διατηρῶ στό δικό μου τό περιβόλι μιά γελάδα καί δέκα γίδες, ένῶ έσύ έρχεσαι καί μοῦ λές νά τά σφάξω. Μά δέ θά τήν έχτελέσω τή διαταγή σου». Κι άν άκόμα άλλάξουμε τούς κανονισμούς δέ θά τό κάνουμε χωρίς πιό πρίν νά μαζέψουμε τίς γνῶμες τῶν συνεταιριστῶν άπ' τά βουνά τοῦ Ματί κι' άπ' όλη τήν 'Αλβανία. Σέ τέτοιες περιπτώσεις τό κόμμα θά ζητήσει τή γνώμη τῶν μαζῶν. "Οταν θά κρίνουμε τή στιγμή κατάλληλη γιά νά έλαττωθεῖ ό άριθμός τῶν ζωντανῶν, τότε θά συμβουλευτοῦμε τή συνεταιρισμένη άγροτιά. "Αν ή άγροτιά έχτιμάει ὅτι δέν είναι άκόμα καιρός νά τό κάνουμε, κι αὐτό γιατί ή κοοπερατίβα δέν είναι άκόμα σέ θέση νά έφοδιάζει ταχτικά τά μέλη της μέ γάλα, τότε καμιά έλάττωση δέ θά γίνει στά ζωντανά.

Τό κόμμα δέν μπορεῖ ποτέ νά πάει κόντρα στούς πόθους τοῦ λαοῦ. "Οταν ή σωστή του γραμμή δέν έχει γίνει συνείδηση, τότε δέν πρέπει ποτέ νά έπιβάλει τήν έφαρμογή της. Τό κόμμα έχει τό καθῆκον νά συνεχίσει ύπομονετικά νά έξηγεῖ στίς μᾶζες, δέν πρέπει νά βιάζεται, δέν πρέπει νά έρχεται σέ άντίθεση μέ τό λαό.

'Ο Στάλιν μᾶς διδάσκει πάνω σ' αὐτό: «'Ακόμα καί τό πιό μεγάλο κόμμα μπορεῖ νά βρεθεῖ άπροετοίμαστο, άκόμα καί τό μεγαλύτερο κόμμα μπορεῖ νά έξαφανιστεῖ άν δέν διδάσκεται άπ' τήν ίστορία, άν δέ σφυρηλατεῖ κάθε φορά καί περισσότερο τή διαθεσιμότητά του στόν άγώνα τῆς τάξης του. Νά βρεθεῖς άπροετοίμαστος εἶναι πάντα πολύ έπικίνδυνο, σύντροφοι, νά βρεθεῖς άπροετοίμαστος πάει νά πεῖ νά γίνεις θύμα τοῦ άπρόβλεπτου, νά σέ πιάσει πανικός μπροστά στόν έχθρό. Κι ό πανικός όδηγεῖ κατευθείαν στήν καταστροφή» (*).

Τοῦτα τά διδάγματα τοῦ Στάλιν πρέπει πάντα νά τά-

(*) ΣΤΑΛΙΝ, ἔργα ἀλβ. ἔκδ. τ. 11, σελ. 68.

χουμε ὑπ' ὄψη μας στὴ δουλειά μας μέσα στὸ κόμμα. Μπορεῖ νὰ συμβεῖ τὸ κόμμα νὰ βρεθεῖ ἀντιμέτωπο μὲ τὴν τάξη καὶ νὰ βρεθεῖ ἀπροετοίμαστο, αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβεῖ ὄχι μονάχα σ' ἕνα μεγάλο κόμμα, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ σ' ἕνα κόμμα μικρό. Ἡ δυνατότητα τῆς καταστροφῆς ποὖχε προβλέψει ὁ Στάλιν ἀκόμα καὶ γιὰ ἕνα μεγάλο κόμμα, ὅταν μένει ἀπροετοίμαστο, ὅταν δὲν μαθαίνει ἀπὸ τὴν Ἱστορία, δυστηχῶς πραγματοποιήθηκε στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση μετὰ τὸ θάνατό του. Ἡ κατάσταση ἑτοιμότητας γιὰ ἀγῶνες στὸ κόμμα τῶν μπολσεβίκων, στὸ κόμμα τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Στάλιν ἦταν ἀνεπαρκῆς. Τούτη ἡ προετοιμασία γιὰ τὸν ἀγώνα, σύμφωνα μ' αὐτὰ ποὺ πιστεύει τὸ κόμμα μας, ἐξασφαλίζεται ὅταν δίνουμε μεγάλη προσοχὴ σὲ μερικὰ προβλήματα ἀκόμα κι ὅταν φαίνονται νἄναι μικρά. Ἔχουμε καθῆκον νἄμαστε ὑπερβολικὰ προσεχτικοὶ πάνω σ' αὐτό. Ὅταν τὸ κόμμα βλέπει ν' ἀδυνατίζει, κάποια δοσμένη στιγμὴ ἡ κατάσταση ἑτοιμότητάς του γιὰ τὸν ἀγώνα, αἰφνιδιάζεται ἀπὸ τὸν ταξικὸ ἐχθρό.

Ἔτσι ἐμφανίστηκε καὶ στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ὁ σύγχρονος ρεβιζιονισμὸς ποὺ ἀντιπρόσωπός του εἶτανε τὸ γραφειοκρατικὸ στοιχεῖο, τὸ διεφθαρμένο, τὸ ἀντίθετο μὲ τὸ μαρξισμὸ - λενινισμό, τὸ ἀντίθετο στοὺς ἐπαναστατικοὺς λενινιστικοὺς κανόνες τοῦ κόμματος, αὐτὸ τὸ στοιχεῖο ποὺ εἰσχωροῦσε μέσα στὸ κόμμα καὶ παραμόνευε.

Τὴν ἱστορικὴ ἐμπειρία ποὺ ὁ Στάλιν μᾶς διδάσκει νἄχουμε συνέχεια μπρὸς στὰ μάτια μας μποροῦμε νὰ τὴ δοῦμε μέσα στὸ μπολσεβίκικο κόμμα, ποὺ βρέθηκε ἄοπλο μπροστὰ στὸ σύγχρονο ρεβιζιονισμό, ἀκριβῶς γιατὶ στὴ δουλειά του παραμέλησε νὰ στηριχτεῖ στὶς μᾶζες. Ὁ Στάλιν εἶχε ἤδη προβλέψη τὶ μπορεῖ νὰ πάθει ἕνα κόμμα, ποὺ κάτω ἀπ' τὴν πίεση τοῦ διαβρωμένου ἀπ' τὴν γραφειοκρατία μηχανισμοῦ του, στηρίζεται τώρα στὰ ἀπεριόριστα δικαιώματά του. Μὴ νομίζετε ὅτι αὐτὸ τὸ ξεστράτισμα ἦρθε ξαφνικά. Καθόλου! Ἔχουμε δεῖ μιὰ ὁλάκαιρη ἐξέλιξη ἀπὸ πισωγυρίσματα στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας κάτω ἀπὸ τὴν κάλυψη τῆς μεγάλης δύναμης ποὖχε τὸ κόμμα, οἱ ἐπαναστατικοὶ κανόνες παραμορφώθηκαν, ἔγιναν γραφειοκρατικοί, ἀρτηριοσκληρωτικοί, ὅπως γίνεται καὶ μὲ τὶς ἀρτηρίες τῶν γερόντων, ποὺ

ἡ ἀρτηριοσκλήρωση φέρνει βαρειὲς ἀνωμαλίες καὶ μπορεῖ ἀναπάντεχα νὰ προκαλέσει ἀποπληξία. Ἡ τραγικὴ κατάσταση ποὺ δημιουργήθηκε στὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση ἀποδείχνει ὅτι τὸ μπολσεβίκικο κόμμα εἴτανε διαβρωμένο ὅπως καὶ τὸ μῆλο ποὺ μοιάζει νᾶναι γερὸ καὶ ὅμως μέσα εἶναι σκουληκιασμένο. Τὸ «σκουλήκι» ποὺ ροκάνισε ἀπὸ τὰ μέσα τὸ μπολσεβίκικο κόμμα εἶναι ἡ γραφειοκρατία, ἡ ἀρτηριοσκλήρωση, ἡ παραβίαση τῶν λενινιστικῶν κανόνων, ὅλ᾽ αὐτὰ κάτω ἀπ᾽ τὴν κάλυψη ποὔδωσε τ᾽ ὄνομα καὶ ἡ δύναμη ποὖχε τὸ μεγάλο κόμμα τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Στάλιν. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ παίρνανε μέρος σὲ τούτη τὴν πορεία τοῦ ἐκφυλισμοῦ βάζουνε τὰ δυνατά τους, νὰ χρησιμοποιήσουν γιὰ τὰ δικά τους τὰ πρόσωπικὰ συμφέροντα τὰ κύρος ποὖχει τὸ κόμμα καὶ νὰ ἐπικαλοῦνται στὰ φανερὰ μὲ ὑποκρισία τ᾽ ὄνομά του. Εἶναι ὅμως εὔκολο νὰ ξεχωρίσεις ἐκεῖνον ποὺ εἶναι εἰλικρινὴς ὅταν ἐπαινεῖ τὸ κόμμα ἀπ᾽ ἐκεῖνον ποὺ κάτω ἀπ᾽ αὐτὴ τὴ μάσκα προσπαθεῖ νὰ ἐγκωμιάσει τὴ δική του προσωπικότητα. Μέσα σ᾽ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ὑπάρχουνε ἀκόμα καὶ μερικοὶ ποὺ τὸ κόμμα τοὺς ἔχει ἀναθέσει μιὰ δουλειὰ καὶ ποὺ ἐπικαλοῦνται συνέχεια τ᾽ ὄνομά του. Γιατὶ τὸ κάνουν ἄραγε; Τὸ κάνουν γιὰ νὰ δώσουν ὑπόσταση στὴ δικιά τους προσωπικότητα. Χτυπᾶνε τὸ στέρνο τους λέγοντας πὼς εἶναι ἀποσταλμένοι τοῦ κόμματος, ἀφήνοντας ἔτσι νὰ ὑπονοηθεῖ πὼς πρέπει κανεὶς νὰ τὸ σκεφτεῖ καλὰ πρὶν μιλήσει μαζί τους πὼς πρέπει νὰ τοὺς ἀκούει καὶ νὰ κάνει ὅτι τοῦ λένε. Κάτι τέτοιο εἶναι ὁλέθρια ἀντίληψη, ἀντεπαναστατικὴ κι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν γραφειοκρατῶν. Τοῦτα τὰ ἄτομα ἔχουνε τάση νὰ ἐμφανίζουν, γενικά, σὰν ἀσήμαντα τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ λάθη τους, ἂν γίνεται μάλιστα καὶ νὰ τὰ κουκουλώσουν γιὰ νὰ μὴ γίνεται πιὰ κουβέντα γι᾽ αὐτά. Μὰ ἀπὸ ποιὸν τὰ κρύβουν; Τὰ κρύβουνε ἀπὸ κείνους ποὺ ἀγωνίζουνται γιὰ νὰ προλάβουν τὰ λάθη, ποὺ βάζουν τὰ δυνατά τους νὰ τ᾽ ἀποκαλύψουνε καὶ νὰ τὰ καταγγείλουνε, νὰ τὰ κριτικάρουνε καὶ νὰ πάρουν μέτρα γιὰ νὰ τὰ διορθώσουνε χωρὶς ἀργοπορία. Αὐτοὺς ἐδῶ ἀκριβῶς τοὺς ἀνθρώπους φοβοῦνται οἱ γραφειοκράτες.

Ἡ γραμμὴ ποὖχει τὸ κόμμα εἶναι ἡ γραμμὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἀντικαθρεφτίζει τὶς προσδοκίες καὶ τὶς προσπά-

θειες ποὺ κάνει ἡ τάξη γιὰ νὰ πραγματοποιήσει τὸ ἔργο της μὲ τὸ συλλογικὸ ἀγώνα καὶ τὴ συλλογικὴ δουλειά. Αὐτὴ τὴ γραμμὴ εἶναι πιὸ εὔκολο νὰ τὴν καταλάβουμε ἐφαρμόζοντάς την στὴν πράξη κι εἶναι τὸ κόμμα, ἡ ἐργατικὴ τάξη καὶ οἱ μᾶζες ποὺ τὴ σφυρηλατοῦν. Ὅποιος ἀγνοεῖ ἕναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς φορεῖς ξεστρατίζει ἀπ' τὴ γραμμή. Ὅσοι ξεφεύγουν ἀπ' τὴ γραμμὴ ἔχουν συγκεκριμένα τὴν τάση νὰ ἀγνοοῦν αὐτοὺς τοὺς φορεῖς, προσπαθοῦνε ν' ἀποφύγουνε τὸν ἔλεγχο τοῦ κόμματος, τοὺς κανόνες του καὶ τοὺς κανονισμούς του. Ἔχουνε στόχο νὰ κρυφτοῦνε πίσω ἀπ' τὴ δύναμη ποὺχει τὸ κόμμα λέγοντας μὲ κομπορρυμοσύνη: «Ἡ δύναμη εἶμαι ἐγώ». Αὐτοὶ ἐδῶ οἱ ἄνθρωποι ἀντὶ νὰ μελετήσουν προσεχτικὰ τὶς παρατηρήσεις ποὺ τοὺς κάνουνε οἱ μᾶζες γυρεύουνε νὰ κουκουλώσουνε τὰ λάθη τους, μιλᾶνε συνέχεια δίχως νὰ λένε τίποτα τὸ σημαντικὸ ἀπαιτώντας ταυτόχρονα νὰ τοὺς ἀκοῦνε κάτω ἀπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι μονάχα αὐτοὶ λένε πάντα τὴν ἀλήθεια. Γιὰ νὰ κουκουλώσουνε τὰ λάθη τους, γιὰ νὰ ἀποφύγουνε τὴν κριτικὴ ποὺ τοὺς κάνουνε προσπαθοῦνε νὰ ταυτιστοῦνε στὰ λόγια μὲ τὸ κόμμα μὲ σκοπὸ νὰ διαφυλάξουνε τὴ προσωπικότητά τους καὶ νὰ γλυτώσουνε τὴν κριτική. Κι ὅταν ἀντιλαμβάνονται ὅτι πρόκειται νὰ τοὺς γίνει κριτικὴ προσπαθοῦνε νὰ βεβαιώσουνε τὸν κόσμο ὅτι: «Δὲν πρέπει νὰ κρίνουμε τὸ κόμμα», ὅτι: «Τὸ κόμμα εἶναι ἀλάνθαστο» κλπ. Τούτη ἡ ἀντιμετώπιση ἔχει τὴν ἰδιότητα ν' ἀναπαράγει τὸ φόβο ἀπέναντι στὴν κριτική. Σ' ἕνα χωριὸ τῆς περιοχῆς Κρουγιὰ τὰ μέλη τοῦ λαϊκοῦ συμβούλιου πήγανε σὲ μιὰ ἀγρότισσα καὶ τῆς πνίξανε τὴν κατσίκα ποὺχε στὸ περιβόλι δίπλα ἀπ' τὸ σπίτι της μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι τὸ ζῶο εἴτανε παραπάνω ἀπ' ὅτι ἐπιτρέπανε οἱ κανονισμοὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ ἀγρότισσα δὲν εἴτανε μέλος τοῦ συνεταιρισμοῦ, ὅμως διατηροῦσε στὸ περιβόλι ποὺ τῆς εἶχε δώσει ὁ συνεταιρισμὸς περισσότερα ζωντανὰ ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἶχανε δικαίωμα νὰ ἔχουνε τὰ μέλη. Σίγουρα αὐτὸ ποὺ ἔκανε ἡ ἀγρότισσα δὲν εἴτανε σωστό, ὅμως ἀντὶ νὰ χρησιμοποιήσουνε τὴν πειθὼ «οἱ ἀπεσταλμένοι» τοῦ κόμματος ὅρμηξαν σὰν παλληκάρια τῆς φακῆς στὸ σπιτικό της καὶ τῆς πνίξανε τὴν κατσίκα μπρός στὰ μάτια της λέγοντάς της κι ὅλας πὼς εἴτα-

νε διαταγὴ ποὖχε δώσει τὸ κόμμα. Καὶ πότε τὸ κόμμα εἶπε νὰ ἐνεργοῦμε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο; Ποτὲ φυσικά! Ἐδωπέρα βρίσκεται ἕνα μεγάλο λάθος καὶ θὰ πρέπει νὰ καταλογιστεῖ σ' ὁρισμένα ἄτομα ποὺχουνε περιβληθεῖ ἐξουσία κι ὄχι στὸ κόμμα. Τέτοιες αὐθαίρετες πράξεις εἶναι ποὺ κάνουνε νὰ γεννιέται ὁ φόβος γιὰ τὴν κριτική. Τοῦτες οἱ πράξεις ἔχουνε τὴ ρίζα τους στὴ λαθεμένη ἀντίληψη μερικῶν, αὐτὴ ποὺ μᾶς ἔδειξε ὁ Στάλιν καὶ ποὺ σύμφωνα μ' αὐτὴ τὸ κόμμα στηρίζεται στὰ «ἀπεριόριστα» δικαιώματά του. Γιατὶ ἔτσι θὰ μποροῦσε λοιπὸν νὰ βρεθεῖ κάποιος καὶ νὰ πεῖ: «Μιᾶς καὶ ἔχει δικαίωμα νὰ τὰ κάνει ὅλα γιατὶ ἄραγε ἐγὼ θἄπρεπε νὰ τοῦ κάνω κριτική, τὸ κόμμα ἔχει ὅλη τὴν ἐξουσία κι ἂν πῶ καμιὰ κουβέντα θὰ μὲ συνθλίψει». Αὐτὴ ἡ πέρα γιὰ πέρα λαθεμένη συμπεριφορὰ εἶναι ἀντίθετη μὲ τὴ γραμμὴ ποὖχει τὸ κόμμα. Ἂν τὶς ἀνεχτοῦμε αὐτὲς τὶς περιπτώσεις καὶ πολλαπλασιαστοῦνε, σύντροφοι, ἂν ἐπιτρέψουμε σ' αὐτοὺς ποὺ νομίζουνε ὅτι τὸ κόμμα ἔχει ἀπεριόριστες ἐξουσίες, νὰ δροῦνε λεύτερα θὰ γίνει αὐτὸ ποὖγινε καὶ στὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Θὰ δοῦμε νὰ ἐμφανίζονται οἱ αὐθαίρετες πράξεις, οἱ ἄδικες καὶ ὕπουλες τιμωρίες μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ὑπεράσπισης τοῦ κόμματος, τῆς «προφύλαξης τῆς δύναμής του». Στὴν πραγματικότητα οἱ αὐθαιρεσίες ἀποσκοποῦνε στὸ νὰ ἀποκόψουνε τὸ κόμμα ἀπὸ τὶς μᾶζες, νὰ τὸ ἀφοπλίσουνε καὶ νὰ τὸ ἀποδυναμώσουνε καὶ στὸ τέλος νὰ τὸ διαλύσουνε. Αὐτὸ ποὺ πρόβλεψε ὁ Στάλιν γιὰ ἕνα κόμμα ποὺ τὸ πιάνουνε στὸν ὕπνο, τὸ κόμμα τὸ δικό μας δὲ θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ τὸ ξεχάσει καὶ θἄχει πάντα τὸ καθῆκον νὰ τόχει ὑπ' ὄψη του. Τὸ κόμμα τὸ δικό μας εἶναι κόμμα δυνατό, εἶναι κόμμα ποὺ προφυλάει τοὺς κανονισμοὺς του σὰν κόρη τῶν ματιῶν του, ποὺ ἀγωνίζεται καὶ θ' ἀγωνίζεται σταθερὰ γιὰ νὰ τοὺς προστατεύει. Ὅμως οἱ ἀρνητικὲς τάσεις ἐμφανίζονται ἐδῶ καὶ κεῖ σὲ μερικοὺς γραφειοκράτες ἢ σὲ ἄνθρωπους ἀνώριμους. Πρέπει νὰ χτυπᾶμε ἀλύπητα τοῦτες τὶς τάσεις πρὶν καλὰ καλὰ ἐμφανιστοῦνε καὶ πρέπει νὰ τὶς διορθώσουμε ὅσο γίνεται πιὸ γρήγορα.

Γιὰ νὰ κλείσω, θἄθελα νὰ τονίσω ὅτι θὰ συνεχίσουμε ἀκλόνητα νὰ τραβᾶμε μπροστὰ τὸ σωστὸ μαρξιστικὸ - λενι-

νιστικό μας δρόμο ὅπως τὸν χάραξε τὸ 6ο συνέδριο τοῦ κόμματος, κι αὐτὸ πρὶν ἀπ' ὅλα γιὰ νὰ ἀτσαλώσουμε καὶ νὰ δυναμώσουμε τὸ κόμμα." Ἐχουμε χρέος νὰ μελετήσουμε μὲ προσοχὴ τὶς ντιρεχτίβες τούτου τοῦ συνέδριου. Πρέπει νὰ δυναμώσουμε σταθερὰ τὴν καθημερινή μας δουλειὰ καὶ γι' αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ καθοδηγηθοῦμε ἀπὸ τὶς ντιρεχτίβες αὐτὲς καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ντοκουμέντα τοῦ κόμματος ποὺ ἀποτελοῦνε ἕνα μεγάλο θησαυρὸ ἐμπειρίας. Τοῦτα τὰ ὑλικὰ θὰ μᾶς ἐπιτρέψουνε νὰ καταλάβουμε ἀκόμα πιὸ καλὰ τὴν λενινιστικὴ θεωρία γιὰ τὸ κόμμα καὶ τὴν ἀπατηλὴ θεωρία (ποὺ αὐτοαποκαλεῖται κομμουνιστικὴ) τῶν σύγχρονων ρεβιζιονιστῶν πάνω στὸ κόμμα ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ μιὰ θεωρία ποὺ ἀποβλέπει στὸ νὰ διαλύσει τὸ κόμμα καὶ τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου.

"Οπως τὸ ξέρετε μετὰ ἀπ' τὴν προδοσία τῶν σοβιετικῶν ρεβιζιονιστῶν καὶ τῶν λακέδων τους τὸ διεθνὲς κομμουνιστικὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ κίνημα ἀνάλαβε τὴν ὑποχρέωση νὰ κάνει ἕναν σκληρὸ ἀγώνα μέχρι θανάτου ἐνάντιά τους. Τὸ κόμμα μας βρίσκεται στὴν πρώτη γραμμὴ αὐτοῦ τοῦ ἀγώνα ποὖχει χρέος νὰ τὸν πάει μέχρι τὸ τέρμα. Κι ἀκόμα στὴ χώρα μας εἶναι ἀπαραίτητο ὁ στρατὸς καὶ ὁ λαὸς νᾶναι ἐξοπλισμένος κι ἀκόμα νὰ γνωρίζουμε τὴ στρατιωτικὴ τέχνη. "Ομως ἐμεῖς τὰ μέλη τοῦ κόμματος κι ὅλος ὁ λαός μας ταυτόχρονα μὲ τὸ καθῆκον ποὖχουμε ν' ἐξοπλιστοῦμε στρατιωτικὰ ἔχουμε παράλληλα καὶ τὸ καθῆκον νὰ ὁπλιστοῦμε μ' αὐτὸ τὸ ἀκατανίκητο ὅπλο ποὺ λέγεται μαρξιστικὴ - λενιστικὴ θεωρία. Αὐτὴ τὴ θεωρία θὰ τὴ βροῦμε στὰ κλασσικὰ ἔργα, θὰ τὴ βροῦμε μέσα στὴν πολύχρονη καὶ πλούσια μαχητικὴ πεῖρα τοῦ κόμματός μας. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔχουμε τὸ καθῆκον νὰ θεωρήσουμε σὰν μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ σημαντικὲς δουλειὲς τὸ νὰ ἐξασφαλίσουμε μιὰ ζωὴ ψυχωμένη καὶ ἐπαναστατικὴ στὶς ὀργανώσεις μας στὴ βάση καὶ στὶς κομματικὲς ἐπιτροπές, σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα. "Αν συγκεντρώσουμε τὴ φροντίδα μας πρὶν ἀπ' ὅλα στὴν ἰδεολογικὴ καὶ τὴν πολεμικὴ προετοιμασία τοῦ κόμματός μας, ἂν βλέπουμε ξεκάθαρα τὰ πράγματα κι εἴμαστε καὶ γερὰ ὁπλισμένοι, ποτὲ δὲ θὰ μᾶς πιάσουν στὸν ὕπνο, ἀντίθετα μάλιστα θἄμαστε πάντοτε στὴν πρωτοπορία, στὴν τιμητικὴ θέ-

αη, στὸν ἀγώνα ἐνάντια στὸν ταξικὸ ἐχθρό, τὸ ἴδιο στὸ ἐσωτερικὸ ὅπως καὶ στὸ ἐξωτερικό, ἐνάντια στὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὸν ρεβιζιονισμὸ μέχρι τὴν τελικὴ νίκη.

Ἡ ψυχωμένη καὶ μαχητικὴ ζωὴ τῶν ὀργανώσεων τῆς βάσης καὶ τῶν κομματικῶν ἐπιτροπῶν, ὁ κοινὸς ἐπαναστατικὸς ἀγώνας τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τῶν ἐκλογέων, ἡ δουλειὰ στοὺς κομματικοὺς μηχανισμούς, ὁ κοινὸς ἀγώνας ὅλου τοῦ κόμματος ποὺ ἀκολουθεῖ τοὺς ἐπαναστατικοὺς κανόνες τῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ συγεντρωτισμοῦ, ὅλ' αὐτὰ εἶναι ἀρκετὲς προϋποθέσεις ζωτικῆς σημασίας ποὺ πρέπει νὰ ὑλοποιήσουμε παλεύοντας ἀδίσταχτα καὶ χωρὶς δουλοπρέπεια.

Ἡ δουλοπρέπεια εἶναι ἀσυμβίβαστη μὲ τὴ φύση τοῦ κομμουνιστῆ, ὅπου κι ἂν δουλεύει, στὸ κέντρο ἢ στὴ βάση. Οἱ ἐκλεγμένοι στὴν καθοδήγηση σ' ὅλες τὶς βαθμίδες ἐκλέχτηκαν ἀπ' τοὺς ἐκλογεῖς. Ἀλλὰ κι οἱ δυὸ μεριές, ἐκλεγμένοι κι ἐκλογεῖς ἔχουνε καθῆκον νὰ συνεργαστοῦνε καὶ νὰ ἀγωνιστοῦνε γιὰ νὰ ἐφαρμοστεῖ ἡ γραμμὴ ποὺ δίνει τὸ κόμμα, δίχως δισταγμὸ καὶ δίχως δουλοπρέπεια τοῦ ἑνὸς ἀπέναντι στὸν ἄλλο. Μιὰ τέτοια ἐπαναστατικὴ συνεργασία ἀποδιώχνει κάθε δισταγμό, κάθε δουλοπρέπεια καὶ φόβο ἀπ' τὴ μεριὰ ὁποιουδήποτε. Μονάχα ἔτσι ὑπερασπίζουμε τὸ κόμμα καὶ τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ γραμμή του. Μιὰ τέτοια ἀντιμετώπιση εἶναι ἕνα ἰσχυρὸ χτύπημα ποὺ δίνει τὸ κόμμα μας στὴν ἀντιδραστική, τὴν ἀστική, τὴν ἰμπεριαλιστική, τὴν ἀντιμαρξιστικὴ καὶ τὴν ρεβιζιονιστικὴ ἰδεολογία.

Οἱ κάθε λογῆς ρεβιζιονιστὲς μάχονται μὲ πονηριὰ τοὺς κανόνες τοῦ λενινιστικοῦ κόμματος. Στόχος τους εἶναι νὰ διαλύσουνε τὸ μαρξιστικὸ - λενινιστικὸ κόμμα γιὰ νὰ θριαμβεύσει τελικὰ ὁ ἰμπεριαλισμὸς καὶ ὁ καπιταλισμὸς καὶ γιὰ νὰ ἡττηθεῖ ἡ ἐργατικὴ τάξη. Οἱ ρεβιζιονιστὲς χτυπᾶνε μ' ὅλα τὰ μέσα τὸν λενινισμὸ πάνω στὶς ἀρχὲς του γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ κόμματος καὶ πάνω στοὺς κανόνες του, αὐτὰ δηλαδὴ ποὺ τὸ κάνουνε μαχητικό, ζωντανό, ποὺ τὸ κάνουν ἔτσι πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης. Μάλιστα οἱ ἰταλοὶ ρεβιζιονιστὲς φτάνουν μέχρι νὰ λένε ψέματα δίχως νὰ ντρέπουνται καὶ νὰ ἰσχυρίζονται ὅτι δῆθεν ὁ

Μάρξ· δὲν εἶχε ποτὲ τὴ θέση ὅτι ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ δημιουργηθεῖ ἕνα κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης κι ἀφήνουν νὰ ὑπονοηθεῖ πὼς ὁ Λένιν παραμόρφωσε τὶς ἰδέες τοῦ Μάρξ. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο οἱ ρεβιζιονιστὲς πᾶνε ἀντίθετα στὸ Λένιν, καμουφλάροντας ὅμως, ἔντεχνα τὴν ἐπίθεσή τους ἐνάντια στὸ λενινισμό.

Ὅμως τὰ γεγονότα ἀποδείχνουνε τὸ ἀντίθετο ἀπ' αὐτὸ ποὺ μᾶς διαβεβαιώνουνε οἱ ρεβιζιονιστές. Ἡ Ἕνωση τῶν Κομμουνιστῶν, ὀργανωμένη ἀπὸ τὸν Μάρξ καὶ τὸν Ἔνγκελς εἴτανε ἕνα κόμμα τοῦ προλεταριάτου. Σὲ πολλὰ ἀπ' τὰ γραφτά τους τονίζουνε ἰδιαίτερα τὴν ἀνάγκη νὰ ὀργανωθεῖ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα γιὰ νὰ καθοδηγήσει τὴν ἐργατικὴ τάξη. Αὐτό, οἱ ρεβιζιονιστές, δὲν μποροῦνε νὰ τὸ ἀρνηθοῦνε γιατὶ εἶναι καθαρὸ σὰν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἀπ' τὴν ἄλλη οἱ ρεβιζιονιστὲς ξαναπιάνουνε πάλι στὰ συγκεκριμένα τὶς κατηγορίες ἐνάντια στὸν Στάλιν, ἰσχυρίζονται ὅτι τάχα μου ὁ Λένιν ξεστράτησε ἀπ' τὶς ἰδέες τοῦ Μάρξ καὶ πὼς τὶς διαστρέβλωσε ἀνοίγοντας ἔτσι τὸ δρόμο στὴ γραφειοκρατία καὶ σ' ἄλλα κακά.

Ὅλοι γνωρίζουμε τὴν ἱστορία τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος καὶ τὴ λενινιστικὴ θεωρία πάνω στὸ κόμμα καὶ τὶς ἀρχές του, πάνω στὸ δημοκρατικὸ συγκεντρωτισμό, πάνω στὴν πειθαρχεία καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους κανονισμούς, ἀρχὲς καὶ κανονισμούς ποὺ δίχως αὐτοὺς ἕνα πραγματικὰ Μαρξιστικὸ - Λενινιστικὸ Κόμμα δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει, ποὺ δίχως αὐτὲς ἡ ἐπανάσταση δὲν μπορεῖ ν' ἀναπτυχτεῖ κι οὔτε νὰ καθοδηγηθεῖ, κι οὔτε τὸ προλεταριάτο νὰ ἐγκαθιδρύσει τὴν διχτατορία του. Ἡ ἀξία αὐτῆς τῆς θεωρίας στὸ σύνολό της ἀποδείχτηκε ἀπ' τὴν ἱστορία.

Τί θέλουνε στὴν πραγματικότητα νὰ πετύχουνε οἱ σύγχρονοι ρεβιζιονιστές; Θέλουνε νὰ ἐπαναλάβουνε καὶ νὰ διαδόσουνε πλατειὰ μερικὲς θεωρίες ποὺ ὁ Λένιν τὶς χτύπαγε ἀλύπητα στὴν ἐποχή του. Σύμφωνα μ' αὐτοὺς ἡ ἐργατικὴ τάξη στὴ Δύση θὰ εἶχε φτάσει σ' ἕνα τέτοιο βαθμὸ ἀνάπτυξης ποὺ δὲν θᾶταν ἀνάγκη νὰ ἐνταχτεῖ, νὰ ὀργανωθεῖ καὶ νὰ ὑπακούει σὲ μιὰ γερὴ πειθαρχία. Σύμφωνα μ' αὐτούς, ἡ γραμμὴ τοῦ κόμματος, ὁ καθοδηγητικὸς του ρόλος μειώνεται, ἀντίθετα μ' αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Λένιν, στὸ

ἐλάχιστο. Σύμφωνα μὲ τοὺς ρεβιζιονιστὲς, οἱ κομματικοὶ πυρῆνες μέσα στὰ ἐργοστάσια τῶν καπιταλιστῶν μποροῦνε σήμερα νὰ παίξουνε ἕνα καθοδηγητικὸ ρόλο, μιᾶς καὶ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀνεβασμένο μονάχα στὸ ἐπίπεδο τῶν οἰκονομικῶν διεκδικήσεων κι ὄχι στὸ ἐπίπεδο τῶν πολιτικῶν διεκδικήσεων. Τέτοιες κι ἄλλες παρόμοιες θεωρίες ὁ Λένιν στὴν ἐποχή του τὶς χτύπησε πάντα ἀλύπητα. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ προπαγάνδα τῶν σύγχρονων ρεβιζιονιστῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ κατευθύνεται ὁλόπλευρα ἐνάντια στὸ μαρξισμό - λενινισμὸ κι ἔχει σὰ στόχο της νὰ ξεστρατίσει ἀπ' τὸ δρόμο τῆς ἐπανάστασης καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τὶς ἐργαζόμενες μᾶζες ποὺ καθοδηγοῦνται ἀπ' τὸ κόμμα.

Στὴν πατρίδα μας ἀνεξάρτητα ἀπ' τὰ λάθη ποὺ μπορεῖ νὰ παρουσιαστοῦνε μέσ' τὴ δουλειά, ἡ γραμμὴ ποὔχει τὸ κόμμα εἶναι στηριγμένη πάνω στὶς λενινιστικὲς ἀρχές. Οἱ ντιρεχτίβες εἶναι ἐπεξεργασμένες, ἐφαρμοσμένες κι' ἐπαληθευμένες μέσα ἀπ' τὴ σχέση κόμμα - τάξη, κόμμα - λαός, σύμφωνα μὲ τὶς θέσεις καὶ τὴ λενινιστικὴ θεωρία πάνω στὸ κόμμα. Τὸ δικό μας τὸ κόμμα βρίσκεται σ' ἀδιάκοπη ἐπαναστατικὴ ἐξέλιξη κι ἀγωνίζεται συνέχεια, σταθερά, νὰ βρεῖ νέες μορφές, καινούργιες μέθοδες, ἕνα στύλ πάντα καλλίτερο καὶ πιὸ ἐπαναστατικό. Τοῦτο δῶ ἀποτελεῖ καὶ γιὰ τὸ μέλλον ὅπως καὶ γιὰ τὸ παρὸν τὴν ἐγγύηση γιὰ τὴ σωστή, τὴ μαρξιστικὴ - λενινιστικὴ γραμμὴ στὸ κόμμα μας.

ΤΥΠΟΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΩΝ. ΠΑΛΑΜΑΡΗ ΟΔΟΣ ΣΑΡΡΗ 27, ΤΗΛ. 534-794, ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ ΝΑ ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΤΟ ΛΑΟ, ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 44, 6ος ΟΡΟΦΟΣ, ΓΡΑΦ. 4, ΤΗΛ. 602-818